

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

SINIF REHBER ÖĞRETMENLERİ VE OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARININ
YÖNETMELİKTEKİ REHBERLİK HİZMETLERİ İLE İLGİLİ GÖREVLERİ
KABUL DURUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Kadir GÜR

Ankara
Mart, 2010

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

SINIF REHBER ÖĞRETMENLERİ VE OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARININ
YÖNETMELİKTEKİ REHBERLİK HİZMETLERİ İLE İLGİLİ GÖREVLERİ
KABUL DURUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kadir GÜR

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ÖNCÜ

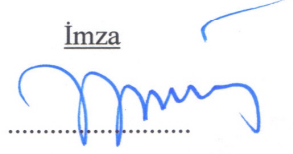
**Ankara
Mart, 2010**

Kadir GÜR'ün "Sınıf Rehber Öğretmenleri ve Okul Psikolojik Danışmanlarının Yönetmelikteki Rehberlik Hizmetleri İle İlgili Görevleri Kabul Durumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" başlıklı tezi 17 / 05 /2010 tarihinde jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi Olarak Kabul Edilmiştir.

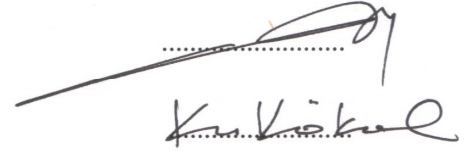
Adı Soyadı

İmza

Başkan: Prof. Dr. Yaşar ÖZBAY

Üye (Tez Danışmanı): Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ÖNCÜ

Üye : Yrd. Doç. Dr. Kemal KÖKSAL

ÖNSÖZ

Zorlu bir süreç neticesinde nihayete eren bu çalışmamda yardım ve desteklerinden dolayı kendilerine teşekkür etmek istediğim birçok kişi var. Öncelikle araştırmamın her aşamasında katkıda bulunan danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ÖNCÜ'ye teşekkür ederim.

Anketlerin uygulanması noktasında yardımlarını esirgemeyen başta Memet KAYMAZ, Aydın AKGÜN, İlknur KARATAŞ ve Ali BULUT'a ve İngilizce kaynaklarda karşılaştığım sıkıntılarda yardımını esirgemeyen Gülay ATEŞ, İlhan BALCI ve Arzu Demir MEŞECİ'ye teşekkür ederim.

Ayrıca eğitim hayatım boyunca beni hep destekleyen ve teşvik eden babama ve anneme, çalışmalarım sırasında bana yardımcı olmak için büyük çaba gösteren başta Turgut DİKİCİ olmak üzere değerli öğretmen arkadaşlarıma ve dostlarımla Mehmet Ali KARA ile Çiğdem IRMAK'a teşekkür ederim. Son olarak da, uygun çalışma ortamı hazırlamak için elinden gelen çabayı gösteren ve desteğini her zaman hissettiren eşim Zehra GÜR'e, sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Kadir GÜR

ÖZET

SINIF REHBER ÖĞRETMENLERİ VE OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARININ YÖNETMELİKTEKİ REHBERLİK HİZMETLERİ İLE İLGİLİ GÖREVLERİ KABUL DURUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ (KONYA İLİ ÖRNEĞİ)

GÜR, Kadir

Yüksek Lisans Tezi

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ÖNCÜ

Mart – 2010, 112 sayfa

Bu araştırma, resmi ilköğretim okullarında görevli sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının, okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde kendilerine atfedilen görevleri kabul durumlarının, sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının cinsiyetine, kıdem yılına ve rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumuna ve sınıf rehber öğretmenlerin yetenek alanına, rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görme ve öğretmenlik eğitiminde rehberlik dersi alma durumlarına göre değişip değişmediğini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, 2009 – 2010 eğitim öğretim yılında, Konya İlinin Cihanbeyli, Kulu, Meram ve Selçuklu İlçelerinin, resmi ilköğretim okullarında görevli 574 sınıf rehber ve 142 okul psikolojik danışmanı üzerinde yapılmıştır. Araştırmada sınıf rehber öğretmenleri ve Okul Psikolojik Danışmanları için, M.E.B. rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğindeki görevleri kabul durumları hakkında bilgi toplamak amacıyla; iki farklı “görev kabul durumu” ölçeği geliştirilmiştir. Verilerin analizinde, t-testi ve F testi kullanılmıştır.

Sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde kendilerine atfedilen görevleri kabul durumları, yetenek alanına, cinsiyete ve kıdem yılına göre değişmemektedir. Ancak, rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görüp görmeme durumu, rehberlik hizmetlerini

yararlı görenlerin lehine; rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alıp almama durumu da hizmetiçi eğitim alanların lehine değişmektedir.

Okul psikolojik danışmanlarının rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde kendilerine atfedilen görevleri kabul durumları, cinsiyete, kıdem yılına ve rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumlarına göre değişmemektedir.

Araştırmada elde edilen tüm bu bulgular bilimsel kaynaklar ışığında yorumlanarak tartışılmış ve bazı öneriler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim Okulu, Okul Psikolojik Danışmanı, Sınıf Rehber Öğretmeni, Görev Kabul Durumu.

ABSTRACT

ACCORDING TO THE SOME VARIABLE INVESTIGATION, SCHOOL CLASSROOM GUIDE TEACHERS' AND SCHOOL PSYCHOLOGICAL COUNSELLORS' LEVEL OF ACCEPTING DUTIES RELATED TO GUIDENCE SERVICES IN THE REGULATION

GÜR, Kadir

Master Thesis

Department of Guidance and Psychological Counseling

Supervisor: Yrd. Doc. Dr. Hüseyin Öncü

March – 2010, 112 pages

This research aims at determining if or not primary school classroom guidance teachers' and school psychological counselors' level of accepting duties related to school guidance and psychological counseling services in the regulation changes according to classroom guide teachers' and school counselors' sex, how many years they have been in duty, education level and the situation whether or not they have received an in-service training and also according to the ability area of classroom guide teachers, the preference whether or not they regard guidance services as beneficial for students and whether or not they have taken courses such as guidance.

The research has been implemented in the 2009-2010 academic year upon 574 classroom guide teachers and 142 school counselors who are working in primary schools in Cihanbeyli, Kulu, Meram and Selçuklu, Konya. In this research, in order to get data, for classroom guide teachers and school counselors, a kind of two different duty acceptance measures has been formed taking into consideration the duties in the regulation of guidance and psychological counseling services. Were used in data analyzing, t-test and F test were utilized.

Classroom guide teachers' level of accepting duties related to school guidance and psychological counseling in the regulation does not change according to classroom

guidance teachers' ability area, sex and how many years they have been in duty. However, the preference whether or not they have regards guidance services as beneficial for students develops in favor of the ones who regard it as beneficial, and the situation whether or not they have received an in-service training improves in favor of the ones who receive in-service training.

School psychological counselors' level of accepting duties related to school guidance and psychological counseling services in the regulation does not differ according to the sex of school counselors, how many they have as been in duty and the situation whether or not they have received an in-service training.

All these findings are interpreted and chewed over in accordance with light of resource of science and some suggestions are made.

Key Words: Primary School, School Psychological Counselor, Classroom Guide Teacher, Level of Duty Accepting.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xii
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xiv

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı	6
Alt Problemler.....	6
Araştırmanın Önemi	6
Varsayımlar.....	8
Sınırlılıklar.....	8
Tanımlar.....	8

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR.....	10
Kuramsal Çerçeve.....	10
Sınıf Rehber Öğretmenleri ve Okul Psikolojik Danışmanlarının, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetleriyle İlgili Görevleri	10
Okul Psikolojik Danışmanının Görevleri	10
Sınıf Rehber Öğretmeninin Görevleri.....	17
Sınıf Rehber Öğretmenleri ve Okul Psikolojik Danışmanlarının, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetleriyle İlgili Görevleri Kabul Durumları Hakkında Yapılmış Araştırmalar	22

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	39
Araştırmanın Yöntemi.....	39
Evren ve Örneklem.....	39
Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi.....	42
Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları.....	43
1. Geçerlik Çalışması.....	43
1.1. Görev Kabul Ölçeği I' in (Sınıf Rehber Öğretmeni Formu) Geçerlik Çalışması.....	44
1.2. Görev Kabul Ölçeği II' nin (Okul Psikolojik Danışmanı Formu) Geçerlik Çalışması	47
2. Güvenirlik Çalışması.....	53
2.1. Görev Kabul Ölçeği I' in (Sınıf Rehber Öğretmeni Formu) Güvenirlik Çalışması	53
2.2. Görev Kabul Ölçeği II (Okul Psikolojik Danışmanı Formu) Güvenirlik Çalışması	54
Verilerin Analizi.....	55

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM.....	57
1. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Yönetmelikteki Rehberlik Hizmetleri ile İlgili Görevleri Kabul Durumlarının Bazı Değişkenlere Göre Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgu Ve Yorumlar.....	57
1.1. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	57

1.2. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Yetenek Alanlarına Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	59
1.3. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Kıdem Yılına Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	62
1.4. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Rehberlik Hizmetlerini Öğrenciler İçin Yararlı Bir Hizmet Olarak Görme Durumuna Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	65
1.5. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Rehberlik Hizmetleriyle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	67
1.6. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Öğretmenlik Eğitiminde Rehberlik Dersi Alma Durumuna Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	69
2. Okul Psikolojik Danışmanlarının Yönetmelikteki Rehberlik Hizmetleri İle İlgili Görevleri Kabul Durumlarının Bazı Değişkenlere Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	71
2.1. Okul Psikolojik Danışmanlarının Cinsiyetine Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	71
2.2. Okul Psikolojik Danışmanlarının Kıdem Yılına Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	73

2.3. Okul Psikolojik Danışmanlarının Rehberlik Hizmetleriyle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	77
--	----

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	80
Sonuçlar.....	80
Öneriler.....	81
KAYNAKÇA.....	83
EKLER.....	91
EK.1 Görev Kabul Durum Ölçeği Sınıf Rehber Öğretmeni Formu.....	92
EK.2 Görev Kabul Durum Ölçeği Okul Psikolojik Danışmanı Formu	94
EK.3 Ölçek Uygulama İzni.....	97

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1a- Örnekleme Oluşturan Kadın Sınıf Rehber Öğretmenlerinin ve Okul Psikolojik Danışmanlarının Kıdem ve Yetenek Alanına Göre Dağılımı	40
Tablo 1b- Örnekleme Oluşturan Erkek Sınıf Rehber Öğretmenlerinin ve Okul Psikolojik Danışmanlarının Kıdem ve Yetenek Alanlarına Göre Dağılımı	41
Tablo 2- Görev Kabul Ölçeği I'ın (Sınıf Rehber Öğretmeni Formu) Temel Bileşenler Analizi Sonuçları.....	45
Tablo 3 - Görev Kabul Ölçeği II'nin (Okul Psikolojik Danışmanı Formu) Temel Bileşenler Analizi Sonuçları	48
Tablo 4- 5., 8. ve 13. Maddelerin Görev Kabul Ölçeği II'den (Okul Psikolojik Danışmanı Formu), Çıkarılması Sonucunda Yapılan Temel Bileşenler Analizi Sonuçları.....	51
Tablo 5- Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t değerleri.....	58
Tablo 6- Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Yetenek Alanlarına Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t değerleri.....	60
Tablo 7 - Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlarının Öğretmenlerin Yetenek Alanlarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	61
Tablo 8 - Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Kıdem Yıllarına Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	63

Tablo 9 - Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlarının Öğretmenlerin Kıdem Yıllarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	64
Tablo 10 - Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Rehberlik Hizmetlerini Öğrenciler İçin Yararlı Bir Hizmet Olarak Görme Durumuna Göre Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t değerleri.....	66
Tablo 11- Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Rehberlik Hizmetleriyle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t değerleri.....	68
Tablo 12- Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Öğretmenlik Eğitiminde Rehberlik Dersi Alma Durumuna Göre Yönetmelikteki Rehberlik Hizmetleri İle İlgili Görevleri Kabul Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t değerleri.....	70
Tablo 13 – Okul Psikolojik Danışmanlarının Cinsiyetlerine Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t değerleri.....	72
Tablo 14- Okul Psikolojik Danışmanlarının Kıdem Yıllarına Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	75
Tablo 15- Okul Psikolojik Danışmanlarının Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların, Kıdem Yıllarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	76
Tablo 16 - Okul Psikolojik Danışmanlarının Rehberlik Hizmetleriyle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t değerleri.....	78

GRAFİKLER LİSTESİ

	Sayfa
Grafik 1- Görev Kabul Ölçeği I'ın (Sınıf Rehber Öğretmeni Formu) Puanlarına Ait Screepilot.....	46
Grafik 2- Görev Kabul Ölçeği II'nin (Okul Psikolojik Danışmanı Formu) Puanlarına Ait Screepilot	49
Grafik 3- 5., 8. ve 13. Maddelerin Çıkarılmış Görev Kabul Ölçeği II'nin (Okul Psikolojik Danışmanı Formu) Puanlarına Ait Screepilot	53

BÖLÜM I

GİRİŞ

Problem Durumu

Gelişen ve globalleşen dünyada sorunlar gün geçtikçe artmakta ve karmaşıklaşmaktadır. Bununla birlikte toplumların en küçük unsuru olan birey, hayata uyumda sorunlar yaşamakta, karşılaştığı problemlerin çözümünde yetersiz kalmakta ve kendisine yardımcı olacak kişilere ihtiyaç duymaktadır. Bu durumun fark edilmesiyle birlikte, eğitim sistemi içinde rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri ve bu hizmetlerle ilgili görevi olan bütün personelin, bireyin bu ihtiyacına cevap verebilecek yeterlilikte olması önem kazanmıştır.

Türkiye’de, okullarımızda çocuklarımızın sadece kuru bilgiler yüklenerek yetişmeleri yerine, kişiliklerini kazanmış, kabiliyetlerini işleyen, edindikleri bilgileri günlük problemlerin çözümünde kullanabilen, akılcı, yaratıcı, yapıcı, duygu ve düşüncelerini dengeli yürüten, sevgi dolu, hoşgörülü, millî ve kültürel değerlerine sahip vatandaşlar olarak gelişmelerini sağlamak için 1950’lerden sonra üzerinde sıkça konuşulup yazılan rehberlik kavramı, eğitim sistemimizin bir parçası olmaya başlamıştır (Tan, 2006:1). Eğitim sisteminde, rehberlik hizmetleri, ülkemizde 1955 yılında Ankara’da Demirlibahçe İlköğretim okulunda, “Psikolojik Servis Merkezi” adı altında kurulan rehberlik merkeziyle, yerini almıştır. Bunu da diğer il merkezlerinde açılan rehberlik ve araştırma merkezleri takip etmiştir. Diğer taraftan Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi orta dereceli okullarımızda, 1970 yılında rehberlik servislerinin kuruluşu ve görevi ile ilgili esasları hazırlayıp, 24 okulda uygulamaya geçmiştir.

Okullaşmanın ve öğrenci sayısının artması, birçok öğrenci sorununu da beraberinde getirmiştir. Artan sorunlara mevcut okul yapısının cevap veremediği görülünce okullara yönetim ve öğretim kadrosu yanında, öğrenci kişilik hizmetleri başlığı altında üçüncü bir unsur olarak rehberlik hizmetleri girmiştir (Güvendi, 2000).

Rehberlik, kendini anlaması, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerini kendine en uygun düzeyde geliştirmesi, çevresine dengeli ve sağlıklı bir uyum yapması ve böylece kendini gerçekleştirmesi için uzman kişilerce bireye verilen psikolojik yardımlardır (Kepçeoğlu, 2004:13).

Okullarda rehberlik hizmetlerinin sunulmasına ilişkin iki farklı görüşten söz etmek gerekir. Bunlardan birincisi okuldaki rehberlik hizmetlerini, öğrencilerle yüz yüze ilişkilerle yürütülmesine öncelik veren, “uzman merkezli rehberlik programı”dır. Bu anlayışa göre rehberlik hizmetleri, bu alanda yetişmiş uzmanlarca verilmelidir. İkinci anlayış da, “öğretmen merkezli rehberlik programı” olarak adlandırılabilir. Bu anlayışa göre de, rehberlik hizmetleri; büyük ölçüde öğretmenlerce yürütülürken, okul psikolojik danışmanı, öğretmenlere bilgi akışı sağlar (Dinkmayer, 1973; Akt. Yeşilyaprak, 1999; Yıldız, 2006:29). Ülkemiz koşulları, kuşkusuz daha uzun yıllar ikinci görüşün benimsenmesini gerektirmektedir (Yeşilyaprak, 1999).

Okullarımızdaki rehberlik hizmetlerinin yetişmiş psikolojik danışman ve rehber öğretmenlerle yürütülme oranı, ilköğretim kurumlarında %3, ortaöğretim kurumlarında % 12’dir. Geri kalan % 85’inde ise rehberlik faaliyetleri gerek yasal düzenlemelerle, gerekse pratikteki koşullar açısından tamamen sınıf öğretmenlerine veya “sınıf rehber öğretmeni” tanımlaması ile herhangi bir alan öğretmenin sorumluluğuna bırakılmıştır (Yeşilyaprak, 2003:44). Görüldüğü gibi ilköğretim ve ortaöğretimdeki uzman dağılımında dengesizlik yaşanmaktadır. Ergenlik döneminin psikososyal açıdan, gelişimde en dalgalı, en çok sorun çıkarıcı dönemlerden biri olarak kabul edilmesi, resmi eğitimde de rehberlik hizmetlerinin öncelikle ortaokul ve lise düzeylerinde yaygınlaşmaya başlamasında da etken olmuş gibi görülmektedir (Akman, 1992).

Rehberlik hizmetleri yaşam boyu verilmesi gereken bir hizmet olma özelliğine rağmen yukarıda da anlatıldığı gibi ilköğretimde seviyesinde ihmal edilmiştir. Nitekim sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim uygulamasının hayata geçirilmesi ile birlikte,

eğitimde özellikle de ilköğretimdeki rehberlik hizmetlerinin ne denli önemli olduğu gerçeği bir kez daha anlaşılmış durumdadır (Can, 1998:111). Dünya’da 60’lı yıllar, ülkemizde ise 90’lı yıllardan itibaren bu konuya olan ilgi yoğunlaşmış ve önemi artmıştır (Erkan, 2003:5). Bu artan önem ülkemizde zorunlu eğitime geçildiği 1997-1998 eğitim öğretim yılından sonra bir çok araştırmacı tarafından daha çok açıklanmaya çalışılmıştır. Yeşilyaprak (2007:22) ilköğretimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin önemini şu şekilde açıklamıştır:

1. İlköğretim zorunludur, bu nedenle hedef kitlesi geniştir; rehberlik hizmetleri, daha çok sayıda öğrenciye ulaşır.
2. Ortaöğretime devam oranı düşüktür; aldıkları temel eğitimle yetinecek olan öğrencilerin gelişimi açısından kritik bir öneme sahiptir.
3. Temel bilgi, beceri, görüş ve tutumların kazanıldığı bir dönemdir.
4. Bütünsel gelişime yöneliktir.
5. Gelişim alanları ve gelişim görevleri açısından kritik dönemdir.
6. Bireysel farkların daha çok görüldüğü bir eğitim kademesidir.
7. Kişisel, sosyal, eğitsel ve mesleki gelişim açısından temel tutum ve yönlendirmelerin etkili olduğu bir dönemdir.
8. Ailenin de eğitim sürecine katılmasını gerektiren bir eğitim kademesidir.
9. Sağlıklı bireyler ve sağlıklı toplum oluşturma açısından önemli bir dönemdir.

Rehberlik hizmetlerinin eğitim sistemi içerisinde yaklaşık 60 yıldır yer almasına ve ilk olarak bir ilköğretimin bünyesinde kurulan rehberlik ve araştırma merkezinde başlamasına rağmen, ilköğretimdeki rehberlik hizmetlerine bu kadar az önem verilmesi düşündürücüdür. Diğer taraftan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin okullarımızda uygulanmaya başlamasından günümüze kadar olan zamanda, hizmetlerin etkili olarak uygulanmasında birtakım sorunlarla karşılaşıldığı gözlenmektedir

(Kepçeoğlu, 1982; Öner, 1987; Yöndem, 1999). Öğretmenlerin çoğu okul rehberlik ve psikolojik danışma çalışmalarına katılmada istekli olmasına karşın, rol ve işlevlerinin ne olduğunu bilmemekte (Akkoyun, 1994; Doğan, 2000), okullarda yürütülmekte olan rehberlik etkinlikleri daha çok kağıt üzerinde kalmakta ve öğrencilere ulaşmamaktadır (Güvendi, 2000; Hatunoğlu ve Hatunoğlu, 2006). Okullarımızdaki rehberlik uygulamalarında karşılaşılan sorunlar üzerine yapılan çalışmalarda okul danışmanlarının görev, yetki ve sorumluluklarının belirgin olmayışı ve okul personelinin; yönetici-öğretmen-okul danışmanı işbirliğinin yetersizliği, öncelikli sorunlar olarak vurgulanmıştır (Yöndem, 1999). Ayrıca iş yükü fazla olan öğretmenlerin rehberlikle ilgili görevleri artı bir yük olarak görmesi ve okulların sadece %15'inde Okul Psikolojik Danışmanı olması süreci etkilemektedir.

Rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde karşılaşılan sorunların diğer ülkelerdeki sorunlarla benzerlik gösterdiği görülmektedir. Okullarda rehberlik ve psikolojik danışma hizmeti sürecinde, sağlıklı öğrenci-danışman ilişkisinin gerçekleşmemesi okul personelinin ortak bir psikolojik danışma anlayışının yokluğundan kaynaklanmaktadır. Okul personelinde ortak bir anlayışın bulunmaması ve rehberlikle ilgili uygun beklentilerin oluşmaması danışmanların mesleklerinin etkin bir biçimde uygulamalarının önündeki en önemli etken olarak görülmektedir (Sutton ve Fall, 1995).

Araştırmacıların ortak fikri ise; rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin olmazsa olmazı öğretmenlerin, rehberlik hizmetlerine katkısını artırmanın yolunun; öğretmen yetiştiren programlara, rehberlik hizmetleri anlayışını yerleştirecek derslerin konulması ve görev almış öğretmenlerin gelişmelerden haber olması için de belli aralıklarla hizmetiçi eğitim faaliyetleri düzenlenmesinden geçtiği şeklindedir. (Kepçeoğlu, 1982; Öner, 1987; Güven, 1994; Yöndem, 1999; Ök, 2000; Güvendi, 2000; Özdemir, 2000a:306; Yıldız, 2006:29; Türküm, 2007:289). Yılmaz ve diğerlerinin (2002:209), danışmanın bulunmadığı durumlarda rehberlik kursuna katılmış öğretmenlerin diğer öğretmenlere oranla daha başarılı olduklarını söylemesi araştırmacıların görüşlerinde haklı olduklarını gösterebilir.

Gerçekte okul gereksinimlerinin karşılanması ve öğrencilere daha verimli bir rehberlik hizmetinin yürütülebilmesi için öğretmenin daha aktif kılınması kaçınılmazdır (Yıldız, 2006:29). Öğrencilerle yakın iletişimi olan bir kimse olarak sınıf rehber

öğretmen, rehberlik etkinliklerinde önemli bir konumdadır. Rehberlik programının başarı derecesi, onun katılım ve işbirliğine bağlıdır (Doğan, 2000). Her şeyden önce rehberlik programının dayandığı felsefeyi anlayıp, bütün kalbiyle desteklemesi, programda öğretmenin sağlayacağı etkinliklerin temelini oluşturur (Güven, 1994; Erkan, 1995; Doğan, 2000; Tan ve Baloğlu, 2006:272).

Kuşkusuz yönetmeliklerde belirlenen görevlerin uygulamada ne derece gerçekleştiği ve ne kadar işlevsel olduğuna ilişkin gözlem ve incelemeler fazla umut verici değildir. Türk eğitim sisteminde bu hizmetler başlangıcından günümüze dek istenilen düzeyin çok altında, belirlenen hedeflerin çok gerisindedir (Yeşilyaprak, 2003:350). İlköğretimde Okul Psikolojik Danışmanı sayısının yeterli olmaması ve rehberlik hizmetlerinin sınıf rehber öğretmenlerinin tutumuna bırakılması bu hizmetin ne kadar yerine getirildiğini daha iyi açıklamaktadır. Diğer taraftan rehber öğretmenlerin ve sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik hizmetleriyle ilgili; görevlerini ne kadar yerine getirdiği veya kabullendiği ve bilgileri belirsizliğini korumaktadır.

Literatür incelendiğinde, ortaöğretim düzeyinde “sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarını” inceleyen araştırmalara rastlanırken; ilköğretim düzeyinde ise sadece sınıf rehber öğretmenleri üzerinde benzer araştırmalara rastlanmaktadır. Yurt dışında ise sadece okul psikolojik danışmanlarının “rehberlik hizmetleri ile ilgili görev algılarını” inceleyen ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde araştırmalara rastlanmıştır. Diğer taraftan araştırmaların yönetmelikteki rehberlik hizmetlerine ilişkin görevler baz alınarak yapılmadığı ve ilköğretimde görev yapan okul psikolojik danışmanlar üzerine benzer bir araştırmanın ülkemizde; sınıf rehber öğretmenleri üzerine benzer bir araştırmanın ise yurt dışında olmadığı görülmüştür. Resmi ilköğretim okullarında görevli sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının, okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde kendilerine atfedilen görevleri kabul durumları, rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının cinsiyetine, kıdem yılına ve rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumuna ve sınıf rehber öğretmenlerin yetenek alanlarına, rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görme ve öğretmenlik eğitiminde rehberlik dersi alma durumlarına göre değişip değişmediğini inceleyen bu araştırma, söz edilen eksiklikleri tamamlamak üzere planlanmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Resmi ilköğretim okullarında görevli Sınıf Rehber Öğretmenleri ve Okul Psikolojik Danışmanlarının, okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde kendilerine atfedilen görevleri kabul durumlarının, sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının cinsiyeti, kıdem yılı ve rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumu ve sınıf rehber öğretmenlerin yetenek alanları, rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görme ve öğretmenlik eğitiminde rehberlik dersi alma durumu değişkenlerine göre incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemler ele alınacaktır.

Alt Problemler

Resmi ilköğretim okullarında görevli sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının, okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde (17 Nisan 2001 tarih ve 24376 sayılı yönetmelik) kendilerine atfedilen görevleri kabul durumları,

1. Sınıf rehber öğretmenlerinin yetenek alanlarına, cinsiyetine, kıdem yılına, rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görme durumuna, rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumuna ve öğretmenlik eğitiminde rehberlik dersi alma durumuna göre değişmekte midir?

2. Okul Psikolojik Danışmanlarının cinsiyetine, kıdem yılına, rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumuna göre değişmekte midir?

Araştırmanın Önemi

Okullarda rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri, bu hizmet alanında yetişmiş uzmanın sorumluluğu ve önderliğinde, öğretmenlerin katılımı ile yürütülmektedir. Doğan (2000), ne psikolojik danışman, ne de öğretmen tek başına bu programı yürütemez demektedir.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yerinde ve işlevsel biçimde yürütülmesinin, bu hizmeti yerine getirecek öğretmenlerin bilinç ve tutum düzeyiyle

yakından ilgili olduğu görülmektedir. Bazı sınıf rehber öğretmenlerinin kendilerine ayrılan saati, branş dersleriyle geçirmeleri sık karşılaşılan bir durumdur (Hatunoğlu ve Hatunoğlu, 2006; Türküm, 2007:289). Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin okullarımızda uygulanmaya başlamasından günümüze kadar olan zamanda, hizmetlerin etkili olarak uygulanamamasında okul danışmanlarının görev, yetki ve sorumluluklarının belirgin olmayışı görüşü yaygındır (Yöndem, 1999; Doğan, 2000; Korkut, 2007). Bu belirsizlikler ve yaşanan sorunların aşılması için ilköğretimde rehberlikte etkili olan, rehber öğretmenlerin ve sınıf rehber öğretmenlerinin, rehberlik ve psikolojik danışma programını ve programda kendilerine düşen görevleri; bilmeleri, kabul etmeleri ve önemsemeleri hayati bir önem taşımaktadır.

Türkiye’de, ilköğretim düzeyinde, rehberlik hizmetlerinin yerinde ve işlevsel biçimde yürütülmesi için, öncelikle sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının, okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde kendilerine atfedilen görevleri kabul durumlarının bazı değişkenlere göre değişip değişmediğinin bilinmesi, var olan durumu ortaya koyması açısından önem arz etmektedir. Böyle bir araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, M.E.B. tarafından, öğretmenlere verilen hizmetiçi eğitimlerin etkililiği ve kimlere verilmesi gerektiği; gerek cinsiyet, gerek yetenek alanı ve gerekse kıdem yılına göre sınırlanarak belirginleşecektir. Bu durumda, bu konuda hizmetiçi eğitim verilecek hedef kitlenin sınırlanmış olmasından dolayı bir ekonomi sağlayacaktır. Okul psikolojik danışmanları ise hazırlayacakları etkinliklerle, rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleriyle ilgili okul personelini daha fazla bilgilendirebilirler. Üniversiteler ise “Rehberlik” derslerinde rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri ve öğretmenlere düşen sorumluluklar hakkında, daha fazla bilgi vermeleri gerektiği konusunda bir sonuç elde edebilir veya dersin içeriği konusunda revizyona gidebilirler.

Türkiye’de, ortaöğretim düzeyinde “sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarını” inceleyen araştırmalara rastlanırken (Kepçeoğlu, 1978; Gültekin, 1984; Pişkin, 1989; Poyraz, 1993); ilköğretim düzeyinde ise sadece sınıf rehber öğretmenleri üzerinde benzer araştırmalara rastlanmaktadır (Ersöz, 2001; Yumrutaş, 2006). Yurt dışında ise sadece okul psikolojik danışmanlarının “rehberlik hizmetleri ile ilgili görev algılarını” inceleyen ilköğretim (Morse ve Russel, 1988; Carrol, 1993) ve ortaöğretim (Graham,

1997) düzeyinde araştırmalara rastlanmıştır. Diğer taraftan araştırmaların yönetmelikteki rehberlik hizmetlerine ilişkin görevler baz alınarak yapılmadığı ve ilköğretimde görev yapan okul psikolojik danışmanlarının üzerine benzer bir araştırmanın ölkemizde; sınıf rehber öğretmenleri üzerine benzer bir araştırmanın ise yurt dışında olmadığı görölmüştür. Bu araştırma bu yöndeki eksikliği tamamlamak üzere planlanmıştır. Bu eksikliğin giderilmesi amacıyla yapılacak olan bu çalışmanın ilerideki yeni çalışmalara ışık tutacağı ve var olan araştırmalar arasındaki tutarsızlığın azaltılmasında da etkisinin olacağı umut edilmektedir.

Varsayımlar

Sınıf Rehber Öğretmenlerinin ve Okul Psikolojik Danışmanlarının, M.E.B. rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri programını bildiği kabul edilmiştir.

Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıda belirtilmiştir.

1. Araştırma bulguları, Konya İlinin Cihanbeyli, Kulu, Meram ve Selçuklu ilçelerinin sınırları içerisinde yer alan, kadrosunda rehber öğretmeni olan, resmi ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerden (sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarından) elde edilmiştir. Bulgular da benzer nitelikteki gruplara genellenebilir.

2. Sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının, Rehberlik ve Psikolojik danışmanlık hizmetlerindeki görevlerini kabul durumları ölçölürken, kullanılacak “görev kabul durumu ölçeği” MEB okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğindeki okul personeline atfedilen görevlerden alındığı için; rehberlikle ilgili görevler, yönetmelikte belirtilen görevlerle sınırlıdır.

Tanımlar

Okul Psikolojik Danışmanı: Eğitim-öğretim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışma servisleri ile rehberlik ve araştırma merkezlerinde öğrencilere rehberlik ve

psikolojik danışma hizmeti veren, üniversitelerin psikolojik danışma ve rehberlik ile eğitimde psikolojik hizmetler alanında lisans eğitimi almış personel (MEB, 2001).

Sınıf Rehber Öğretmeni: Eğitim-öğretim kurumlarında bir sınıfın rehberlik hizmetlerini yürüten ve rehberlik saatlerine giren ilköğretim kurumlarında şube rehber öğretmenidir (MEB, 2001).

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, önce sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleriyle ilgili görevlerine dair kuramsal bilgilere; sonra da bu görevlerle ilgili bazı araştırmalara yer verilmiştir.

Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde, sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleriyle ilgili yönetmelikteki görevleri ve bu görevlerle örtüşen uzman görüşlerine yer verilecektir.

Sınıf Rehber Öğretmenleri ve Okul Psikolojik Danışmanlarının Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetleriyle İlgili Görevleri

Okul Psikolojik Danışmanının Görevleri

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı)'in okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde (17 Nisan 2001 tarih ve 24376 sayılı yönetmelik) Okul psikolojik danışmanlarından yapması beklenen görevler şöyle ifade edilmektedir;

- a) İl çerçeve programını temel alarak okulunun rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri programını sınıf düzeylerine, okulun türüne ve öğrencilerin ihtiyaçlarına göre hazırlar.
- b) Rehberlik programının ilgili kısmının uygulanmasında sınıf öğretmenlerine rehberlik eder.
- c) Okulunun tür ve özelliklerine göre gerekli eğitsel ve meslekî rehberlik etkinliklerini plânlar, programlaştırarak uygular veya uygulanmasına rehberlik eder.

d) Bireysel rehberlik hizmetlerini alanın ilke ve standartlarına uygun biçimde yürütür.

e) Eğitsel, meslekî ve bireysel rehberlik çalışmaları için öğrencilere yönelik olarak bireyi tanıma etkinliklerini yürütür.

f) Bireysel rehberlik hizmetleri kapsamında formasyonu uygunsa psikolojik danışma yapar.

g) Sınıflarda yürütülen eğitsel ve meslekî rehberlik etkinliklerinden, uygulanması rehberlik ve psikolojik danışma alanında özel bilgi ve beceri gerektirenleri uygular.

h) Okul içinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleriyle ilgili konularda araştırmalar yapar, bunların sonuçlarından yararlanılmasını sağlar.

i) Öğrencinin mezun olacağı dönemde, okuldaki tüm eğitim-öğretim sürecindeki gelişimini, yönlendirilmesi açısından önemli özelliklerini ve bu konudaki önerilerini içeren bir değerlendirme raporunu sınıf rehber öğretmeni, veli, öğrenci ve okul yönetiminin iş birliğiyle hazırlar. Bu raporun aslını öğrenci gelişim dosyasına koyar, bir örneğini de öğrenciye veya velisine verir.

j) Eğitim-öğretim kurumundaki seçmeli derslerin konulmasında çevre koşulları, okulun olanakları, öğretmen sayısı ve branşı da gözetilerek yeni seçmeli derslere ilişkin araştırma yapar, bu derslerin zümre öğretmenlerince gerçekleştirilecek program çalışmalarında alanı ile ilgili görüşlerini bildirir.

k) Okulda özel eğitim gerektiren öğrenci varsa veya kaynaştırma eğitimi sürdürülüyorsa, bu kapsamdaki öğrencilere ve ailelerine gerekli rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini rehberlik ve araştırma merkezinin iş birliğiyle verir.

l) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin öğrenci gelişim dosyalarını ve diğer gerekli kayıtları tutar, ilgili yazışmaları hazırlar ve istenen raporları düzenler.

m) Okula bir alt öğrenim kademesinden veya nakil yoluyla gelen öğrencilerin gelişim dosyalarını inceler, sınıf rehber öğretmeniyle iş birliği içinde değerlendirir.

n) Gerektiğinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde kullanılacak ölçme araçları, doküman ve kaynakları hazırlama ve geliştirme çalışmalarına katılır.

o) Öğrencilerin ilgi, yetenek ve akademik başarıları doğrultusunda eğitsel kollara yönltilmesi konusunda branş ve sınıf rehber öğretmenine bilgi verir ve iş birliği yapar.

p) Ailelere, öğrencilere, sınıf rehber öğretmenlerine ve gerektiğinde diğer okul personeline yönelik hizmet alanına uygun toplantı, konferans ve panel gibi etkinlikler düzenler.

q) Okulda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin komisyonlara ve toplantılara katılır, gerekli bilgileri verir, görüşlerini belirtir.

r) Orta öğretim kurumlarında Millî Eğitim Bakanlığı Orta öğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği'nin ilgili maddesinde belirtilen görevi yapar.

s) Ders yılı sonunda bu alanda yapılan çalışmaları değerlendirir, sonuçlarını ve gerekli bilgileri içeren bir rapor hazırlar.

Yönetmelikte belirtilen görevlerden sonra, literatürde geçen, yönetmelikteki rehber öğretmenlere ait görevlerle, örtüşen ve örtüşmeyen görevler aşağıda ifade edilmiştir.

Okul psikolojik danışmanın rollerinin ne olduğu konusu, 1960'lı yıllardan 1970'li yılların başına kadar eğitim yöneticilerinin, öğretmenlerin, danışman eğitimcilerin ve okul danışmanlarının dikkatini çekti. Bu odaklaşma, okul danışmanının rolünü tanımlamaya çalışan makalelerin hızla artmasını sağladı. Graham (1997), bu süreçte danışmanların iyi tanımlanabilmiş bir role sahip olmadığını ve sözde yönetici, değişim ajanı, olası müdürler ya da profesyonel yardımcıları olarak algılandıklarını dile getirmiştir.

Lamb ve Deschenes (1974), danışmanın en önemli görevinin bireysel rehberlik ve grup rehberliği olduğu sonucuna vardı. Biggers (1977) da bu fikre katıldı ve konsültasyon rolünü de bu rollere ekledi (Akt. Carrol, 1993).

İlköğretim danışmanının rolleri hakkındaki araştırmalar göstermektedir ki; beklenen baskın fonksiyonların diğer eğitim seviyelerinde görev yapan danışmanların rolleriyle tutarlılık göstermektedir (Morse ve Russel, 1988). İlköğretim programı kapsamındaki danışmanlık, konsültasyon, koordinasyon ve öğrenciler, aileleri ve öğretmenlerle görüşme; üst öğretim seviyelerinde yapılanlarla aynı doğrultudadır. Aynı zamanda bazı çalışmalar göstermiştir ki, öncelikli ve önemli spesifik danışmanlık aktivitelerinin, diğer okul danışmanlığı seviyelerindeki faaliyetlerden farklılıkları vardır. Bugün hala konsültasyon ilköğretim danışmanının en etkin fonksiyonudur (Schmidt, 1999:54). Morse ve diğerleri (1988) tarafından ilkokul danışmanlarının kullandığı en yüksek beş etkinliğin üçünün öğretmen ve eğitim uzmanları ile kurulan konsültasyon ilişkisi ile ilgili olduğunu rapor etmiştir. Ginter (1990), Louisiana'da bir devlet okulunda yaptığı araştırma sonucunda da konsültasyonun öneminden bahsetmektedir.

Ortaöğretimde bir karşılaştırma yapıldığında, rehberlik servisi açısından, öğretmenlerle ve ana – babalarla işbirliği, ilköğretimde daha da önem kazanmaktadır.

Buna bağlı olarak da rehberlik servisinin konsültasyon işlevi, ilköğretimde ağırlık kazanmaktadır (Akman, 1992).

İlköğretimde, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin rolü ve işlevi öğretmen, yönetici ve çevre ile sıkı bir işbirliği içinde, öğrenciler hakkında bilgiler toplamak ve toplanan bu bilgileri, çocuğu tanıma amacı ile değerlendirmek, gelişimi için en uygun koşulları öğretmen ve yöneticilerle işbirliği içinde sağlama, gerektiğinde yönetici ve öğretmenlere konsültasyon hizmetleri vermek, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinden tüm öğrencilerin yararlanmasını sağlayacak önlemleri almak olarak belirtilebilir (Aydın, 1990; Akt. Özgüven, 2000: 304).

Hannoferd (1991), danışmanlığın 3 alanı kapsadığını ileri sürmüştür: Akademik, mesleki ve önleyici/gelişimsel. Akademik danışmanlık, bütün kademelerde öğrencilerin öğrenmeye motive olmalarına ve öğrenmeden hoşlanmalarına yardımcı olmayı içerir. İlköğretim 2. kademedede bu, ayrıca sınıf seçimini ve eğitim hayatına bir yön vermeyi kapsar. İlköğretim 1. ve 2. kademelerindeki mesleki danışma, öğrencilerin mesleki bilincini artırmayı ve onlara ileriye dönük amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için gerekli temel kararları vermeyi öğrenmelerinde yardımcı olmayı içerir. İlköğretim hem 1., hem de 2. kademesinde danışma, öğrencilere iletişim yetenekleri, başarı stratejileri, problem çözme teknikleri ve kişiler arası ilişkileri geliştirme yeteneklerini öğretebilmek için önleyici/gelişimsel danışmayı kullanır (Akt. Mura ve Kottman, 1995:8).

Eğitim Araştırmaları Bilgi Merkezi / Danışma ve Personel Servisi (Educational Resources Informations Center / Counseling and Personel Services) (ERIC/CAPS, 1985) ilköğretim okulu danışmanlarının görev ve işlevlerini 14 başlık altında belirtmiştir (Muro ve Kottman, 1995: 8-9).

1. Psikolojik danışma: Öğrencilerin kendilerini daha iyi anlamalarına, kendilerini kabul etmelerine ve öz-güvenini artırmalarına yardım etme.

2. Konsültasyon: Öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılamak amacıyla yönetici, öğretmen ve okuldaki diğer personel ile işbirliği yapma

3. Öğrenciyi tanıma: Öğrenciler hakkında elde edilen bilgileri gizli öğrenci dosyalarında saklamak, gerektiğinde bu bilgileri yorumlayarak nitelikli öğrencilerin özel programlara katılmasını sağlamak.

4. Aileye yardım: Ailelerle bireysel veya grup görüşmeleri yapmak, onlara çocukların gelişimsel özellikleri, problem davranışları ve ilgili diğer konularda bilgi ve kaynak sağlama

5. Sevk: Öğrenciyi okul içinde ve dışında uygun profesyonellere sevk etme.

6. Program planlama: Okul rehberlik programının uygulanmasında aile ve okul personelinin, diğer ilgili örgütlerin koordineli çalışmasını planlama.

7. Mesleki gelişim: Rehberlik müfredatının bir parçası olarak mesleki gelişim ve uygulamalar hakkında bilgi vermek ve akademik müfredatın bir parçası olarak mesleki gelişim hakkında öğretmenlerle konsültasyon yapma.

8. Değişim sağlamak: Öğrencileri duyuşsal ve akademik gelişimini olumsuz yönde etkileyecek okul atmosferindeki unsurları değiştirmek için çaba harcama.

9. Ombudsmanlık: Öğrenci avukatı gibi davranma.

10. Disiplin: Öğretmenlerle disiplin konusunda konsültasyon yapmak veya doğrudan disiplin sorunu olan öğrencilerle görüşme.

11. Halkla ilişkiler: Öğretmenler, öğrenciler, veliler ve okul personeline yönelik psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin önemini artırma.

12. Yerel araştırma: Öğrencilerin özellikleri, rehberlik programının değerlendirilmesi, öğrenci başarısı v.b. konularda okul içinde yerel araştırmalar yapmak.

13. Program uygulama planı: Akademik programın öğrencilerin özel ihtiyaçlarına uygun olarak yürütülmesini koordine etme ve rehberlik programını öğrencilerin ihtiyaçlarına göre planlama.

14. Tarama (Screening): Okula yeni gelen öğrenciler ve velileriyle görüşmeler yaparak öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre doğru yerleştirilmelerini sağlama.

Myrick (1997:43) gelişimsel rehberlik ve psikolojik danışma yaklaşımına göre psikolojik danışmanların rollerini şu şekilde sıralamaktadır.

1. Kapsamlı gelişimsel rehberlik ve psikolojik danışma programını organize etme ve bu programın geliştirilmesinde liderlik yapma,
2. Öğrenciler için bireysel danışma hizmeti sağlama,
3. Öğrenciler için grupla danışma hizmeti sağlama,
4. Sınıf rehberliğinin ünitelerini, oturumlarını ve aktivitelerini organize etme ve yönlendirme,
5. Akran yardımcılarını eğitme ve koordine etme,
6. Öğrencilerin özel sorunları ve ihtiyaçları için öğretmenlerle, ailelerle ve yöneticilerle konsültasyon yapma,
7. Sınıf rehber öğretmeni programının hazırlanmasında ve koordinasyonunda yardımcı olma,
8. Rehberlik ünitelerini ihtiyaca göre geliştirme ve sınıf oturumlarını öğretmenlerle birlikte koordine etme,
9. Öğrencilerin davranış değişikliği yapmaları için sınıf rehber öğretmenlerine kaynak sağlama,
10. Özel problemi ve ihtiyacı olan öğrencilerin belirlenmesinde ve bunlara alternatif eğitim veya rehberlik hizmetleri temininde yardımcı olma,
11. Rehberlikle ilgili personelin eğitim programlarını koordine etme,
12. Rehberlikle ilgili diğer bölümleri koordine etme (öğrenci değerlendirme, istişare, toplum kaynakları, özel eğitim ve yerleştirme gibi).

Danışmanlar, servislerde, öğrencilerin çocukluktan ergenliğe kolay bir geçiş yapabilmesini sağlayabilmektedir. Bu servislerdeki hizmetler: (1) Yeni bir eğitim basamağına, ilkokuldan ortaokula veya ortaokuldan liseye geçiş korkusu yaşayan öğrencilerle danışma yapma; (2) Rehberlik etkinlikleri ve danışmanlık servisleri aracılığıyla öğrencilere vücutlarındaki fiziksel değişimler hakkında bilgi verme; (3) Etkili iletişim becerilerini öğreterek öğrencilerin dostluklarını geliştirmelerine ve akranlarıyla, ailesiyle ve öğretmenleriyle çok etkili bir ilişki kurmasına yardımcı olma

ve (4) bir karar modeli sunarak öğrencinin becerilerine göre nasıl tercih yapacağını öğretmek ve tercihlerinin sonuçlarını anlamasına yardımcı olmaktır (Schmidt, 1999:62).

House ve Hayes'a (2002) göre, okul psikolojik danışmanının şu anki rolleri; ruh sağlığı hizmetleri sunmak, daha çok bireysel konularla ilgilenmek, öğrenci sorunlarına klinik modeli temel alarak yaklaşmak, birebir veya küçük gruplarla çalışmak, öncelikli kişisel ve sosyal gelişime odaklanmaktır.

Tan ve Baloğlu (2006:307) ilköğretim okul danışmanının belli başlı işlevlerini; rehberlik programını örgütlemek, sınıf öğretmenlerinin etkinliklerini koordine etmek, onların rehberlik çalışmalarını kolaylaştıracak araçları ve imkânları hazırlamak, zaman zaman kendisine havale edilmiş uyumsuz öğrencilerin terapisiyle uğraşmak, sınıf öğretmenleriyle veliler ve çevre arasında bağlantı kurmak, göreviçi yetiştirme etkinliklerini düzenlemek ve hiçbir sınıf öğretmenin kendi yetki ve sorumluluğuna girmeyen rehberlik çalışmalarını yürütmektir.

Yeşilyaprak (2007:28) “gelişimsel rehberlik yaklaşımına göre okul psikolojik danışmanının görevleri ve sorumlulukları nelerdir?” sorusunu şu şekilde cevaplamıştır:

1. Rehberlik programını geliştirme, yönetme ve yürütme,
2. Öğretmenlere müşavirlik (konsültasyon) hizmeti sunma,
3. Çok yönlü ilişkiler ağı kurma, destek ve işbirliğini sağlama,
4. Mesleki gelişimini sürdürme,
5. Araştırma, geliştirme ve değerlendirme çalışmaları yapma,
6. Bireysel ve grupla psikolojik danışma yapma,
7. Grup rehberliği uygulamalarını yürütme.

Öğrenciler kişisel ve sosyal gelişim açısından oldukça kritik kabul edilen bir gelişim aşamasındadırlar. Öğrencileri yaşadıkları değişim ve gelişim hakkında bilgilendirmek gelişimlerini destekleyici olacaktır. Bu bilgiler yeterliliği doğrultusunda sınıf rehber öğretmenleri ve psikolojik danışmanlar tarafından verilebilir (Yeşilyaprak, 2003). Bunun yanında öğrencilere konuyla ilgili eğitsel kitapları okumalarını ve filmleri seyretmelerini önermek öğrencilerin bilgi edinmelerini sağlayan bir diğer yoldur.

Literatürde okullardaki rehberlik hizmetlerinin farklı yazarlar tarafından farklı biçimde hizmet alanlarına ayrılıp incelendiği görülmektedir. Bu hizmetler farklı alanlara ayrılıp incelenebilse de aslında birbirini tamamlayan, birbiriyle ilişkili ve çoğu durumda eş zamanlı olarak sunulan hizmetler olduğu görülmektedir.

Sınıf Rehber Öğretmenin Görevleri:

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı)'in okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde (17 Nisan 2001 tarih ve 24376 sayılı yönetmelik) sınıf rehber öğretmenlerinden yapması beklenen görevler şu şekildedir;

a) Okulun rehberlik ve psikolojik danışma programı çerçevesinde sınıfın yıllık çalışmalarını plânlar ve bu plânlamanın bir örneğini rehberlik ve psikolojik danışma servisine verir.

b) Rehberlik için ayrılan sürede sınıfa girer. Sınıf rehberlik çalışmaları kapsamında eğitsel ve meslekî rehberlik etkinliklerini, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisinin organizasyonu ve rehberliğinde yürütür.,

c) Sınıfındaki öğrencilerin öğrenci gelişim dosyalarının tutulmasında, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisiyle iş birliği yapar.

d) Sınıfa yeni gelen öğrencilerin gelişim dosyalarını rehberlik ve psikolojik danışma servisi ile iş birliği içinde inceler, değerlendirir.

e) Çalışmalarda öğrenci hakkında topladığı bilgilerden özel ve kişisel olanların gizliliğini korur.

f) Sınıfıyla ilgili çalışmalarını, ihtiyaç ve önerilerini belirten bir raporu ders yılı sonunda ilk hafta içinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisine iletir.

g) Öğrencilerin ilgi, yetenek ve akademik başarıları doğrultusunda eğitsel kollara yönlentilmeleri konusunda psikolojik danışmanla iş birliği yapar.

h) Okul müdürünün vereceği, hizmetle ilgili diğer görevleri yapar.

İlköğretimde 1'inci sınıftan 5'inci sınıfa kadar olan sınıfları okutan öğretmenler de bu görevleri kendi sınıflarında; üst sınıflardaki sınıf rehber öğretmenleri gibi, öğrencilerinin yaş, gelişim, eğitim durumları, bireysel özellikleri ve gereksinimleri doğrultusunda, rehberlik ve psikolojik danışma servisinin eş güdümünde yürütürler.

Yönetmelikte belirtilen görevlerden sonra, literatürde geçen, yönetmelikteki sınıf rehber öğretmenlerine ait görevlerle örtüşen ve örtüşmeyen görevler aşağıda ifade edilmiştir.

Türkiye’deki okullarda sınıf rehber öğretmenleri, senebaşı öğretmenler kurul toplantısında her sınıfa bir öğretmen düşecek şekilde atanmaktadır.

Öğretmenlerin yapacağı rehberlik hizmetleri, öğretmenin eğitim ve yetiştirme tarzına, sınıftaki öğrenci sayısına, bireyi tanımada kullanılan yardımcı araç-gereçlerin okuldaki durumuna ve okulda rehberlik personelinin bulunup bulunmaması gibi değişkenlere bağlı olarak birbirinden farklılık gösterecektir (Özgüven, 2000:263). Okulda uzman yoksa; rehberlik ve araştırma merkezindeki uzmanlar ile birlikte çalışması, çevredeki kaynak kişi ve kurumları araştırıp ilgililerle etkileşime girmesi ve bu hizmetler konusunda kendini geliştirmesi ve burada sıralanan rollerini gerçekleştirmesi gerekir. Bu rolünü gerçekleştirmesi kuşkusuz ki öğretmenliğine yeni “artı”lar katacaktır (Yeşilyaprak, 1999). Okulda Psikolojik Danışmanı varsa, öğretmenler okulda psikolojik danışman tarafından yürütülen tüm etkinliklerde onu desteklemeli, rehber öğretmenin yardımına ihtiyaç duyduğunda da, ondan bu yardımı isteme konusunda tereddüt etmemelidir (Erkan, 2003:11; Akboy ve İkiz, 2007: 161).

Tüm okul personeli içinde sınıf öğretmenlerinin yeri çok daha özeldir. Temel eğitimde, özellikle 1. kademedeki sınıf öğretmenlerinin, haftanın 5 günü, yılda 180 gün, ortalama 6 saat sınıftaki öğrenciler ile bir arada olması; 2. kademedeki sınıf öğretmenlerininse öğrencilerin derslerine girip öğrenciyle yakın ilişkide bulunabilmesi, sınıf öğretmenlerini rehberlik hizmetleri açısından okuldaki diğer kişilerden daha önemli bir konuma taşımaktadır. Ayrıca öğrencilerin yaşları nedeniyle sınıf öğretmenlerinin öğrenci gözündeki anlamı çok daha özeldir. Bu anlamda sınıf öğretmenleri için rehberlik formasyonu çok önemlidir (Yıldız, 2006:31). Ancak bu durum sınıf öğretmenlerinin, rehber öğretmenlerin yerine geçebilecekleri anlamına gelmez (Erkan, 2003:11). Sınıf rehber öğretmenleri, rehberlik saatlerinde öğrencilerle düzenli olarak görüşme olanağı bulamamaktadır. Doğan (2000), rehberlik saati, okulun öğrenciler için sağladığı ev ve aile ortamına benzer bir ortamdır demektedir.

Öğretmen, öğrencilerin özel sorun ve ihtiyaçlarından haberdar olan, bu sorunlara müdahale eden ve öğrencilere rehberlik yapan ilk kişidir (Muro ve Kottman, 1995:69). İlköğretim öğretmeni, kritik durumlarda danışmanın dikkatini çekebilen, öğrencileriyle birebir ilişkileri olan, birinci dereceden yardımcı olan kişidir (Schmidt, 1999:59). Öğrencilerle etkileşimi sayesinde sessiz, yalnız, saldırgan ve ani davranış değişiklikleri gösteren öğrencileri daha iyi tanırlar (Özdemir, 2000). Sınıf rehber öğretmenlerinin bu

tür öğrencileri tespit etme ve okul rehberlik servisine havale etme gibi bir görevleri vardır (Kaya ve diğerleri, 2007:261).

Sınıf rehber öğretmenlerinin önemi gelişimsel rehberlik modeli ile tekrar artmıştır. Çünkü gelişimsel rehberlik, okuldaki tüm öğrencilere ulaşmayı hedefler. Bu hedefe ulaşmada en önemli katkı öğretmenlerden beklenilmektedir. Gelişimsel rehberlik programlarının uygulanmasında destek olma ve kendi sınıfının rehberlik çalışmalarını yürütme görevleri öğretmenlerden beklenilmektedir (Nazlı, 2008:146). İlkokul öğretmenlerinin günlük işlerinin önemli bir bölümü rehberlik olmalıdır (Yılmaz ve diğerleri, 2002:102).

Öğretmenlerin rehberlik hizmetlerine olan katkıları, okul rehberlik programının tasarımı ve içeriği hakkındaki yorumlarıyla ve önerileriyle başlar. Bu katılım öğretmen tarama formlarının yapılması, danışma komitesi raporları ve yıllık program değerlendirmeleri şeklindedir. Ek olarak ilköğretim öğretmenleri, günlük programa entegre olmuş rehberlik etkinlikleri aracılığıyla okul danışmanlık programında aktif olarak ilgilidir. Öğretmenler her bir eğitim seviyesi için geniş okul müfredatındaki hedef ve amaçlara uygun olarak, rehberlik dersi için plan yapar (Schmidt, 1999:59).

Öğretmenlerin, öğretim görevinin yanı sıra sınıf yöneticisi olarak, okulda psikolojik danışman bulunmadığında bazı görevleri de yerine getirmesi beklenebilir. Kottler ve Kottler'e (1993) göre söz konusu bu roller şunlardır: 1) Öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarına cevap vermek, 2) Kişiler arası çatışmaları çözümlenmek, 3) Anababalara yönelik konferanslar düzenlemek, 4) İstismar ve ihmal edilen, madde bağımlısı ya da çeşitli duygusal sorunları olan öğrencileri tanımak ve gerektiğinde uygun yerlere sevk etmek, 5) Öğrencileri bilişsel gelişimlerinin yanı sıra bedensel, duygusal, sosyal ve ahlaki gelişim alanları açısından da incelemek ve izlemek, 6) Bunalıma giren öğrencilere yardım etmektir.

Gibson ve Mitchel (1995), sınıf rehber öğretmenin rolünü ve işlevlerini altı başlıkta belirtmiştir. Bunlar: 1) Dinleyici-rehber rolü, 2) Sevk edici rolü, 3) Öğrenciyi tanıma ve öğrenciye kendisini tanıtmaya rolü, 4) Eğitsel ve mesleki rehberlik rolü, 5) İnsan ilişkilerini düzenleme rolü, 6) Okul psikolojik danışma programını destekleme rolüdür.

Thompson (1992:137) ise sınıf rehber öğretmeninin rolünü ve işlevlerini 10 başlıkta toplamıştır. Bunlar: 1) Okula yeni başlayan öğrencilere, okula alışmaları için yardım etmek, 2) Okula uyum sağlamada zorluk çeken öğrencilere yardım etmek, 3) Öğrencilerin kendisiyle uyum sorunlarını tartışabilmelerine olanak vermek, 4) Öğrencilerle okuldaki diğer personel arasındaki yanlış anlaşılmaları çözümlmek, 5) Grup tartışmalarını düzenlemek ve bu tartışmalara katılmak, 6) Öğrencileri akademik açıdan en iyi bir şekilde tanımak, 7) Yardıma ihtiyacı olan öğrencileri tanımak ve yardım almaları sağlamak, 8) Öğrencilerin farklı sınıf düzeyindeki öğrencilerden oluşan gruplarda çalışmalarını için fırsat sağlamak, 9) Bireysel farklılıkları kavramaları ve kabul etmeleri için öğrencilere yardım etmek, 10) İletişim kurma ve işbirliği yapma becerilerini kazanmaları için öğrencilere yardım etmektir.

Myrick (1997:43) sınıf rehber öğretmeninin görevlerini şu şekilde sıralamaktadır.

1. Kapsamlı gelişimsel rehberlik programının geliştirilmesinde ve uygulanmasında yardımcı olma,
2. Özel öğrenme ihtiyacı olan öğrencilerin belirlenmesinde yardımcı olma,
3. Yaklaşık 20-25 öğrencinin sorumluluğunu alarak sınıf öğretmenliği yapma,
4. Sorumlu olduğu her öğrenciyi tanımaya çalışma,
5. Sorumlu olduğu öğrencilerin ailelerini tanıma ve onların okulla olan ilişkilerinde yardımcı olma,
6. Sorumlu olduğu öğrencilerin birbirleri ile kaynaşmalarına yardımcı olma,
7. Öğrencilerin ihtiyaçlarını belirleme ve bunların karşılanması için rehberlik kurullarında öneriler sunma,
8. Öğrencilerin rehberlik ihtiyaçları doğrultusunda okul psikolojik danışmanı ve diğer okul personeli ile konsültasyon yapma,
9. Rehberlik hizmetlerinde kendisini geliştirecek hizmetiçi eğitim programlarına katılmadır.

Her öğrencinin farklı özellikleri, ilgi ve yetenekleri vardır. Bu farklılıklar her öğrenci için farklı sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Öğretmen, öğrencinin sorunlarını çözmek için değişik alternatifler geliştirebilmeli ve sevinçlerini birlikte paylaşmayı bilmelidirler. Onlarla ders dışı ortamlarda da birlikte olmalıdır. Öğrencilere rehber olma faaliyeti sadece dersle sınırlı kalmamalıdır (Büyükkaragöz ve diğerleri, 1998).

Özgüven (2000:264), öğretmenlerin yapabileceği rehberlik hizmetlerini; sınıfta öğrencilerin genel gelişimlerine elverişli bir ortam yaratmak, öğrencileri yeni durumlara alıştırmak, öğrencilere bilgi vermek, öğrencileri gözlemlemek, tanımak, okuttukları derslerin verimli ders çalışma yöntemleriyle ilgili açıklamalar yapmak, mesleki rehberlik yapmak, öğrencileri dinlemek, kişisel ve sosyal gelişmelerine yardım etmek, özel problemleri olan öğrencileri ilgililerin dikkatine sunmak, okul rehberlik programının uygulanmasında okullardaki psikolojik danışmanlarla işbirliği yapmak olarak tanımlamıştır.

Yeşilyaprak (2007:26) ilköğretimde gelişimsel rehberlik hizmetlerinde “Sınıf öğretmeni/sınıf rehber öğretmenin görevleri nedir?” sorusunu şu şekilde cevaplamıştır:

1. Gelişimsel yaklaşımda sınıf rehber öğretmeni, sorumlusu olduğu sınıfın gelişimine yönelik olarak rehberlik hizmetlerinden birinci derece sorumludur.
2. Kişisel, sosyal, eğitsel ve mesleki gelişime yönelik yeterlilikler kazandırmak amacıyla ilgili etkinlikleri uygular.
3. Psikolojik danışmanla işbirliği yapar ve gerektiğinde diğer öğretmenlerden yardım ister.
4. Öğrencilerin gelişim kayıtlarını tutar.
5. Veliyle görüşmelerini sürdürür, uygulamalarının aileyi de kapsamı için çalışır.
6. İhtiyaç duyan öğrencileri okul psikolojik danışmana yönlendirir.
7. Çalışmalarını rehberlik programlarına bağlı olarak sürdürürken, esnek ve ardışık hedeflerin, sınıfındaki her bir öğrenci için ulaşılır olmasını sağlayacak koşulları oluşturmaya çalışır.

Farklı bir görev yorumu da şu şekildedir: Öğretmen okul rehberlik programı kapsamında okulun ilk günlerinde sunulan oryantasyon çalışmalarında görev alır ve okula yeni gelen öğrencilere okuldaki ve okulun yakın çevresindeki olanakları tanıtır (Kaya ve Çivitçi, 2007:261).

Genel olarak uzman görüşlerinin MEB’in yönetmeliğindeki görev tanımlarıyla örtüştüğü görülmüştür.

Sınıf Rehber Öğretmenleri ve Okul Psikolojik Danışmanlarının Rehberlikle İlgili Görevleri Kabul Durumlarıyla İlgili Yapılmış Araştırmalar

Bu kısımda, sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının rehberlikle ilgili görevleri kabul durumlarını inceleyen literatürdeki çalışmalar hakkında bilgi verilmiş; sonra da araştırma kapsamındaki bağımsız değişkenlerle (Sınıf rehber öğretmenlerinin yetenek alanı, cinsiyet, rehberlik hizmetini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görme, rehberlikle ilgili hizmetiçi eğitim alma ve eğitiminde rehberlik dersi alma durumları) ilgili olan doğrudan ya da dolaylı araştırma bulgularına yer verilmiştir.

Türkiye’de rehberlik uzmanlarının görevleri ile yakından ilgili ilk araştırma 1978 yılında Kepçeoğlu (1978) tarafından yapılmıştır. Bu tarihten önce konuya ilişkin araştırmalara ülkemizde rastlanmamaktadır. Kepçeoğlu tarafından gerçekleştirilen bu ilk araştırma 75 okul müdürü, 189 okul psikolojik danışmanı ile psikolojik danışmanı olan okullardaki 231 ve psikolojik danışmansız okullardaki 98 öğretmen olmak üzere toplam 593 kişi üzerinde yapılmıştır. Bu araştırmada, orta dereceli okullarda çalışan danışmanların görevlerini belirlemek, bu görevler bakımından okul müdürleri ve öğretmenlerin, psikolojik danışmanlardan görev beklentileri ile danışmanların kendi görev algılarını karşılaştırmalı olarak ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma sonucu elde edilen bulgularda müdür ve öğretmenlerin danışmanlardan görev beklentileri ve danışmanların kendi görev algıları büyük ölçüde yetersiz bulunmuştur. Müdür ve öğretmenlerin danışmanlardan görev beklentileri ile danışmanların kendi görev algıları arasında da anlamlı farklar bulunmuştur.

Gültekin (1984)’in orta dereceli okullarda sınıf öğretmenlerinin görev algıları üzerine yaptığı araştırmaya, MEB’e bağlı, psikolojik danışmanı olan sekiz lisede, toplam 171 sınıf öğretmeni dahil edilmiştir. Konu, cinsiyet, meslek tecrübesi, bitirilen okul, branş, rehberlikle ilgili hizmet öncesi ve hizmetiçi kursa katılımı gibi değişkenler arasındaki ilişkiler göz önünde bulundurularak incelenmiştir. Araştırma Ankara’da Milli Eğitim Bakanlığına bağlı rehberlik uzmanı bulunan liselerle sınırlandırılmış: örnekleme sekiz lise seçilerek 171 sınıf öğretmeni üzerinde araştırma yapılmıştır. Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar, okul psikolojik danışmanı bulunan orta dereceli okullardaki sınıf öğretmenlerinin görev algıları yeterli bulunmamıştır. Sınıf öğretmenlerinin, sınıf

öğretmenliği ve rehberlikle ilgili olarak, bilgi verme, test uygulama, yönetim işleri ve eğitsel rehberlikle ilgili görev gruplarındaki algıları yeterli bulunmamıştır. Sınıf öğretmenliği, aile rehberliği, psikolojik danışma, yerleştirme-izleme ve mesleki rehberlikle ilgili görev gruplarındaki algıları yeterli bulunmuştur. Sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmenliği görev algılarında cinsiyet, meslek tecrübesi, bitirilen okul, branş ve bu konudaki hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitime katılma gibi değişkenler arasında genel olarak manidar farklar olmadığı görülmüştür.

Büyükkaragöz (1985), İlköğretim II. Kademe, Bağımsız Orta Okul ve Orta Öğretim Kurumlarında Sınıf Öğretmenliği ile Ders Dışı Eğitici Çalışmaların Değerlendirilmesi" adlı araştırmasını Konya merkezinde bulunan ilköğretim okulları II. kademe, ortaokul, lise ve dengi okullar ve bu okullarda görevli 1417 öğretmenden tesadüfi örnekleme yolu ile her okuldan 15'er öğretmen olmak üzere toplam 256 öğretmen üzerinde yapmıştır. Bu çalışmada; öğretmenlerin sınıf öğretmenliği ve eğitsel çalışmalar konusunda hizmetiçi eğitimden geçmedikleri, bu alanda yeterli bilgiye sahip olmadıkları anlaşılmıştır. Öğretmenler il düzeyinde bu faaliyetlerin düzenlenmesini yapacak bir kuruluşa ihtiyaç olduğunu belirtmektedir. Öğretmenler, okullarında uzman görevlendirilmesini, il düzeyinde çerçeve programların yapılmasını, eğitsel çalışmaların ve sınıf öğretmenliği görevlerinin isteğe bağlı verilmesini istemektedirler. Araştırmada ortaya çıkan sonuçlara göre; rehberlik uzmanı bulunan okullardaki sınıf öğretmenlerinin görev algıları yeterli bulunmamıştır.

Esmer (1985), "Orta Dereceli Okullarda Rehberlik Programının Uygulanmasına İlişkin Problemler" adlı araştırmasını Kütahya ili il merkezinde bulunan orta dereceli okullarda görev yapan, sınıf öğretmenleri üzerinde gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin çoğunun rehberlikle ilgili bir ders okumadığı ve tamamına yakınının bu konuda herhangi bir hizmetiçi eğitim almadıklarını saptamıştır. Ayrıca, sınıf öğretmenlerinin 3/4'ü rehberlik dersinin amaçlarını istenilir bulmamıştır. Rehberlik dersinin amaçlarından öğrencileri, ilgi ve yetenekleri yönünde bir öğrenim görme ve mesleğe yönelmelerine yardımcı olma amacının en az gerçekleşen amaçları arasında olduğu saptanmıştır. Bunların yanında sınıf öğretmenlerinin çoğunun, öğrencilerin düzenli olarak sorunlarını kendilerine iletmediklerini belirtmiş oldukları saptanmıştır.

Abaş (1987), Kütahya merkez ve ilçelerinde, okulunda psikolojik danışman bulunmayan 7 genel lisede görevli, 116 sınıf rehber öğretmeninin rehberlik uygulamalarını incelemiştir. Araştırma sonucunda:

1. Sınıf rehber öğretmenlerinin %48'i kendi sınıflarına özgü yıllık çalışma programı hazırlamakta iken, %52'si okul yönetimi tarafından hazır olarak verilen programı uygulamaktadır.
2. Sınıf rehber öğretmenlerinin %69,9'u öğrenciyi tanıma teknikleri kullanmaktadırlar. İki öğretmenlerin %62,9'u öğrenciler için toplu dosya tutmaktadırlar.
3. Sınıf rehber öğretmenlerinin tamamı okullardaki problemleri tespit ettiklerini belirttiktedirler. Bu öğretmenlerin %80,5'i tespit edilen problemi çözmede okul yönetimiyle, %93,3'ü diğer öğretmenlerle ve %79,9'u ise öğrenci aileleri ile işbirliği yaptıklarını belirtmişlerdir.
4. Sınıf rehber öğretmenlerinin %64,2'si öğrencilerin eğitsel kol çalışmalarında görev almalarını sağladıklarını, %33,3'u seçmeli dersler konusunda yardımcı olduklarını, %76,7'si öğrencilerin üst eğitim kurumlarına geçişte ve %62,9'u ise öğrencilere meslek seçimi konusunda yardımcı olduklarını belirtmişlerdir.

Asan (1987), "Bağımsız Resmi Orta Okullarda, İlköğretim Okullarında ve İlköğretim Yatılı Bölge Okullarında Rehberlik Faaliyetleri" adlı araştırmasında rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde yöneticilerden, rehber öğretmenlerden ve sınıf öğretmenlerinden kaynaklanan güçlüklerin derecesini araştırmıştır. Araştırma rehberlik servisi bulunan 44 ildeki bağımsız resmi ortaokullar, ilköğretim okulları ve ilköğretim yatılı bölge okullarında olmak üzere toplam 194 okul ve bu okullarda çalışan 246 Okul psikolojik danışmanı üzerinde yapılmıştır. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin öğrencilerle "az" ilgilendikleri, yıllık rehberlik programının hazırlanmasında rehber öğretmenlere "az" derecede yardıma oldukları ve yine sınıf öğretmenlerinin rehberlik hizmetlerinin önemi ve gereğine "az" derecede inandıkları saptanmıştır.

Morse ve Russel (1988) 130 ilköğretim okulu danışmanı ile yaptığı bir çalışmada, danışmaların rollerini nasıl algıladığını araştırmıştır. Araştırma sonucunda ilköğretim danışmanları tarafından en çok yapılan beş öncelikli işten üçünün öğretmenlerle ve eğitim uzmanlarıyla yapılan konsültasyon ilişkisinin olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Danışmanlar bu araştırmada öğretmenlerin ve öğrencilerin yardıma ihtiyacı olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca bu araştırma sonucunda ilköğretim düzeyinde rehber uzmanların öğretmenlerle yaptıkları çalışmalarda öğrencilerin tutum, davranış ve gelişmelerine yönelik olarak öğretmenlerin öğrencileri tanımalarına yardımcı oldukları, sosyal becerileri kazanılması amacıyla yönelik olarak grup çalışmaları ile öğrencilerin benlik algılarını geliştirmeye çalıştıkları, grup çalışmaları yoluyla öğrencilerin problemlerini anlamalarına ve en uygun çözümü bulmalarına yardımcı oldukları, başkalarının ve kendi duygularını daha iyi tanıma ve anlama yoluna gittikleri yönünde veriler elde edilmiştir.

Pişkin (1989), orta dereceli okullarda görevli yönetici, öğretmen ve danışmanların ideal ve gerçek danışmanlık görev algıları ile okul danışmanlarının görevlerini istenilen düzeyde yerine getirmelerini engelleyen nedenleri incelemiştir. Araştırma Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Ankara'daki resmi ortaokul ve liselerde görevli yöneticiler, öğretmenler ve danışmanlardan 74 okuldan 23 okul seçilerek 100 yönetici, 100 öğretmen ve 70 okul danışmanı üzerinde yapılmıştır. Araştırmada; bu kişilerin danışmanlık görevlerine ilişkin ideal algıları genel olarak yetersiz bulunmuştur. Almış oldukları puanlara bakıldığında en yüksek ortalama puan alan grubun danışmanlar, en düşük grubun ise öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Yönetici grubun puanı ise danışmanlardan düşük, ancak öğretmenlerden yüksek olduğu görülmüştür. Bu grupların ideal algıları ile gerçek algıları arasında ise genel olarak farklar bulunmuştur. Yönetici grubuna ilişkin bulunan farklar diğer iki gruptan daha yüksek bulunmuştur. İdeal algılar ve gerçek algılar arasında farkın en düşük olduğu grup ise danışman grubu olarak bulunmuştur.

Ada (1990), araştırmasında, Trabzon ili ve Akçaabat ilçesindeki orta dereceli okullarda rehberlik hizmetlerinin hali hazır durumunu tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu kapsamda Trabzon ilinde dokuz, Akçaabat ilçesinde yedi orta dereceli okulda, toplam 650 öğretmen araştırma grubunu teşkil etmiştir. Öğretmen, yönetici ve psikolojik danışmanlara verilmek üzere, okullarda rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi

envanteri geliştirilmiş ve her birine ayrı ayrı verilerek doldurulması sağlanmış, sonuçlar değerlendirilmiştir. Araştırma grubundaki öğretmenlerin sadece %5'i rehberlikle ilgili bir hizmetiçi eğitim, kursuna katılmış ve bu kesim ilgili uygulamalardan yararlandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin rehberliği tanımlamada ortak bir anlayışa vardıkları görülmüştür. Araştırma kapsamına giren okullarda rehberlik servislerinin varlığı konusunda öğretmenlerin, %86'sı rehberlik servisinin bulunduğunu, %14'lük kısmı da bu servisin bulunmadığını belirtmişlerdir, öğretmenler, okullarda rehberlik hizmetlerinin, rehberlik ve psikolojik danışma uzmanı tarafından yürütülmesi kanaatinde birleşmişlerdir.

Ginter ve Scalise (1990) tarafından yapılan bir araştırmada, öğretmenlerin ilkokullardaki psikolojik danışmanlarının rollerini nasıl algıladıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma Louisiana eyaletinde 313 ilkokul öğretmeni ve tam gün çalışan danışmanlar üzerinde yapılmıştır. İlkokul danışmanlarının görevlerini içeren 11 maddeden oluşan bir soru listesi oluşturulmuş ve öğretmenlere bunları “yardımcı rol mü yoksa danışman rolü mü?” olarak algıladıkları sorulmuştur. Araştırma sonucunda, yardım edici rol olarak problemlerin belirlenip çözümlenmesini belirten öğretmenler, bireysel ve grupla danışma, test sonuçlarının açıklanması, çocukların ilgilerinin tespit edilmesi, sınıf rehberliği aktivitelerinin sağlanması, çocukların ilgili yerlere yönlendirilmesini asli görevleri olarak gördüklerini ve bunların daha çok danışmanların görevi olarak algılandıkları belirlenmiştir. Profesyonel ve teknik yardımları içeren psikolojik danışman rolü olarak, sınıfın değerlendirilmesi, role-playing tekniği, ev ziyareti, ders programlarının planlanmasını gördükleri belirlenmiştir. İlkokul danışmanlarının görevleri konusunda öğretmenlerin ve danışmanların algıları paralellik göstermektedir.

Carrol (1993) Connecticut'ta 95 ilkokulda, 98 danışmanla yaptığı araştırmasında şu sonuçlara varmıştır: Danışmanlar geleneksel rehberlik rolleri olan konsültasyon, koordinasyon ve danışmayı kendilerine daha yakın hissetmişlerdir. Aile ve çocuklarla olan grup çalışması ve özel ihtiyaçlar referans istisnalarıdır. Danışmanlar günlük aktivitelerinde daha fazla grup çalışması için daha fazla eğitim ve özel materyal almak istiyorlar. Aile izni ve grup çalışması seçimi işleri zaman kaybıdır. Danışman öğretmenler çeşitli şekiller ve materyaller içinde bir paket program hazırlamayı düşünebilir.

Poyraz'ın (1993) 19 lise müdürü, 44 rehber, 133 danışman öğretmen ve 114 ders öğretmeni üzerinde yaptığı araştırmada amacı, bu personelin psikolojik hizmetlerle ilgili görevlerden hangilerini ne derecede kabul etmekte olduklarını ortaya koymaktı. Araştırmada okul müdürlerinin, rehberlerin, danışman öğretmenlerin ve ders öğretmenlerinin, kendi görev alanlarına girip girmediğini tespit etmek için değerlendirmelerine sunulan 51 adet görev maddesinden oluşan ankete her bir grup, bir kısmını kendi görevi olarak kabul etmemektedir sonucuna varılmıştır. Bu durum şunu da gösteriyor ki, anılan gruplar arasında görevleri kendi görevleri olarak sayma bakımından fark olduğunu göstermektedir.

Erözkan (1997), ilköğretim okullarında görevli yöneticiler ile öğretmenlerin Rehberlik hizmetlerine ilişkin değerlendirmelerini araştırmıştır. 6 ilköğretim okulunda görevli 27 yönetici ve 150 öğretmene Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerini Değerlendirme Anketi ile kişisel bilgi formu uygulanmıştır.

Araştırma bulgularına genel olarak bakıldığında, bu araştırma kapsamına giren ilköğretim okullarındaki görevli yöneticiler ile öğretmenlerin rehberlik hizmetlerine ilişkin değerlendirmelerinde rehberlik hizmetlerinin öneminin ve gereğinin anlaşılmış olduğu ortaya çıkmıştır.

Yöneticiler ile öğretmenlerin rehberlik hizmetlerine ilişkin değerlendirmelerinin yüksek düzeyde ve birbirine paralel olduğu ortaya çıkmıştır. Cinsiyetlerine, dallarına, meslekteki hizmet yıllarına göre yöneticilerin rehberlik hizmetlerine ilişkin değerlendirmeleri arasında bir fark bulunmamıştır. Ancak bayan öğretmenlerin rehberlik hizmetlerini değerlendirme düzeyleri yüksek çıkmıştır.

Graham (1997) Buffalo şehri okullarında okul danışmanlarının rollerine ve işlevlerine ilişkin algıları ve bu algıların sebeplerini belirlemek amacıyla bir araştırma yapmıştır. Bilgilerin analiziyle dört deneysel sonuç ortaya çıkmıştır. Bunlar: (1) Okul danışmanları ana rollerini ve işlevlerini sosyal/duygusal uyum, akademik tavsiye/planlama ve kariyer/hayat planlamaları konusunda bireysel ve grup danışmanlığı sağlamak olarak algıladılar. (2) Okul danışmanlarının rol ve işlevleriyle ilgili algıları danışman eğitim programlarında aldıkları eğitimden ve öğrencilerle günlük karşılaştıkları tecrübelerden çok etkilenmektedir. (3) Buffalo şehri okullarında,

danışmanlar gerçekçi algılarıyla tutarlı ama idealist algılarıyla tutarlı olmayan bir tarzda kullanıldıklarına inanırlar. (4) Danışmanların üç alanda lider konumunda olduğu; danışmanlar tarafından, ebeveynler, öğretmenler, öğrenciler ve okul yöneticileri gibi grupların yanı sıra kendilerine karşı da rollerini tanımlamada en kararlı faktör olarak tanımlandı. Tanımlanan üç alan şunları içerir: (1) Okuldaki rehberlik ve danışmanlık hizmetleri biriminin sorumlusu, (2) Üniversite danışman eğitimi programları ve kolektif grup olarak (3) Okul danışmanları içindeki pozisyonu.”

Myrick'e (1997:61) göre öğretmenlerin %20'si sınıf rehber öğretmenliği programında kendine düşen görevleri hemen kabul etmektedirler. Myrick, tkili ve nitelikli olan bu öğretmen grubunun çok fazla bir hazırlık gerektirmeden sınıf rehber öğretmenliği programını yürütebileceğini ileri sürmektedir. %20'lik diğer bir öğretmen grubu ise, bu programa karşı olumsuz bir tutum içindedir. Bu grup, sınıf rehber öğretmenliği için harcanan zamanın ve enerjinin boşa sarf edildiğini ve bu işin uzmanlık gerektirdiği görüşündedir. Geri kalan %60'lık öğretmen grubu ise, eğitildiği taktirde değişimi yaratabilecek bir gruptur. Bu büyük öğretmen grubu, sınıf rehber öğretmenliği programını desteklediğinde, program etkili bir şekilde uygulanır. Aksi halde, program birtakım engellerle karşılaşarak başarısız olabilir.

Suna (1998), “İlköğretim 1. Kademe 1. Devrede Öğrenci Tanıma Tekniklerinin Değerlendirilmesi” konulu çalışmasında 132 sınıf öğretmenin “öğrenci tanıma teknikleri” ile ilgili uygulamalar hakkındaki görüşlerini almıştır. Araştırma bulgularına göre; öğretmenlerin çoğunluğu ilköğretim okullarında verilen rehberlik hizmetlerini yeterli bulmamakta, okullarında rehberlik hizmetleri için gerekli test, anket, envanter v.b. araç gerecin hiç bulunmadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin öğrenci tanıma teknikleri ve uygulaması hakkında orta derecede bilgiye sahip oldukları, öğrencilerin özel ilgi ve yeteneklerini belirleyen testleri öğretmenlerin büyük bir kısmının nadir olarak uyguladığı, özel eğitime gereksinim duyulan çocuklara eğitim öğretim açısından gerekli yardımı orta derecede yapabildikleri, bunların yanı sıra öğretmenlerin çoğunluğunun, öğrencilerin genel sağlık durumlarını düzenli olarak takip edebildikleri ve öğrencilerin bedensel, psikolojik ve cinsel gelişimleri hakkında çok bilgiye sahip oldukları görülmüştür.

Öztürk (1999), araştırmasında liselerde görevli öğretmenlerin okullarındaki rehberlik hizmetlerini algılama düzeyleriyle söz konusu algılamalarında bireysel özelliklerinin ve çalıştıkları kurumun farklılaşma oluşturup oluşturmadığını ortaya koymaya çalışmıştır. Hazırlanan ölçek araştırmaya dâhil edilen Eskişehir'deki liselerde görevli öğretmenlere uygulanmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre liselerde görevli öğretmenlerin rehberlik hizmetlerini bütünde algılamaları olumlu yönde çıkmıştır. Ancak öğretmenlerin sahip oldukları kişisel özelliklerin ve çalıştıkları kurumun, söz konusu algılamalarda kısmen de olsa farklılaşma oluşturduğu görülmüştür. Öğretmenlik mesleğine yeni başlamış öğretmenlerin rehberlik hizmetlerini bütünde algılamalarının meslekte daha kıdemli öğretmenlere göre düşük çıktığı görülmüştür. Öğrenim durumları açısından ise akademik kariyeri fazla olan öğretmenlerin algılamaları diğerlerine göre daha düşük çıkmıştır. Cinsiyetler arasındaki farklılaşma, erkek öğretmenler lehine yansımış, erkek öğretmenlerin algılamalarının kadın öğretmenlerin algılamalarına göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin rehberlik hizmetlerinin bilgi verme, öğrenciyi tanıma, öğrenci başarısını artırma, psikolojik danışmanlık yapma ve öğrenciyi izleme gibi işlevlerinin yerine getirilme düzeyini algılamalarında kişisel özelliklerinin ve çalıştıkları kurumun farklılaşma oluşturup oluşturmadığına bakılmıştır. Sonuç olarak öğretmenlerin rehberlik hizmetlerini bütünde algılamaları ile söz konusu işlevlerin yerine getiriliş düzeyini algılamaları arasında benzer sonuçlara rastlanmıştır.

Ersöz (2001); Malatya, Adıyaman ve Elazığ illerindeki, Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında (YİBO) çalışan 170 öğretmenin, rehberlik görevlerine ilişkin rol algılarını incelemiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin, rehberlik görevlerine ilişkin rol algılarını, “öğretmenin görevidir” derecesinde algılandıklarını bulmuştur. Ayrıca, cinsiyetlerine göre bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre, öğretmenlik eğitimi süresinde rehberlik dersi alanların, rehberlik dersi almayanlara göre; Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik (PDR) konusunda hizmetiçi eğitim kursuna katılanların, katılmayanlara göre rehberlik görevlerine ilişkin rol algılarının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Diğer taraftan öğretmenlerin branşları, mesleki kıdemleri ve PDR

hizmetlerinin öğrencilere yararlı olup olmadığına inanıp inanmadıkları öğretmenlerin rehberlik görevlerine ilişkin rol algıları arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır.

Kılıç (2002), Elazığ il merkezindeki tüm devlet ve özel ilköğretim okullarının birinci kademesinde görev yapmakta olan beşinci sınıf öğretmenlerinin sınıf içi rehberliğe ilişkin görüşleri ve uygulamaları; cinsiyet, mezuniyet durumu, mesleki kıdem, yaş, sınıf mevcudu, okul türü, hizmetiçi eğitim kursuna katılım ve hizmetiçi eğitim kursuna katılım sayısı değişkenlerine göre değerlendirmeye çalışmıştır.

Yapılan analiz sonuçlarında, öğretmenlerin kişisel, eğitsel ve mesleki gelişime yönelik görüş ve uygulamalarda kendilerini "çok" düzeyinde yeterli buldukları belirlenmiştir. Cinsiyet, okul türü, hizmetiçi eğitim kursuna katılım ve hizmetiçi eğitim kursuna katılım sayısı değişkenleri ile kişisel; cinsiyet ve hizmetiçi eğitim kursuna katılım sayısı değişkenleri ile eğitsel; cinsiyet ve okul türü değişkenleri ile mesleki rehberliğe ilişkin görüş ve uygulamalar arasında anlamlı bir farklılık oluşmuştur. Ancak mezuniyet durumu, mesleki kıdem, yaş ve sınıf mevcudu değişkenleri ile öğretmenlerin veri toplama aracının alt ölçeklerinden aldıkları puanların ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Özaydın (2002), İstanbul'un Kadıköy ilçesinde rehber öğretmeni bulunan 43 resmi ilköğretim okulundaki 31 yönetici, 33 okul psikolojik danışmanı ve 84 sınıf öğretmenin görüşlerine göre okullarındaki rehberlik uygulamalarını değerlendirdikleri bir araştırma yapmıştır. Araştırmada görüşler, personel konumuna (türüne), cinsiyetine, rehberlikle ilgili hizmetiçi eğitime katılıp katılmadığına ve kıdem yılına gibi değişkenlere göre incelenmiştir.

Araştırma sonucunda okul psikolojik danışmanlarının görüşlerine göre rehberlik uygulamalarının gerçekleşme düzeyi, "tam", "çok", "kısmen" ve "az" düzeyde dağılım göstermekle birlikte, çok ve kısmen gerçekleşen etkinliklerin fazla olduğu görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre rehberlik hizmetleri "kısmen" düzeyde gerçekleşmektedir. Ayrıca cinsiyete, kıdeme ve konuma göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Sadece rehberlikle ilgili hizmetiçi eğitime katılma durumuna göre anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır.

Saylan ve Grgan (2002), ‘‘Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliğine Göre Rehberlik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi’’ ne yönelik araştırma yapmış, aynı zamanda okul psikolojik danışmanı bulunan ve bulunmayan okullarda rehberlik hizmetleri alanındaki farklılıklar da araştırılmıştır. Araştırma rneklemini Balıkesir ili merkez ilçede bulunan 24 rehber ğretmen, resmi ilköğretim okulu 2. kademe ve ortaöğretim okullarında tesadüfi örneklem yolu ile seçilen 38 yönetici, 177 ğretmen ve 423 ğrenci oluşturmuştur. Araştırma verileri, rehberlik hizmetleri okul yürütme kurulu ve psikolojik danışmanın yapması gereken görevlerle ilgili 32 soruluk, dörtlü skalayla cevap verilecek anket ve görüşme yöntemiyle alınmıştır. Araştırma bulguları şöyledir.

Psikolojik danışmanı bulunan ve bulunmayan okullardaki rehberlik hizmetlerinin, rehberlik hizmetleri yönetmeliğine göre tam olarak yerine getirilmediğini ancak psikolojik danışmanı bulunan okullardaki rehberlik hizmetlerinin, psikolojik danışmanı bulunmayan okullardaki rehberlik hizmetlerinden daha nitelikli ve yönetmeliğe daha uygun olarak işlediği sonucuna varmıştır.

Okul psikolojik danışmanlarının en fazla yaptıkları görevler %79,17 ile ‘‘rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile ilgili gerekli kayıtları tutma, ilgili yazılara cevap hazırlama, istenen raporları düzenlemedir’’. En az yaptıkları görev ise %8,33 ile ‘‘okulda işleri ve meslekleri tanıtıcı programlar hazırlama, ilgili okullara ve iş yerlerine öğrencilerle birlikte geziler düzenlemedir’’.

Psikolojik Danışmanı bulunan okullarda görüşme yöntemiyle yönetici, ğretmen ve öğrencilerden elde edilen bilgiler şöyledir.

Yöneticilerin %90’ı rehberlik araştırma merkeziyle ilişkilerin okul psikolojik danışmanı aracılığıyla daha iyileştiğini belirtmişlerdir. Yöneticilere göre, rehberlik hizmetlerinin alanında yetişmiş bir Psikolojik Danışman tarafından sunulması, öğrencilerin rehberlik hizmetlerine ilişkin tutumlarını büyük oranda olumlu etkilemektedir (%82)

Öğretmenlerin tamamına yakını rehberlik hizmetlerinin gerekliliğine ve rehberlikle ilgili işlerin bu konuda uzman olan psikolojik danışman tarafından yapılmasının daha yararlı olacağına inandıklarını ifade etmişlerdir (%98).

Uçar (2002), Van ili merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik hizmetlerine bakışını araştırmıştır. Araştırmanın örneklemini ise evreni temsil edecek şekilde seçilen 10 okul ve rastlantısal olarak seçilen 60 sınıf rehber öğretmenidir.

Araştırma sonuçlarının yorumlanması neticesinde sınıf rehber öğretmenlerinin ilköğretim okullarında rehberlik hizmetlerini gerekli gördükleri ve bu hizmetlere katılmak istedikleri, okullarda bu hizmetler için sağlanan imkanları yeterli bulmadıkları, hizmetlerin daha iyi yürütülebilmesi için her okula yeterli sayıda Psikolojik Danışman atanması ve gerekli olanakların sağlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Boran (2003), İstanbul ili Avrupa yakası merkez ilçelerindeki ilköğretim birinci kademedeki çalışan, 242 sınıf öğretmenin, rehberlik görevleriyle ilgili görüşleri ve uygulamalarını incelemiştir. Araştırma sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bölümünün ilköğretimde rehberlik çalışmalarının yararlı olacağına inandıklarını, okullarında yürütülmekte olan rehberlik ve eğitici kol faaliyetlerinin ise yeterince etkili yapıldığını düşünmediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin büyük kısmı rehberlik çalışmalarındaki görevlerini ve sorumluluklarını bildiklerini ve rehberlik görevlerine ve sorumluluklarına ilişkin çoğu ifadeyi yerine getirdiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin rehberlik görevleriyle ilgili düşünce ve yaptıkları çalışmalar hakkındaki ifadelerine verdikleri cevaplarda cinsiyetlerine, çalıştıkları okul türüne, mesleki kıdemlerine, mezun oldukları kuruma göre manidar düzeyde farklılaşmaları tespit etmiştir.

Gültekin'in (2005) araştırmasındaysa okul psikolojik danışmanlarının görevlerini yerine getirme düzeyleri sınıf öğretmenleri ve yöneticilerin görüşleriyle birlikte incelenmiştir. Araştırma, İstanbul ili Kadıköy ilçesinde 72 resmi ilköğretim okulunda görev yapan 1500 sınıf öğretmenin %12,6'sı ve 350 yöneticinin %27,4'ünün katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada görüşler; cinsiyet, yaş, kıdem yılı, yöneticilikteki kıdem yılı, asıl branş ve en son görev yaptığı okulda kaç yıldır çalıştığı gibi değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırmada şu sonuçlara varılmıştır:

1. İlköğretim okulu yöneticileri, okul psikolojik danışmanlarının görevlerini "çoğunlukla katılıyorum" düzeyinde yerine getirdiğini algılamaktadır.

2. İlköğretim okulu sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanlarının görevlerini “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde yerine getirdiğini algılamaktadırlar.
3. Okul psikolojik danışmanlarının görevlerini yerine getirme düzeylerine ilişkin ilköğretim okulu yöneticilerinin algıları, onların cinsiyetlerine, yaşlarına, mesleki kıdemlerine, yöneticilik kıdemlerine ve en son görev yaptıkları okuldaki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.
4. Okul psikolojik danışmanlarının görevlerini yerine getirme düzeylerine ilişkin ilköğretim sınıf öğretmenlerinin algıları, onların cinsiyetlerine, yaşlarına, mesleki kıdemlerine ve en son görev yaptıkları okuldaki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bıçak (2006), resmi ilköğretim okulu psikolojik danışmanlarının, rehberlik hizmetleri kapsamındaki görevlerini, okul yöneticileri, sınıf ve branş öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının görüşlerine dayanarak, ne ölçüde başarıyla gerçekleştirdiklerini bulmak amacıyla; 7 eğitim bölgesindeki 15 okulda görev yapan 15 okul müdürü, 32 müdür yardımcısı, 395 öğretmen ve 43 okul psikolojik danışmanına, bu araştırma için geliştirilen “İlköğretim Okulu Rehberlik Hizmetlerini Değerlendirme Ölçeği” uygulamıştır.

Okul psikolojik danışmanlarının görevlerini ne ölçüde gerçekleştirdiği, okul müdürü, müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni, branş öğretmeni ve kendi görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı test edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada katılımcıların cinsiyet, mesleki kıdem, görev, rehberlik hizmetleri kursuna katılma okullarında psikolojik danışman bulunma süresi ve psikolojik danışmanın mezun olduğu bölüm değişkenlerine ait alt problemler de test edilmiştir. Elde edilen sonuçlar kısaca şöyle özetlenmektedir;

Yapılan analiz sonucunda, ilköğretim okulu psikolojik danışmalarının görevlerini gerçekleştirme düzeyi; Mesleki Danışma, Psikolojik Danışma ve Bireyi Tanıma alt ölçeklerinde, görev değişkenine göre anlamlı fark göstermiştir.

Okul müdürü, müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni, branş öğretmeni ve okul psikolojik danışmanlarının görüşlerine göre ilköğretim okulu psikolojik danışmanları görevlerini genel olarak iyi düzeyde gerçekleştirmektedirler.

Erkek okul psikolojik danışmanları, okul psikolojik danışmanını, Psikolojik Danışma boyutundaki görevlerini gerçekleştirmesinde bayan okul psikolojik danışmanlarından daha başarılı bulmaktadır.

İlköğretim okulu psikolojik danışmanlarının, Mesleki Danışma, Psikolojik Danışma ve Bireyi Tanıma alt ölçeklerindeki görevlerini gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşlerde kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark yoktur.

İlköğretim okulu psikolojik danışmanlarının görevlerini gerçekleştirme düzeyi, rehberlik hizmetleri kursu değişkeni açısından, bazı görevlerde ve alt boyutlarda anlamlı farklılık göstermiştir.

Monteiro-Leitner ve diğerlerinin (2006), Midwestern'deki kırsal eğitim bölgesinde, psikolojik danışmanların ve müdürlerin, okul danışmanlarının rolleri konusunda ne düşündükleriyle ilgili bir araştırma yapmıştır. Konunun incelenmesi için danışmanlık Akreditasyonu ve İlgili Eğitim Programları (n=20) için kurul tarafından bir mezuniyet programından devşirilmiş okul danışmanlarına ve bir bölgesel profesyonel organizasyona (n=49) ait profesyonel okul danışmanlarına ve de bir bölgesel üniversite (n=33) tarafından sağlanan bölgesel okul müdürleri listesinden seçilen okul yöneticilerine anket gönderilmiştir. 333 kişiye gönderilen anketlerin 102'si geri dönmüştür.

Araştırmada sonuçlar, okul danışmanlarının, eğitim alanındaki danışmanların ve okul müdürlerinin birçok alandaki görüşlerinin benzer olduğunu gösteriyor. Öğrenciye hitap eden konularda (örn: öğrenci rehberliğine karşılık özel eğitim programı) ve kısıtlı personel ve kısıtlı ekonomik kaynaklar durumunda idari ihtiyaçlara (örn: kırtasiyecilik, sekreterlik, disiplin görevleri) ilişkin konularda düşünce farklılıkları ortaya çıkmaktadır. Ayrıca psikolojik danışmanlar, eğitim alanındaki psikolojik danışmanlar ve müdürler; "danışmanların rehberlik hizmetleriyle ilgili görevlerinden hangisine, ne kadar zaman harcamalılar", konusunda farklı görüşlere sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır..

Yumrutaş (2006), İstanbul ili Avrupa yakası merkez ilçelerindeki ilköğretim okullarında çalışan 207 öğretmenin rehberlik görevleriyle ilgili görüşlerini ve uygulamalarını incelemiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bölümü ilköğretimde rehberlik çalışmalarının yararlı olacağına inandıklarını, okullarında yürütülmekte olan rehberlik ve eğitici kol faaliyetlerinin ise yeterince etkili yapıldığını düşünmediklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin büyük kısmı rehberlik çalışmalarındaki görevlerini ve sorumluluklarını bildiklerini, rehberlik görev ve sorumluluklarına ilişkin çoğu ifadeyi yerine getirdiklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin rehberlik görevleriyle ilgili düşüncelerinde ve yaptıkları çalışmalar hakkındaki ifadelerde verdikleri cevaplarda cinsiyetlerine, çalıştıkları okul türüne, mesleki kıdemlerine, mezun oldukları kuruma göre manidar düzeyde farklılaşmalar tespit edilmiştir.

Korkut (2007), ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında ve Rehberlik Araştırma Merkezi'nde çalışan psikolojik danışmanların mesleki rehberlik uygulamaları ile ilgili düşüncelerini ve çalışmalarını ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırma konusu psikolojik danışmanların yaş, cinsiyet, kıdem, çalışılan kurum, mezun olunan program, lisans ya da lisansüstü eğitime sahip olma değişkenlerine göre incelenmiştir. Bu amaçla Ankara'nın ilçelerindeki RAM'lar aracılığı ile 141 psikolojik danışmana araştırmacı tarafından geliştirilen bir anket yollanmıştır. Anket sonuçlarına göre psikolojik danışmanların dörtte biri mesleki rehberlik konusunda hiçbir ders almamıştır. Psikolojik danışmanların sadece üçte biri bu hizmetin yaşam boyu olduğunu düşünmektedir. Demografik değişkenler açısından bakıldığında kadın psikolojik danışmanlarla genç psikolojik danışmanların mesleki rehberlik konusunda daha duyarlı oldukları bulgusu elde edilmiştir. Psikolojik danışma ve rehberlik/eğitimde psikolojik hizmetler programlarından mezun olanlarla olmayanlar arasında bir fark bulunmamıştır. Bir başka bulguya göre psikolojik danışmanlar en fazla internetten yararlanmakta ve mesleki rehberlik konusunda programlara ve ölçeklere gereksinim duymaktadır.

Teker (2007), araştırma ile ilköğretim okulu I. kademe sınıf öğretmenlerinin rehberlik hizmetleri ile ilgili görüşlerinin ve uygulamalarının ne düzeyde olduğu, görüşler ile uygulamalar arasında ilişkinin olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırma bulgularına göre, sınıf öğretmenlerinin rehberlik hizmetleri ile ilgili görüşleri

ile uygulamaları konusunda cinsiyet ve hizmetiçi eğitim alma durumları açısından anlamlı bir farklılık bulunamazken, yaşa, mesleki kıdeme ve mezun olunan okul türüne göre anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Buna göre mesleki kıdem kriteri açısından, 16 yıl ve üstü hizmet yılına sahip öğretmenler ile diğer hizmet yılı grupları arasında mesleki deneyimi yüksek öğretmenler lehine anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Bununla birlikte yaş özelliklerine göre de 41 yaş ve üstü öğretmenler ile 22–31 yaş grubundaki öğretmenler arasında görüşler ve uygulamalar açısından üst yaş grubu lehine anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Yine rehberlik hizmetleri ile ilgili görüşler ve uygulamalar açısından Eğitim Enstitüsü ve Eğitim Yüksek Okulu mezunu öğretmenlerin üniversite mezunu öğretmenlere göre daha yüksek puan aldıkları saptanmıştır.

Nazlı'nın (2008:142) psikolojik danışmanların değişen rehberlik hizmetlerini algılamaları üzerine yaptığı nitel çalışmasında, psikolojik danışmanlarının eğitim sistemini bir bütün olarak ve yeni paradigmaları algılamada güçlük çektikleri; rehberlik hizmetlerinde değişimi algılamalarına karşın, kendi rollerinde bir değişim algılamadıkları; görüşme tekniğinde ve müşavirlik rollerinde kendilerini yeterli bulurken, psikolojik danışma, sınıf rehberliği ve program yönetiminde yetersiz buldukları; değişen sisteme uyum sağlamak için mesleki gelişimlerini artırmak istedikleri belirlenmiştir.

Karakuş (2008) Adana'nın merkez ilçelerinde psikolojik danışmanı bulunan ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ilköğretim okullarından, 17 ilköğretim okulunda görevli, 19 psikolojik danışman, 167 sınıf öğretmeni ve 100 sınıf rehber öğretmeni olmak üzere toplam 286 personelin konsültasyon çalışmaları hakkındaki görüşlerinin cinsiyet, yaş, mezun olunan bölüm, okuldaki çalışma süresi ve öğrenci sayısı değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini ve hangi konularda konsültasyon yapıldığını incelemiştir. Psikolojik danışmanların ve sınıf öğretmenlerinin konsültasyon hizmetleriyle ilgili görüşlerinde hiçbir değişken açısından anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Korkut-Owen (2008), Türk okul psikolojik danışmanları ile yöneticilerin psikolojik danışmanların zamanı nasıl kullandıklarına ilişkin algılarının ve psikolojik danışma ve rehberlik programlarının okulun misyonunu yerine getirmedeki önemini

nasıl gördüklerinin ortaya konması amacıyla bir araştırma yapmıştır. Araştırmada veriler, 90 okul yöneticisi ile 243 okul psikolojik danışmanından Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine İlişkin Görüşler Anketi aracılığı ile toplanmıştır. Katılımcılar, yedi farklı şehirdeki ilköğretim ve ortaöğretim okullarında çalışmaktadırlar. Bulgulara göre yöneticiler okul rehberlik programlarına karşı psikolojik danışmanlardan daha olumlu bir tutum içindedirler. Bir diğer bulguya göre, psikolojik danışmanlar yönetsel görevlere fazla zaman ayırdıklarını ifade etmektedirler. Elde edilen bir diğer bulgu da yöneticiler ile psikolojik danışmanlar arasında, psikolojik danışma ve rehberlik programlarının okul misyonuna katkısı konusunda fark olmadığı, her iki grubun da olumlu düşündüğü doğrultusundadır.

Yılmaz (2008), araştırmasını Ortaöğretim kurumlarında görev yapıp sınıf rehberlik görevi olan öğretmenlerin, sınıf rehberlik uygulamalarının tespit edilmesi amacıyla İstanbul ili Anadolu yakasındaki Üsküdar ilçesinde bulunan devlet liseleri ve özel liselerde görev yapan 274 öğretmen üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada, sınıf rehber öğretmenliği yapan öğretmenlerin yeterliklerini belirlemek amacıyla; okulda çalışan öğretmenlerin algılarıyla; cinsiyet, yaş, eğitim durumu, mesleki kıdem ve hizmetiçi eğitim alma gibi değişkenlere göre rehberlik görevi olan öğretmenlerin yeterlikleri incelenmiştir. Bu araştırmadaki veriler 24 sorudan oluşan, “Sınıf rehberlik uygulamaları” ölçeği anketi ile toplanmıştır.

Araştırma sonucunda “Sınıf Rehberlik Uygulamaları” ölçeğine göre sınıf rehber öğretmenliği yapan öğretmenlerin; cinsiyet, yaş, branş, eğitim durumu, mesleki kıdem, ve hizmetiçi eğitim alma değişkenine göre anlamlı farklılıklar gözlenmiştir.

Özetle, sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik hizmetleriyle ilişkin görevlerini kabulleri üzerine yapılmış benzer araştırmalara bakıldığında, sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik hizmetleriyle ilişkin görevlerini kabul durumları, cinsiyet, kıdem yılı, rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görme, rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma ve öğretmenlik eğitiminde rehberlik dersi alma durumları değişkenlerine göre elde edilen bulguların tutarsız olduğu görülmektedir. Diğer taraftan sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik hizmetleriyle ilişkin görevlerini kabul durumlarının yetenek alanına göre değişmediği sonucuna ulaşıldığı görülmüştür.

Okul psikolojik danışmanlarının rehberlik hizmetleriyle ilişkin görevlerini kabulleri üzerine yapılmış benzer araştırmalara bakıldığında, okul psikolojik danışmanlarının rehberlik hizmetleriyle ilişkin görevlerini kabul durumlarının, cinsiyet değişkeninden etkilenip etkilenmediğine ilişkin bulgular tutarsızlık göstermektedir. Diğer taraftan Okul psikolojik danışmanlarının rehberlik hizmetleriyle ilişkin görevlerini kabul durumlarının kıdem yılına ve rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumlarına göre değişmediği sonuçları bulunmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, evren ve örneklem, bilgi toplama araçları ve bu araçların geçerlik ve güvenirlik çalışmaları ile verilerin nasıl çözümlendiği hakkında bilgi verilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada alan araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada resmi ilköğretim okullarındaki sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının yönetmelikteki rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Uygulama doğal ortamda yapılacağından verileri toplama öncesi bağımlı değişkeni etkilemesi muhtemel hiçbir bağımsız değişken manipüle edilmemiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini, 2009 – 2010 eğitim öğretim yılında, Konya İlinin Cihanbeyli, Kulu, Meram ve Selçuklu ilçelerinin resmi ilköğretim okullarında görevli sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanları oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini, Cihanbeyli, Kulu, Meram ve Selçuklu ilçelerinin sınırları içerisinde yer alan ve kadrosunda rehber öğretmeni olan resmi ilköğretim okullarının tamamındaki 142 Okul Psikolojik Danışmanı ve bu okullardaki öğretmenleri de temsilen tesadüfi teknikle seçilmiş 574 sınıf rehber öğretmeni oluşturmuştur.

Örneklemini oluşturan sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının cinsiyet, kıdem ve yetenek alanlarına göre dağılımı Tablo 1a ve 1b’de verilmiştir.

Tablo 1a

Örnekleme Oluşturan Kadın Sınıf Rehber Öğretmenleri ve Okul Psikolojik Danışmanlarının Kıdem ve Yetenek Alanlarına Göre Dağılımı

Yetenek Alanı	Branş	Cinsiyet		Kadın											
		Kıdem		0-5		6-10		11-15		16-20		21 ve yukarısı		Kadın Toplam	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Sözel Yetenek Alanı	Türkçe Öğretmeni	10	1,4	5	0,7	1	0,14	1	0,14	0	0	17	2,38		
	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	2	0,28	4	0,56	1	0,14	1	0,14	1	0,14	9	1,26		
	İngilizce Öğretmeni	21	2,94	7	0,98	1	0,14	1	0,14	0	0	30	4,2		
	Din Kültürü ve A. Bilg. Öğret.	4	0,56	5	0,7	0	0	2	0,28	2	0,28	13	1,82		
Toplam		37	5,18	21	2,94	3	0,42	5	0,7	3	0,42	69	9,66		
Sayısal Yetenek Alanı	Bilişim Teknolojileri Öğretmeni	8	1,12	2	0,28	1	0,14	2	0,28	0	0	13	1,82		
	Fen ve Teknoloji Öğretmeni	8	1,12	5	0,7	6	0,84	3	0,42	2	0,28	24	3,36		
	Matematik Öğretmeni	10	1,4	6	0,84	1	0,14	0	0	0	0	17	2,38		
Toplam		26	3,64	13	1,82	8	1,12	5	0,7	2	0,28	54	7,56		
Özel Yetenek Alanı	Görsel Sanatlar Öğretmeni	4	0,56	5	0,7	4	0,56	2	0,28	0	0	15	2,1		
	Müzik Öğretmeni	8	1,12	3	0,42	1	0,14	4	0,56	2	0,28	18	2,52		
	Beden Eğitimi Öğretmeni	4	0,56	2	0,28	1	0,14	2	0,28	4	0,56	13	1,82		
Toplam		16	2,24	10	1,4	6	0,84	8	1,12	6	0,84	46	6,44		
Eşit Ağırlıklı Yetenek Alanı	Sınıf Öğretmeni	30	4,2	27	3,78	25	3,5	6	0,84	5	0,7	93	13		
	Teknoloji ve Tasarım Öğret.	8	1,12	4	0,56	0	0	2	0,28	1	0,14	15	2,1		
	Okul Psikolojik Danışmanı	42	5,88	15	2,1	5	0,7	3	0,42	1	0,14	66	9,24		
Toplam		80	11,2	46	6,44	30	4,2	11	1,54	7	0,98	174	24,3		
Genel Toplam		159	22,3	90	12,6	47	6,58	29	4,06	18	2,52	343	48		

Tablo 1b

Örnekleme Oluşturan Erkek Sınıf Rehber Öğretmenleri ve Okul Psikolojik Danışmanlarının Kıdem ve Yetenek Alanlarına Göre Dağılımı

Yetenek Alanı	Branş	Cinsiyet		Erkek											
		Kıdem		0-5		6-10		11-15		16-20		21 ve yukarısı		Erkek Toplam	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Sözel Yetenek Alanı	Türkçe Öğretmeni	10	1,39	14	1,95	1	0,14	0	0	2	0,28	27	3,76		
	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	4	0,56	12	1,67	5	0,7	1	0,14	0	0	22	3,07		
	İngilizce Öğretmeni	9	1,25	7	0,98	0	0	1	0,14	1	0,14	18	2,51		
	Din Kültürü ve A. Bilg. Öğret.	5	0,7	4	0,56	2	0,28	4	0,56	5	0,7	20	2,79		
Toplam		28	3,9	37	5,16	8	1,12	6	0,84	8	1,12	87	12,1		
Sayısal Yetenek Alanı	Bilişim Teknolojileri Öğretmeni	9	1,25	5	0,7	0	0	1	0,14	0	0	15	2,09		
	Fen ve Teknoloji Öğretmeni	3	0,42	13	1,81	2	0,28	2	0,28	1	0,14	21	2,93		
	Matematik Öğretmeni	10	1,39	8	1,12	2	0,28	0	0	1	0,14	21	2,93		
Toplam		22	3,07	26	3,62	4	0,56	3	0,42	2	0,28	57	7,95		
Özel Yetenek Alanı	Görsel Sanatlar Öğretmeni	2	0,28	3	0,42	2	0,28	1	0,14	3	0,42	11	1,53		
	Müzik Öğretmeni	2	0,28	2	0,28	0	0	0	0	5	0,7	9	1,25		
	Beden Eğitimi Öğretmeni	5	0,7	6	0,84	1	0,14	0	0	1	0,14	13	1,81		
Toplam		9	1,25	11	1,53	3	0,42	1	0,14	9	1,25	33	4,6		
Eşit Ağırlıklı Yetenek Alanı	Sınıf Öğretmeni	20	2,79	26	3,62	34	4,74	12	1,67	11	1,53	103	14,4		
	Teknoloji ve Tasarım Öğret.	10	1,39	5	0,7	2	0,28	0	0	0	0	17	2,37		
	Okul Psikolojik Danışmanı	44	6,13	18	2,51	12	1,67	0	0	2	0,28	76	10,6		
Toplam		74	10,3	49	6,83	48	6,69	12	1,67	13	1,81	196	27,3		
Genel Toplam		133	18,5	123	17,1	63	8,78	22	3,07	32	4,46	373	52		

Tablo 1a ve 1b’de görüldüğü gibi örnekleme oluşturan öğretmenlerin (sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanları) 343’ünün (%47,9) kız, 373’ünün (%52,1) erkek olduğu; 292’sinin (%40,8) 0 – 5 yıl, 213’ünün (%29,7) 6 – 10 yıl, 110’unun (%15,36) 11 – 15 yıl, 51’inin (%7,13) 16 – 20 yıl, 50’sinin (%6,98) 21 yıl ve üzerinde kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Diğer taraftan öğretmenlerin yetenek alanlarına göre dağılımı incelendiğinde, öğretmenlerin (sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanları) 156’sının (%22) Sözel Yetenek Alanı, 111’inin (%16) Sayısal Yetenek Alanı, 79’unun (%11) Özel Yetenek Alanı ve 370’inin (%52) Eşit Ağırlı Yetenek Alanına sahip olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi

Sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde kendilerine atfedilen görevleri kabul durumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi amacıyla iki tane (biri, sınıf rehber öğretmenleri; diğeri okul psikolojik danışmanları için) “görev kabul durum ölçeği” geliştirilmiştir.

Ölçek, Milli Eğitim Bakanlığı’nın Tebliğler Dergisi’nin 17 Nisan 2001 tarihli ve 24376 sayılı yayınında yayımlanan, okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanları için tanımlanan görevler göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanları için yönetmelikte geçen görevleri göz önünde bulundurularak 2 bölümden oluşan 2 farklı “görev kabul durumu” ölçeği hazırlanmıştır.

Sınıf rehber öğretmenleri için hazırlanan ölçeğin faktör analizi için 145 sınıf rehber öğretmenine ölçek verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda ölçekten herhangi bir madde çıkarılmamıştır. Ayrıca analiz sonucunda ölçeğin 3 alt ölçekten oluştuğu görülmüştür. Okul psikolojik danışmanları için hazırlanan ölçeğin faktör analizi için 55 okul psikolojik danışmanına ölçek verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda 23 maddeden oluşan ölçekten 3 madde çıkarılmıştır. Ayrıca analiz sonucunda ölçeğin, 5 alt ölçekten oluştuğu görülmüştür. Sınıf rehber öğretmenleri için hazırlanan ölçeğin alt

ölçeklerinden birincisine “Psikolojik Danışmanla İşbirliği”; ikincisine “Planlama ve Uygulama” ve üçüncüsüne de “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik” isimleri verilmiştir. Rehber öğretmenler için hazırlanan ölçeğin alt ölçeklerinden birincisine, “Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon”; ikincisine, “Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma”; üçüncüsüne, “Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama”; dördüncüsüne, “Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme, Yönlendirme” ve beşincisine ise “Paydaşlarla İşbirliği Sağlama” isimleri verilmiştir. Alt ölçeklerin isimlendirilmesinde 6 uzmandan görüş alınarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Sınıf rehber öğretmenleri için hazırlanan ölçeğin birinci bölümünde demografik bilgilerle ilgili 7; ikinci bölümünde ise görev kabul durumlarıyla ilgili 11 görev maddesinden oluşan “Görev Kabul Durum Ölçeği” yer almaktadır. Okul psikolojik danışmanları için hazırlanan ölçeğin birinci bölümünde demografik bilgilerle ilgili 4; ikinci bölümünde ise görev kabul durumlarıyla ilgili 20 görev maddesinden oluşan “Görev Kabul Durum Ölçeği” yer almaktadır.

Hazırlanan ölçeklerin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları aşağıda açıklanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Yukarıdaki ifade edilen hususları göz önünde bulundurarak Görev Kabul Ölçekleri I ve II'nin (Sınıf Rehber Öğretmeni ve Okul Psikolojik Danışmanı Formları) geçerlik ve güvenirlik sınaması için yapılan çalışmalar aşağıda açıklanmıştır.

1. Geçerlik Çalışması

Görev Kabul Ölçekleri I ve II'nin (Sınıf Rehber Öğretmeni ve Okul Psikolojik Danışmanı Formları) geçerliklerini belirlemek için öncelikle, örneklem yeterliliğinin saptanmasında “Kaiser-Meyer-Olkin” (KMO) ve ölçeğin faktör analizi için uygun olup olmadığını saptamak amacıyla da “Barlett’s Test of Sphericity” analizi yapılmıştır. Sonuca göre “Faktör Analizi” tekniği kullanılmıştır.

1.1. Görev Kabul Ölçeği I'in (Sınıf Rehber Öğretmeni Formu) Geçerlik Çalışması

Görev Kabul Ölçeği I'in (Sınıf Rehber Öğretmeni Formu) yapı geçerliğini belirlemek için, ilgili evrenden seçilen, 145 sınıf rehber öğretmeninden elde edilen veriler SPSS 13.0.0. programı ile analiz edilmiştir. Yapı geçerliğini belirlemede öncelikle, örneklem yeterliliğinin saptanması için "Kaiser-Meyer-Olkin" (KMO) ve ölçeğin faktör analizine (temel bileşenler analizi) uygun olup olmadığının saptanması için de "Barlett Sphericity testi" yapılmıştır.

İnceleme sonucunda, KMO katsayısı .83 ve Barlett Sphericity testi sonucunun istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür, $X^2=637.27$, $p<.001$. KMO katsayısının .60'dan yüksek, Barlett Sphericity testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizi (temel bileşenleri analizi) için uygun olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2008:126). Bu sonuçlara göre ölçeğin faktör analizine uygun olduğu kabul edilmiştir.

Görev Kabul Ölçeği I'in (Sınıf Rehber Öğretmeni formu) yapı geçerliğini belirlemek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Faktörleştirme tekniği olarak temel bileşenler analizi yapılmış ve faktörlerin bağımsızlığını sağlamak amacıyla da "Varimax Eksen Döndürme Yaklaşımı" uygulanmıştır.

Yapılan faktör analizi sonucundaki maddelerin faktör yükleri, faktörlerin açıkladıkları varyanslar ve toplam varyans yüzdeleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2

Görev Kabul Ölçeği I'in (Sınıf Rehber Öğretmeni Formu) Temel Bileşenler Analizi Sonuçları

Faktörler	Açıklanan Özdeğer	Madde	Faktör Yük Değerleri	Açıklanan Varyans (%)
1. Faktör (Psikolojik Danışmanla İşbirliği)	4.66	6	.73	26.94
		7	.77	
		8	.65	
		9	.79	
2. Faktör (Planlama ve Uygulama)	1.43	10	.76	22.26
		1	.80	
		2	.82	
3. Faktör (Eğitsel ve Mesleki Rehberlik)	1.04	3	.58	15.64
		4	.63	
		5	.60	
11	.81			
Toplam				64.83

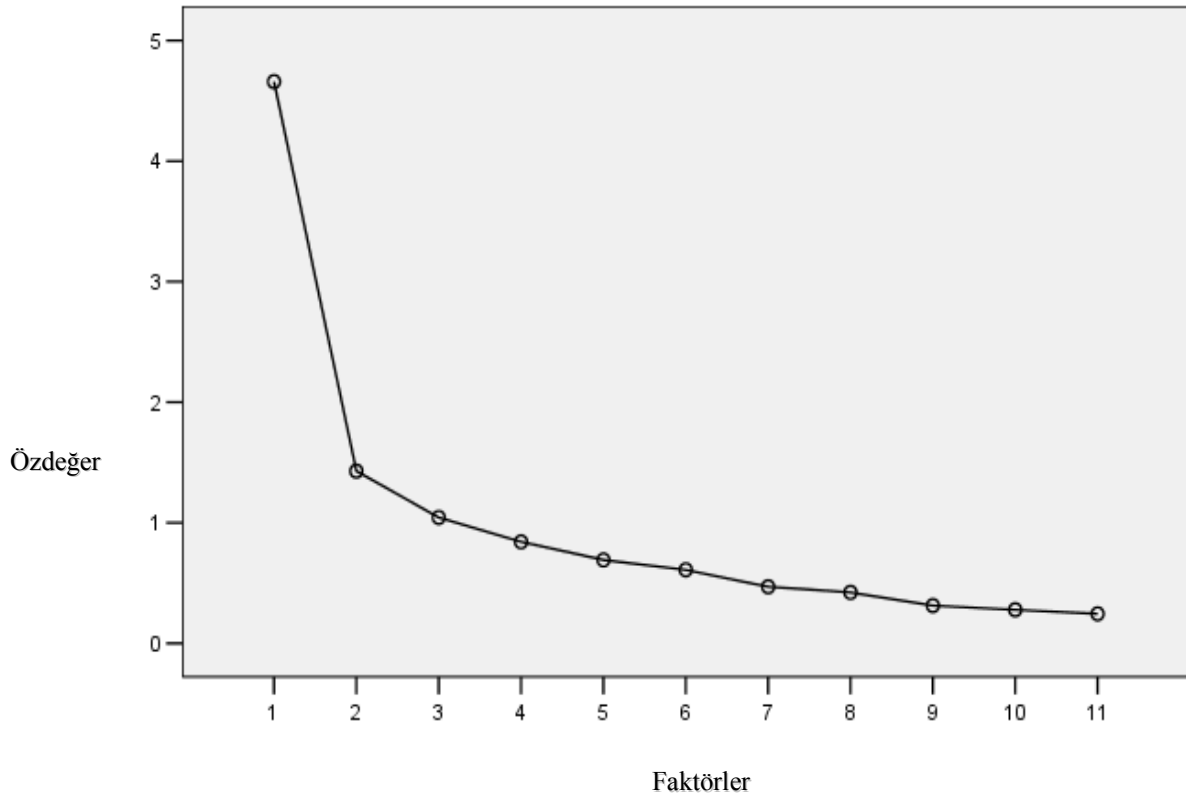
Tablo 2’de görüldüğü gibi temel bileşenler analizi sonucunda Görev Kabul Ölçeği I’in (Sınıf Rehber Öğretmeni formu) 3 boyutlu olduğu ve ölçekten elde edilen faktör yük değerlerinin .58 ile .82 arasında değiştiği görülmektedir. 11 maddeden oluşan ölçeğin maddelerinin faktör yük değerleri oldukça yüksek bulunmuştur.

Birinci boyutun (Psikolojik Danışmanla İşbirliği) 5 maddeden oluştuğu, faktördeki yüklerinin .65 – .79 arasında değiştiği ve özdeğerinin de 4.66 olduğu görülmektedir. İkinci boyutun (Planlama ve Uygulama) 3 maddeden oluştuğu, faktördeki yüklerinin .58 – .82 arasında değiştiği ve özdeğerinin de 1.43 olduğu görülmektedir. Üçüncü boyutun (Eğitsel ve Mesleki Rehberlik) 3 maddeden oluştuğu,

faktördeki yüklerinin .60 – .81 arasında değiştiği ve özdeğerinin de 1.04 olduğu görölmektedir. Diğer yandan üç alt ölçeğin birlikte açıkladığı toplam varyans yüzdesi % 64.83'tür. Bu değerler ölçeğin yapı geğerliği için oldukça yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir.

Analizde önemli faktör sayısı, özdeğer ölçütüne göre 3 olarak tanımlanmıştır. Faktör analizinde kaç faktöre karar kılınacağı ölçüsü olarak Çizgi pratiği (Screplot) ile özdeğeri 1'in üzerinde olan faktörler incelenerek karar verilmektedir. Çizgi pratiğine (Screplot) ilişkin bulgular Grafik 1'de verilmiştir.

Grafik 1
Görev Kabul Ölçeği I'in (Sınıf Rehber Öğretmeni formu) Puanlarına Ait Screplot

Grafik 1'de görüldüğü gibi özdeğeri 1'in üzerinde üç faktör gözlenmektedir. Bu durum da ölçeğin 3 faktöre sahip olabileceği ihtimalini desteklemektedir.

1.2. Görev Kabul Ölçeği II'nin (Okul Psikolojik Danışmanı Formu) Geçerlik Çalışması

Görev Kabul Ölçeği II'nin (Okul Psikolojik Danışmanı Formu) yapı geçerliğini belirlemek için ilgili evrenden seçilen, 55 sınıf rehber öğretmeninden elde edilen veriler SPSS 13.0.0. programı ile analiz edilmiştir. Yapı geçerliğini belirlemede öncelikle, örneklem yeterliliğinin saptanması için “Kaiser-Meyer-Olkin” (KMO) ve ölçeğin faktör analizine (temel bileşenler analizi) uygun olup olmadığının saptanması için de “Barlett Sphericity testi” yapılmıştır.

İnceleme sonucunda, KMO katsayısı .71 ve Barlett Sphericity testi sonucunun istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür, $X^2=747.41$, $p<.001$. KMO katsayısının .60'dan yüksek, Barlett Sphericity testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizi (temel bileşenleri analizi) için uygun olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2008:126). Bu sonuçlara göre ölçeğin faktör analizine uygun olduğu kabul edilmiştir.

Görev Kabul Ölçeği II'nin (Okul Psikolojik Danışmanı Formu) yapı geçerliğini belirlemek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Faktörleştirme tekniği olarak temel bileşenler analizi yapılmış ve faktörlerin bağımsızlığını sağlamak amacıyla da varimax eksen döndürme yaklaşımı uygulanmıştır.

Yapılan faktör analizi sonucundaki maddelerin faktör yükleri, faktörlerin açıkladıkları varyanslar ve toplam varyans yüzdeleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

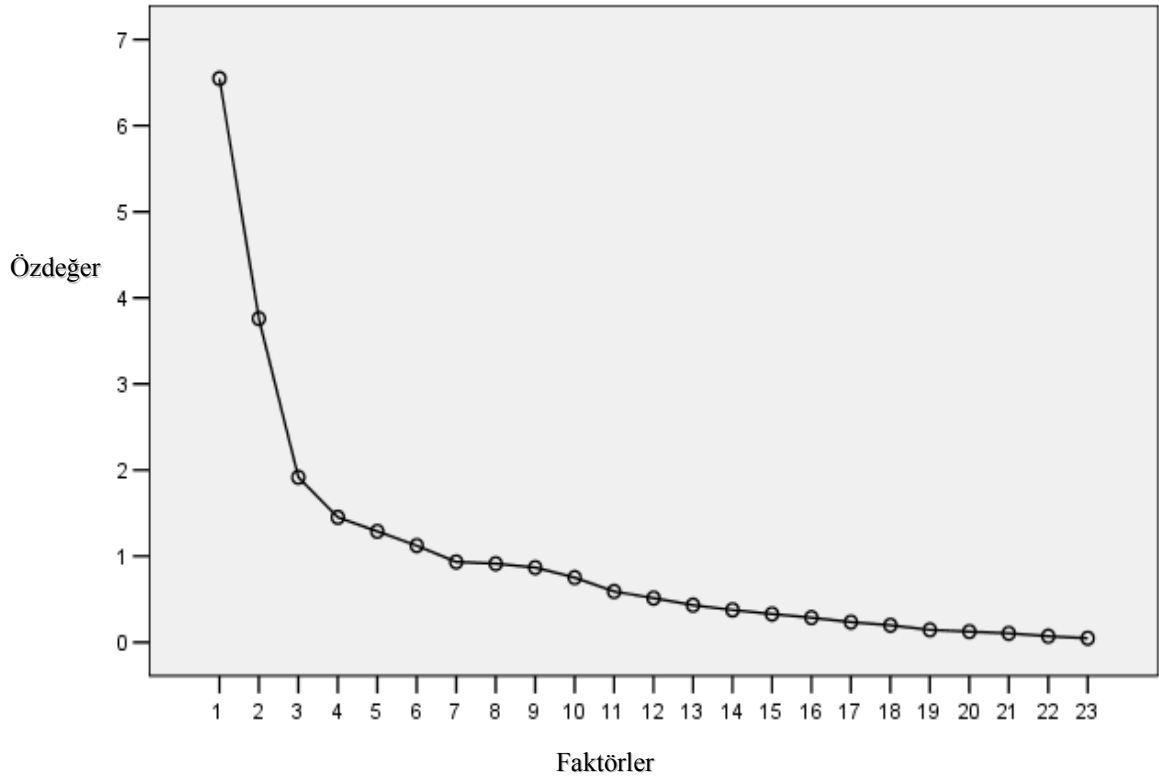
Görev Kabul Ölçeği II'nin (Okul Psikolojik Danışmanı Formu) Temel Bileşenler Analizi Sonuçları

Faktörler	Açıklanan Özdeğer	Madde	Faktör Yük Değerleri	Açıklanan Varyans (%)
1. Faktör	6.55	2	.75	21.42
		6	.74	
		7	.80	
		9	.67	
		19	.85	
		20	.62	
		21	.82	
2. Faktör	3.76	1	.62	14.54
		3	.75	
		4	.79	
		22	.75	
		23	.63	
3. Faktör	1.92	11	.61	10.58
		16	.80	
		17	.76	
4. Faktör	1.45	10	.63	8.57
		14	.67	
		15	.75	
5. Faktör	1.29	12	.70	8.06
		18	.78	
6. Faktör	1.12	5	.77	6.78
		8	.58	
Toplam				69.94

Tablo 3'te görüldüğü gibi temel bileşenler analizi sonucunda Görev Kabul Ölçeği II'nin (Okul Psikolojik Danışmanı formu) 6 boyutlu olduğu ve ölçekten elde edilen faktör yük değerlerinin .58 ile .85 arasında değiştiği görülmektedir. 23 maddeden oluşan ölçeğin 13. maddesi bütün faktörlerde eşit dağılım gösterdiği için tabloda gösterilmemiş ve ölçekten çıkarılmasına karar verilmiştir.

Birinci boyutun 7 maddeden oluştuğu, faktördeki yüklerinin .62 ile .85 arasında değiştiği ve özdeğerinin de 6,55 olduğu görülmektedir. İkinci boyutun 5 maddeden oluştuğu, faktördeki yüklerinin .62 ile .79 arasında değiştiği ve özdeğerinin de 3.76 olduğu görülmektedir. Üçüncü boyutun 3 maddeden oluştuğu, faktördeki yüklerinin .61 ile .80 arasında değiştiği ve özdeğerinin de 1.92 olduğu görülmektedir. Dördüncü boyutun 3 maddeden oluştuğu, faktördeki yüklerinin .63 ile .75 arasında değiştiği ve özdeğerinin de 1.45 olduğu görülmektedir. Beşinci boyutun 2 maddeden oluştuğu, faktördeki yüklerinin .70 ile .78 arasında değiştiği ve özdeğerinin de 1.29 olduğu görülmektedir. Altıncı boyutun 2 maddeden oluştuğu, faktördeki yüklerinin .58 ile .77 arasında değiştiği ve özdeğerinin de 1.12 olduğu görülmektedir. Diğer yandan 6 alt ölçeğin birlikte açıkladığı toplam varyans yüzdesi % 69.94'tür. Bu değer ölçeğin yapı geçerliğinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir.

Analizde önemli faktör sayısı, özdeğer ölçütüne göre 6 olarak tanımlanmıştır. Faktör analizinde kaç faktöre karar kılınacağı ölçüsü olarak Çizgi pratiği (Screeplot) ile özdeğeri 1'in üzerinde olan faktörler incelenerek karar verilmiştir. Çizgi pratiğine (Screeplot) ilişkin bulgular Grafik 2'de verilmiştir.

Grafik 2

Görev Kabul Ölçeği II'nin (Okul Psikolojik Danışmanı formu) Puanlarına Ait Screeplot

Grafik 2’de görüldüğü gibi özdeğeri 1’in üzerinde altı faktör gözlenmektedir. Bu durum da ölçeğin altı faktöre sahip olabileceği ihtimalini desteklemektedir. Ancak altıncı faktörü oluşturan 5. (.575) ve 8. (.774) maddelerin faktör yük değerleri karesi toplamının 1’den düşük (.92) değer vermesinden dolayı, altıncı faktörün ölçek oluşturamayacağına ve altıncı faktördeki maddelerin ölçekten çıkarılmasına karar verilmiştir. Ancak 5. ve 8. madde ölçekten çıkarıldıktan sonra yapılan faktör analizi sonucunda 13. maddenin de kurallara uygun bir sonuç vermediği görülmüş ve 13. madde de çıkarılarak yeniden bir analiz yapılmıştır. Görev Kabul Ölçeği II’den (Okul Psikolojik Danışmanı formu), 5., 8. ve 13. maddelerin çıkarılması sonucunda oluşan faktör analizi sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4

5., 8. ve 13. Maddelerin Görev Kabul Ölçeği II'den (Okul Psikolojik Danışmanı Formu), Çıkarılması Sonucunda Yapılan Temel Bileşenler Analizi Sonuçları

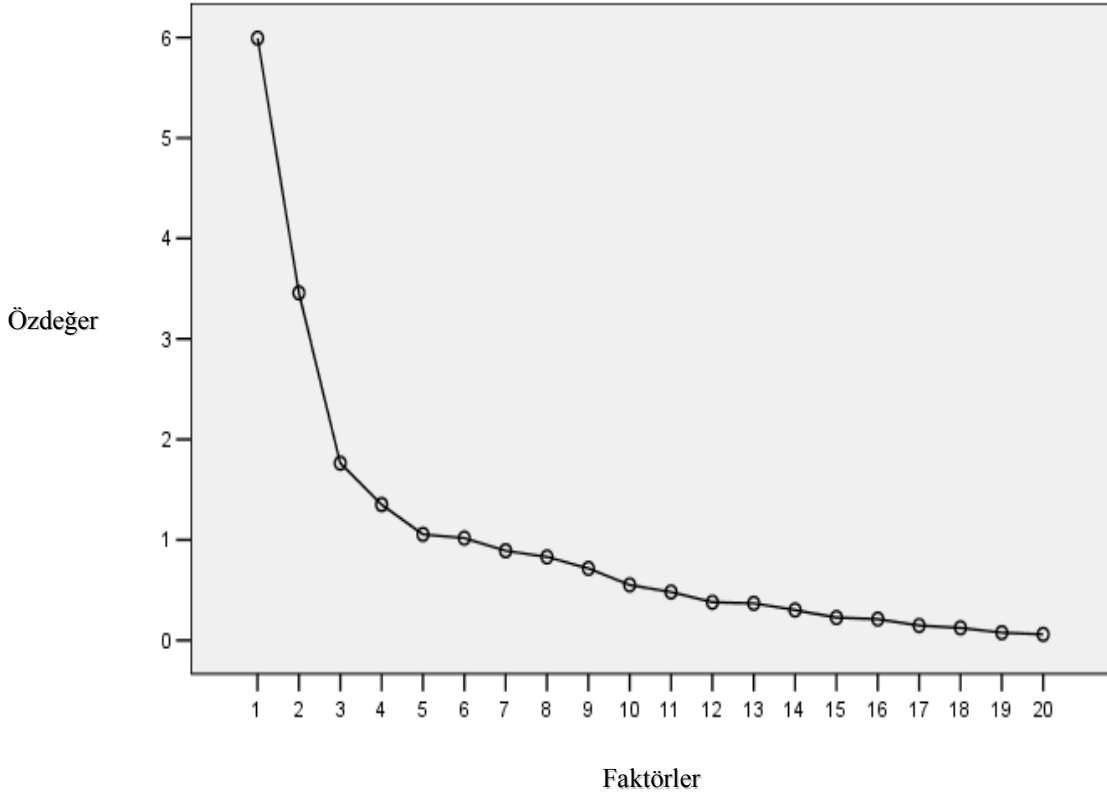
Faktör Adı	Açıklanan Özdeğer	Madde	Faktör Yük Değerleri	Açıklanan Varyans (%)
1.Faktör (Rehberlik ve Psikolojik Danışma Faaliyetlerini Yürütme ve Konsültasyon)	6.17	19	.85	23.49
		21	.83	
		7	.78	
		6	.76	
		2	.76	
		9	.72	
2.Faktör (Komisyonlara Katılma)	3.45	20	.63	16.15
		4	.79	
		3	.77	
		22	.76	
		23	.64	
3.Faktör (Öğrenciyi Tanıma ve Verileri Dosyalama)	1.83	1	.64	10.34
		16	.84	
		18	.73	
4.Faktör (Yönlendirme ve İzleme)	1.37	17	.73	10.27
		12	.85	
		11	.71	
5.Faktör (Program Planlama ve Mesleki Gelişim)	1.07	10	.63	9.27
		15	.76	
		14	.64	
Toplam				71.42

Tablo 4'te görüldüğü gibi temel bileşenler analizi sonucunda Görev Kabul Ölçeği II'nin (Okul Psikolojik Danışmanı formu) 5 boyutlu olduğu ve ölçekten elde

edilen faktör yük değerlerinin .64 ile .85 arasında değiştiği görülmektedir. 20 maddeden oluşan ölçeğin maddelerinin faktör yük değerleri oldukça yüksek bulunmuştur.

Birinci boyutun (Rehberlik ve Psikolojik Danışma Faaliyetlerini Yürütme ve Konsültasyon) 7 maddeden oluştuğu, faktördeki yüklerinin .63 ile .84 arasında değiştiği ve özdeğerinin de 6.17 olduğu görülmektedir. İkinci boyutun (Komisyonlara Katılma) 5 maddeden oluştuğu, faktördeki yüklerinin .64 ile .80 arasında değiştiği ve özdeğerinin de 3.45 olduğu görülmektedir. Üçüncü boyutun (Öğrenciyi Tanıma ve Verileri Dosyalama) 3 maddeden oluştuğu, faktördeki yüklerinin .73 ile .84 arasında değiştiği ve özdeğerinin de 1,83 olduğu görülmektedir. Dördüncü boyutun (Yönlendirme ve İzleme) 3 maddeden oluştuğu, faktördeki yüklerinin .63 ile .85 arasında değiştiği ve özdeğerinin de 1.37 olduğu görülmektedir. Beşinci boyutun (Program Planlama ve Mesleki Gelişim) 2 maddeden oluştuğu, faktördeki yüklerinin .64 ile .76 arasında değiştiği ve özdeğerinin de 1.07 olduğu görülmektedir. Diğer yandan 5 alt ölçeğin birlikte açıkladığı toplam varyans yüzdesi % 71.42'dir. Bu değerler ölçeğin yapı geçerliği için oldukça yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir.

Görev Kabul Ölçeği II'den (Okul Psikolojik Danışmanı formu) 5., 8. ve 13. maddelerin çıkarılması sonucunda yapılan analizde, önemli faktör sayısı, özdeğer ölçütüne göre 5 olarak tanımlanmıştır. Faktör analizinde kaç faktöre karar kılınacağı ölçüsü olarak Screeplot test ile özdeğeri 1'in üzerinde olan faktörler, grafik metodu ile incelenmiştir. Screeplot metoduna ilişkin bulgular Grafik 3'de verilmiştir

Grafik 3

5., 8. ve 13. Maddelerin Çıkarılmış Görev Kabul Ölçeği II'nin (Okul Psikolojik Danışmanı formu) Puanlarına Ait Screeplot

Grafik 3'te görüldüğü gibi özdeğeri 1'in üzerinde 5 faktör gözlenmektedir. Bu durum da ölçeğin 5 faktöre sahip olabileceği ihtimalini desteklemektedir.

2. Güvenirlilik Çalışması

Bu bölümde Görev Kabul Ölçeği I'in ve II'nin (Sınıf Rehber Öğretmeni ve Okul Psikolojik Danışmanı Formları) güvenilirliğini test etmek için Cronbah Alpha Katsayısı ve testin tekrarı yöntemlerine başvurulmuştur. Elde edilen veriler SPSS 13.0.0 programı ile analiz edilmiştir. Bu ölçeklerle ilgili güvenilirlik çalışmaları aşağıda açıklanmıştır.

2.1. Görev Kabul Ölçeği I'in (Sınıf Rehber Öğretmeni Formu) Güvenirlilik Çalışması

Görev Kabul Ölçeği I'in (Sınıf Rehber Öğretmeni Formu) güvenilirliğini test etmek için iki yönteme başvurulmuştur. Bunlardan biri testin tekrarı yöntemi; diğeri ise Cronbach Alpha yöntemidir. Görev Kabul Ölçeği I'in (Sınıf Rehber Öğretmeni Formu)

güvenilirliği hakkında bilgi edinmek amacıyla ölçek 145 sınıf rehber öğretmenine 3 hafta ara ile 2 defa araştırmacının kendisi tarafından uygulanmıştır.

Testin tekrarı yöntemiyle elde edilen güvenilirlik katsayısı ölçeğin geneli için .80 olarak bulunmuştur. Bu katsayı .001 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer yandan ölçeğin alt ölçeklerinden “Psikolojik Danışmanla İşbirliği” güvenilirlik katsayısı .77; “Planlama ve Uygulama” alt ölçeğinin .78 ve “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik” alt ölçeğinin ise .80 bulunmuştur. Bu değerler de ölçeğin alt ölçeklerinin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Görev Kabul Ölçeği I’in (Sınıf Rehber Öğretmeni Formu) Cronbach Alpha katsayısı .85 olarak bulunmuştur. Görev Kabul Ölçeği I’in (Sınıf Rehber Öğretmeni Formu) “Psikolojik Danışmanla İşbirliği” alt ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı .84; “Planlama ve Uygulama” alt ölçeğinin .75 ve “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik” alt ölçeğinin ise .68 bulunmuştur. Her iki ölçümün sonuçları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.001$). Bu değerler bize ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

2.2. Görev Kabul Ölçeği II (Okul Psikolojik Danışmanı Formu) Güvenirlik Çalışması

Görev Kabul Ölçeği II’nin (Okul Psikolojik Danışmanı Formu) güvenilirliğini test etmek için iki yönteme başvurulmuştur. Bunlardan biri testin tekrarı yöntemi; diğeri ise, Cronbach Alpha Katsayısı yöntemidir. Görev Kabul Ölçeği II’nin (Okul Psikolojik Danışmanı Formu) güvenilirliği hakkında bilgi edinmek amacıyla ölçek 55 Okul Psikolojik Danışmanına 3 hafta ara ile 2 defa, araştırmacının kendisi tarafından uygulanmıştır.

Testin tekrarı yöntemiyle elde edilen güvenilirlik katsayısı ölçeğin geneli için .74 olarak bulunmuştur. Bu katsayı .001 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Diğer yandan ölçeğin alt ölçeklerinden “Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon” alt ölçeğinin güvenilirlik katsayısı .76, “Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma” alt ölçeğinin .81, “Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama, Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme” alt ölçeğinin .80, “Yönlendirme” alt ölçeğinin .72 ve

“Paydaşlarla İşbirliği Sağlama” alt ölçeğinin ise .72 olarak bulunmuştur. Bu değerler de ölçeğin alt ölçeklerinin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Görev Kabul Ölçeği II'nin (Okul Psikolojik Danışmanı Formu) Cronbach Alpha katsayısı .79 olarak bulunmuştur. Görev Kabul Ölçeği II'nin (Okul Psikolojik Danışmanı Formu) “Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon” alt ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı .88, “Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma” alt ölçeğinin .81, “Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama, Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme” alt ölçeğinin .70, “Yönlendirme” alt ölçeğinin .75 ve “Paydaşlarla İşbirliği Sağlama” alt ölçeğinin ise .71 olarak bulunmuştur.. Bu değerler bize ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir. Her iki ölçümün sonuçları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.001$). Bu değerler bize ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Verilerin Analizi

Resmi ilköğretim okullarında görevli sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarına uygulanan ölçeklerden elde edilen bilgiler, araştırmacı tarafından bilgisayara kodlanmış, verilerin istatistiksel analizleri için SPSS (Statistical Package For Social Sciences) 13.0.0. paket programı kullanılmıştır.

Ölçeğin maddeleri, 1 – 5 puanlama kuralına göre puanlanmıştır. "Benim Görevim Değildir" (1) puan, "Biraz Benim Görevimdir" (2) puan, "Kararsızım" (3) puan, "Oldukça Benim Görevimdir" (4) puan, "Benim Görevimdir" (5) puan olacak şekilde puanlama yapılmaktadır.

Elde edilen cevaplara göre sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının rehberlikle ilgili görevlerini kabul düzeylerinin; sınıf rehber öğretmenlerinin yetenek alanına, cinsiyetine, kıdem yılına, rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görme durumuna, rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmet içi eğitim alma durumuna ve öğretmenlik eğitiminde rehberlik dersi alma durumuna göre ve rehber öğretmenlerin cinsiyetine, kıdem yılına ve rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmet içi eğitim alma durumuna değişip değişmediği; bağımsız değişkenlerin boyutlarının iki olduğu durumlarda “t” testi ile, bağımsız değişkenlerin

ikiden fazla olduğu durumlarda ise “F” testi uygulanarak çözümlenmiştir. F testinin anlamlı olması durumunda ortalamalar arasındaki farkın kaynağını bulmak için Tukey-Kramer testi kullanılmıştır. Hata payı .05 olarak kabul edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde resmi ilköğretim okullarında görevli sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının, okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde kendilerine atfedilen görevleri kabul durumlarının, bazı değişkenlere göre değişip değişmediğine ilişkin verilerin istatistiksel analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiş ve bu bulgular araştırmanın alt problemlerindeki sıraya uygun olarak tartışılıp yorumlanmıştır.

1.0. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Yönetmelikteki Rehberlik Hizmetleri İle İlgili Görevleri Kabul Durumlarının Bazı Değişkenlere Göre Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgu ve Yorumlar.

Bu bölümde, sınıf rehber öğretmenlerinin görev kabul durumlarının, öğretmenlerin yetenek alanına, cinsiyetine, kıdem yılına, rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görme, rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma ve öğretmenlik eğitiminde rehberlik dersi alma durumlarına göre değişip değişmediğine ilişkin veriler üzerinde yapılan istatistiksel analizler sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiş ve bu bulgular araştırmanın alt problemlerindeki sıraya uygun olarak tartışılıp yorumlanmıştır.

1.1. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt boyutunda sınıf rehber öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre, “Psikolojik Danışmanla İşbirliği”, “Planlama ve Uygulama” ve “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanlarının ortalamaları

arasında farklı olup olmadığı sorulmaktadır. Bu probleme cevap verebilmek amacıyla kadın ve erkek öğretmenlerin “Psikolojik Danışmanla İşbirliği”, “Planlama ve Uygulama” ve “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik” alt ölçeklerinden görev kabul puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve t değerleri hesaplanmış ve Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5

Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t değerleri

		n	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Görev Alanları	Cinsiyet						
Psikolojik Danışmanla İşbirliği	Kadın	277	4.23	1.06	572	1.86	.063
	Erkek	297	4.07	1.14			
Planlama ve Uygulama	Kadın	277	3.41	1.32	572	-.25	.801
	Erkek	297	3.44	1.31			
Eğitsel ve Mesleki Rehberlik	Kadın	277	3.69	1.27	572	-.51	.614
	Erkek	297	3.74	1.22			

Tablo 5’te görüldüğü gibi kadın ve erkek sınıf rehber öğretmenlerinin Psikolojik Danışmanla İşbirliği ($t=1.86$, $p>.05$), Planlama ve Uygulama ($t=-.25$, $p>.05$) ve Eğitsel ve Mesleki Rehberlik ($t=-.51$, $p>.05$) alt ölçeklerinden aldıkları puanların ortalamaları arasında fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu bulgu, sınıf rehber öğretmenlerinin yönetmelikteki rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının cinsiyetine göre farklılaşmadığını göstermektedir.

Yurt içinde yapılan araştırmalardan bazıları (Gültekin, 1984; Boran, 2003; Teker, 2007) araştırmadan elde edilen bulguları desteklerken bazıları ise (Balcı, 1992; Erözkan, 1997; Öztürk, 1999; Ersöz, 2001; Kılıç, 2002; Yumrutaş, 2006) desteklememektedir. Yurt dışında benzer bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Araştırmada, sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlikle ilgili görevleri kabul durumlarına cinsiyete göre değişmemesinin sebebi hazırlanan ölçeğin yönetmelik maddelerinden oluşması olabilir. Ölçeğin yönetmelik maddelerinden oluşması sebebiyle bütün öğretmenler bu görev maddelerini zorunlu görevleri olarak algılamış olabilir.

Sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlikle ilgili görevleri kabul durumlarının cinsiyete göre değiştiğini bulan benzer araştırmalarda sonuçlarının tutarsız olduğu görülmektedir. Bazı araştırmalar (Balcı, 1992; Erözkan, 1997; Ersöz, 2001; Kılıç, 2002; Yumrutaş, 2006) bayan öğretmenlerin lehine sonuç bulmuşken; bir araştırma (Öztürk, 1999) erkek öğretmenlerin algılamalarının kadın öğretmenlerin algılamalarına göre daha yüksek düzeyde olduğunu bulmuştur.

1.2. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Yetenek Alanlarına Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt boyutunda sınıf rehber öğretmenlerinin yetenek alanlarına göre, “Psikolojik Danışmanla İşbirliği”, “Planlama ve Uygulama” ve “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanlarının ortalamaları arasında farklı olup olmadığı sorulmaktadır. Verilerin tek yönlü varyans analizine uygun olup olmadığını anlamak için yapılan varyans homojenliği testi sonucunda, branşların dağılımı arasında .05 düzeyinde ($p=.578$, $p>.05$) anlamlı bir fark olmadığı ve tek yönlü varyans analizinin yapılabileceği sonucuna varılmıştır. Bu probleme cevap verebilmek amacıyla Beden Eğitimi, Bilişim Teknolojileri, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen ve Teknoloji, Görsel Sanatlar, İngilizce, Matematik, Müzik, Sınıf, Sosyal Bilgiler, Teknoloji ve Tasarım ve Türkçe öğretmenlerinin “Psikolojik Danışmanla İşbirliği”, “Planlama ve Uygulama” ve “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış ve Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Branşlarına Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t değerleri

Yetenek Alanları	Görev Alanları		Psikolojik Danışmanla İşbirliği		Planlama ve Uygulama		Eğitsel ve Mesleki Rehberlik	
	n	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	
Sözel Yetenek Alanı	157	4.12	1.16	3.51	1.29	3.71	1.32	
Sayısal Yetenek Alanı	111	4.19	1.11	3.40	1.35	3.84	1.14	
Eşit Ağırlıklı Yetenek Alanı	228	4.14	1.02	3.42	1.26	3.63	1.23	
Özel Yetenek Alanı	78	4.15	1.23	3.29	1.46	3.77	1.30	
Toplam	574	4.15	1.11	3.42	1.31	3.71	1.25	

Tablo 6’da görüldüğü gibi sınıf rehber öğretmenlerinin yetenek alanlarına göre Psikolojik Danışmanla İşbirliği, Planlama ve Uygulama ve Eğitsel ve Mesleki Rehberlik ile ilgili görevleri kabul puan ortalamaları arasında farklılık olduğu görülmektedir. Ortalamalar arasında görülen farklılıkların önemli olup olmadığını test etmek için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7

Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlarının Öğretmenlerin Branşlarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı		KT	Sd	KO	F	p
Psikolojik Danışmanla İşbirliği	Gruplar Arası	0.32	3	0.11	.09	.97
	Gruplar İçi	698.84	570	1.23		
	Toplam	699.16	573			
Planlama ve Uygulama	Gruplar Arası	2.58	3	0.86	.50	.68
	Gruplar İçi	982.35	570	1.72		
	Toplam	984.93	573			
Eğitsel ve Mesleki Rehberlik	Gruplar Arası	3.57	3	1.19	.77	.51
	Gruplar İçi	885.69	570	1.55		
	Toplam	889.27	573			

Tablo 7’de görüldüğü gibi sınıf rehber öğretmenlerinin yetenek alanlarına göre Psikolojik Danışmanla İşbirliği [$F_{(3/570)}=.09$, $p>.05$] Planlama ve Uygulama [$F_{(3/570)}=.50$, $p>.05$] ve Eğitsel ve Mesleki Rehberlik [$F_{(3/570)}=.77$, $p>.05$] alt ölçeklerinden aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu sınıf rehber öğretmenlerinin yönetmelikteki rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının yetenek alanlarına göre değişmediğini göstermektedir.

Yurt içinde yapılan araştırmalardan bazıları (Gültekin. 1984; Balcı. 1992; Ersöz. 2001), araştırmadan elde edilen bulguları desteklemektedir. Yurt dışında benzer bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Öğretmen yetiştirmede üç temel programın uygulanması söz konusudur. Bu programlar sırasıyla Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür derslerinden oluşmaktadır (Aslan, 2003). Öğretmenlerin hepsi eğitimleri sırasında yetenek alanlarına göre değil de doğrudan öğretmenliğe yönelik birbirine benzer pedagojik formasyon almaktadır. Araştırma sonucunda rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının yetenek alanlarına göre değişmemesinin sebebi de öğretmenlerin hepsinin eğitimleri sırasında branşlarına özgü değil de birbirine benzer pedagojik formasyon almalarından kaynaklanmış olabilir.

1.3. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Kıdem Yılına Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu Ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt boyutunda sınıf rehber öğretmenlerinin kıdem yılına göre, “Psikolojik Danışmanla İşbirliği”, “Planlama ve Uygulama” ve “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanlarının ortalamaları arasında farklı olup olmadığı sorulmaktadır. Verilerin tek yönlü varyans analizine uygun olup olmadığını anlamak için yapılan varyans homojenliği testi sonucunda, kıdem yıllarının dağılımı arasında .05 düzeyinde ($p=.169$, $p>.05$) anlamlı bir fark olmadığı ve tek yönlü varyans analizinin yapılabileceği sonucuna varılmıştır. Bu probleme cevap verebilmek amacıyla 1 – 5 yıl, 6 – 10 yıl, 11 – 15 yıl, 16 – 20 yıl, 21 yıl ve üzeri kıdemi olan sınıf rehber öğretmenlerinin “Psikolojik Danışmanla İşbirliği”, “Planlama ve Uygulama” ve “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış ve Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8

Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Kıdem Yıllarına Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Kıdem Yılı	Psikolojik Danışmanla İşbirliği		Planlama ve Uygulama		Eğitsel ve Mesleki Rehberlik		
	n	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S
0 – 5 Yıl	206	4.13	1.08	3.46	1.26	3.71	1.19
6 – 10 Yıl	180	4.15	1.11	3.33	1.31	3.77	1.24
11 – 15 Yıl	93	4.11	1.14	3.2	1.36	3.62	1.29
16 – 20 Yıl	48	4.23	1.16	3.69	1.34	3.48	1.38
21 ve Üstü Yıl	47	4.19	1.12	3.74	1.38	3.9	1.26
Toplam	574	4.15	1.11	3.42	1.31	3.71	1.25

Tablo 8’de görüldüğü gibi sınıf rehber öğretmenlerinin kıdem yıllarına göre Psikolojik Danışmanla İşbirliği, Planlama ve Uygulama ve Eğitsel ve Mesleki Rehberlik ile ilgili görevleri kabul puan ortalamaları arasında farklılık olduğu görülmektedir. Ortalamalar arasında görülen farklılıkların önemli olup olmadığını test etmek için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9

Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Öğretmenlerin Kıdem Yıllarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı		KT	Sd	KO	F	p
Psikolojik Danışmanla İşbirliği	Gruplar Arası	0.56	4	0.13		
	Gruplar İçi	698.60	569	1.23	.11	.978
	Toplam	699.16	573			
Planlama ve Uygulama	Gruplar Arası	14.24	4	3.56		
	Gruplar İçi	970.69	569	1.71	2.09	.081
	Toplam	984.93	573			
Eğitsel ve Mesleki Rehberlik	Gruplar Arası	5.68	4	1.42		
	Gruplar İçi	883.59	569	1.55	.91	.456
	Toplam	889.267	573			

Tablo 9’da görüldüğü gibi, sınıf rehber öğretmenlerinin kıdem yıllarına göre Psikolojik Danışmanla İşbirliği [$F_{(4/569)}=.11$, $p>.05$], Planlama ve Uygulama [$F_{(4/569)}=2.09$, $p>.05$] ve Eğitsel ve Mesleki Rehberlik [$F_{(4/569)}=.91$, $p>.05$] alt ölçeklerinden aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu sınıf rehber öğretmenlerinin yönetmelikteki rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının öğretmenlerin kıdem yıllarına göre değişmediğini göstermiştir.

Yurt içinde yapılan araştırmalardan bazıları (Gültekin. 1984; Ersöz. 2001; Kılıç. 2002; Boran. 2003) araştırmadan elde edilen bulguları desteklerken bazıları ise (Balcı. 1992; Öztürk. 1999; Yumrutaş. 2006; Teker. 2007) desteklememektedir. Yurt dışında benzer bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Araştırmada puanların ortalamaları arasında fark çıkmamasının sebebi araştırmaya katılanların büyük bir bölümünün rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görmesi, yani rehberlik hizmetlerine olumlu bir tutum içerisinde olmalarından kaynaklanabilir. Ayrıca bütün eğitim fakültelerinde “rehberlik” dersinin yaygınlaşması ve öğretmenlerin rehberlik anlayışını kazanmış bir şekilde hizmete başlaması, rehberlikle ilgili görevleri kabul açısından mesleki kıdemde ileri seviyede olan öğretmenlerle göreve yeni başlayan öğretmenlerin benzer bir tutum içerisinde olmalarını sağlamış olabilir. Diğer taraftan mesleğe yeni başlamış öğretmenlerin rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim almış olmaları da sonucu etkilemiş olabilir.

Sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlikle ilgili görevleri kabul durumlarının kıdem yılına göre değiştiğini bulan benzer araştırmalarda sonuçlarının kıdem yılı olarak üste olan öğretmenler lehine olduğu görülmektedir (Balcı. 1992; Öztürk. 1999; Yumrutaş. 2006; Teker. 2007). Bu durumun sebebi, araştırmalara katılan yeni öğretmenlerin rehberlik hizmetleri hakkında bilgilerinin yetersiz olması, hizmetiçi eğitim/eğitimler almamış olmaları ve rehberlik hizmetlerine ilişkin tutumlarının mesleki kıdemi üst seviyede olan öğretmenlere göre, düşük olması olabilir. Mesleki kıdemi üst seviyede olan öğretmenlerin mesleki tecrübelerinin yeni öğretmenlere göre fazla olmaları ve işbirliğine daha yatkın olmaları sonucu etkilemiş olabilir. Ayrıca meslekte yeni olan öğretmenler, öğretmenlik eğitimleri sırasında “rehberlik” dersi almamış olabilirler. Bu durum da, zaman içerisinde alınan hizmetiçi eğitimlerle donanmış, meslekte kıdemli öğretmenlere göre; yeni öğretmenleri, rehberlik hizmetleriyle ilgili görevleri kabul algılarının düşük düzeyde olmasına neden olmuş olabilir.

1.4. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Rehberlik Hizmetlerini Öğrenciler İçin Yararlı Bir Hizmet Olarak Görme Durumuna Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu Ve Yorumlar

Araştırmanın beşinci alt boyutunda sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görme durumuna göre, “Psikolojik Danışmanla İşbirliği”, “Planlama ve Uygulama” ve “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanlarının ortalamaları arasında farklı olup olmadığı sorulmaktadır. Bu probleme cevap verebilmek amacıyla sınıf rehber

öğretmenlerinin rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görme durumuna göre öğretmenlerin “Psikolojik Danışmanla İşbirliği”, “Planlama ve Uygulama” ve “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve t değerleri hesaplanmış ve Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10

Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Rehberlik Hizmetlerini Öğrenciler İçin Yararlı Bir Hizmet Olarak Görme Durumuna Göre Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları. Standart Sapmaları ve t değerleri

Görev Alanları	Yararlı Görme	n	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Psikolojik Danışmanla İşbirliği	Evet	535	4.21	1.03	572	4.91	.000
	Hayır	39	3.32	1.69			
Planlama ve Uygulama	Evet	535	3.46	1.29	572	2.85	.005
	Hayır	39	2.85	1.53			
Eğitsel ve Mesleki Rehberlik	Evet	535	3.78	1.21	572	4.57	.000
	Hayır	39	2.85	1.46			

Tablo 10’da görüldüğü gibi, rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görüp görmeme durumuna göre, sınıf rehber öğretmenlerinin Psikolojik Danışmanla İşbirliği ($t=4.91$, $p<.001$), Planlama ve Uygulama ($t=2.85$, $p<.05$) ve Eğitsel ve Mesleki Rehberlik ($t=4.57$, $p<.001$) alt ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Ortaya çıkan bu fark rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı görenlerin lehine anlamlı bulunmuştur. Bu bulgular sınıf rehber öğretmenlerinin yönetmelikteki rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının. Rehberlik, hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görüp görmeme durumuna göre farklılaştığını göstermektedir.

Yurt içinde, Boran (2003)'nın yaptığı araştırmadan elde ettiği bulgu, araştırmadan elde edilen bulguyu desteklerken; Ersöz (2001)'ün yaptığı araştırmadan elde edilen bulgu desteklememektedir. Yurt dışında benzer bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Boran (2003) araştırmasında sınıf rehber öğretmenlerinin büyük bir kısmının ilköğretim kurumlarında rehberlik çalışmalarının yapılmasının yararlı olacağına inandıkları sonucunu bulmuştur. Bu araştırmamızda da benzer sonuç (%93.2) gözlenmektedir.

Bu sonuçlara göre rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak gören sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik hizmetleriyle ilgili görevleri de kabullenmesinin daha kolay olduğu düşünülebilir.

Ersöz'ün (2001) araştırmasında elde ettiği bulgularda, öğretmenlerin rehberlik görevlerine ilişkin rol algıları, rehberlik hizmetlerinin öğrenciler için yararlı görüp görmeme durumuna göre farklılık göstermemektedir sonucu bulmuştur. Bu araştırmada sonucun farklı çıkması araştırmanın yapıldığı örneklemin rehberlik hizmetlerini yararlı görmese de yapmak zorunda olduklarını düşünmelerinden kaynaklanabilir. Öğretmenler anket maddelerini anlamamış ya da açıklamalar yetersiz kalmış olabilir.

1.5. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Rehberlik Hizmetleriyle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın beşinci alt boyutunda sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumuna göre, “Psikolojik Danışmanla İşbirliği”, “Planlama ve Uygulama” ve “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanlarının ortalamaları arasında farklı olup olmadığı sorulmaktadır. Bu probleme cevap verebilmek amacıyla sınıf rehber öğretmenlerinin Rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumuna göre öğretmenlerin “Psikolojik Danışmanla İşbirliği”, “Planlama ve Uygulama” ve “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve t değerleri hesaplanmış ve Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11

Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Rehberlik Hizmetleriyle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları. Standart Sapmaları ve t değerleri

Görev Alanları	Hizmet İçi Eğitim Alma	n	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Psikolojik Danışmanla İşbirliği	Evet	320	4.23	1	572	1.92	.033
	Hayır	254	4.04	1.22			
Planlama ve Uygulama	Evet	277	3.53	1.30	572	2.22	.025
	Hayır	297	3.28	1.31			
Eğitsel ve Mesleki Rehberlik	Evet	277	3.84	1.19	572	2.68	.008
	Hayır	297	3.56	1.30			

Tablo 11’de görüldüğü gibi sınıf rehber öğretmenlerinin Rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumlarına göre, Psikolojik Danışmanla İşbirliği ($t=1.92$, $p<.05$), Planlama ve Uygulama ($t=2.22$, $p<.05$) ve Eğitsel ve Mesleki Rehberlik ($t=2.68$, $p<.05$) alt ölçeklerinden aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Ortaya çıkan bu fark rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alanların lehine anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu sınıf rehber öğretmenlerinin yönetmelikteki rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının. Rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumlarına göre farklılaştığını göstermektedir.

Yurt içinde yapılan araştırmalardan bazıları (Ersöz. 2001; Yılmaz. 2008) araştırmadan elde edilen bulguları desteklerken bazıları ise (Gültekin. 1984; Teker. 2007) desteklememektedir. Yurt dışında benzer bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Suna'nın (1998) yaptığı araştırmaya göre, ilköğretimde öğretmenlerin çoğu öğrenci tanıma tekniklerini konusunda yetersiz bilgiye sahiptirler. Bu nedenle öğretmenler, öğrenciyi tanıma konusunda hizmetiçi eğitim almayı kendileri gerekli görmektedir. Kılıç (2002), yapmış olduğu araştırmada sınıf içi rehberlikle ilgili hizmetiçi eğitim kursuna katılımın, öğretmenlerin meslekte kendilerini yetiştirmelerinde ve sınıf içi rehberlik uygulamalarında etkili rol oynadığı görülmüştür. Bu bulgulara göre sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim almaya istekli oldukları ve rehberlikle ilgili bilgilerini artırmada bu tür eğitimlerin etkili olacağını düşündükleri sonucuna varılabilir. Bu durumda rehberlik hizmetleriyle ilgili alınan veya alınacak hizmetiçi eğitimlerin sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabullenmelerini kolaylaştırdığı ya da kolaylaştıracağı söylenebilir. Dolayısıyla araştırmada çıkan farklılığın sebebi hizmetiçi eğitim alanların rehberlik hizmetleriyle ilgili daha çok olumlu tutuma sahip olmaları olarak gösterilebilir.

Araştırmalarda fark bulunamamasının sebebi (Gültekin. 1984; Teker. 2007), rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim almayan öğretmenlerin, eğitimleri sırasında aldıkları dersler, meslekteki tecrübeler ve rehberlik hizmetleriyle ilgili olumlu bir tutuma sahip olma gibi yaşantıların da etkisiyle; rehberlik hizmetleriyle ilgili görevleri kabulleri açısından hizmetiçi eğitim alan öğretmenlerle, algılarının benzerlik göstermesi olabilir.

1.6. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Öğretmenlik Eğitiminde Rehberlik Dersi Alma Durumuna Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu Ve Yorumlar

Araştırmanın beşinci alt boyutunda sınıf rehber öğretmenlerinin, öğretmenlik eğitiminde rehberlik dersi alma durumuna göre, “Psikolojik Danışmanla İşbirliği”, “Planlama ve Uygulama” ve “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanlarının ortalamaları arasında farklı olup olmadığı sorulmaktadır. Bu probleme cevap verebilmek amacıyla sınıf rehber öğretmenlerinin, öğretmenlik eğitiminde rehberlik dersi alma durumuna göre, “Psikolojik Danışmanla İşbirliği”, “Planlama ve Uygulama” ve “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve t değerleri hesaplanmış ve Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12

Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Öğretmenlik Eğitiminde Rehberlik Dersi Alma Durumuna Göre Yönetmelikteki Rehberlik Hizmetleri İle İlgili Görevleri Kabul Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t değerleri

Görev Alanları	Ders Alma	n	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Psikolojik Danışmanla İşbirliği	Evet	418	4.20	1.04	572	1.89	.060
	Hayır	156	4.01	1.21			
Planlama ve Uygulama	Evet	418	3.42	1.29	572	-.13	.899
	Hayır	156	3.43	1.38			
Eğitsel ve Mesleki Rehberlik	Evet	418	3.76	1.23	572	1.46	.144
	Hayır	156	3.59	1.29			

Tablo 12’de görüldüğü gibi, öğretmenlik eğitiminde rehberlik dersi alma durumuna göre; sınıf rehber öğretmenlerinin Psikolojik Danışmanla İşbirliği ($t=1.89$, $p>.05$), Planlama ve Uygulama ($t=-.13$, $p>.05$) ve Eğitsel ve Mesleki Rehberlik ($t=1.46$, $p>.05$) alt ölçeklerinden aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu sınıf rehber öğretmenlerinin yönetmelikteki rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının, öğretmenlik eğitiminde rehberlik dersi almam durumuna göre farklılaşmadığını göstermektedir.

Yurt içinde yapılan araştırmalardan bazıları (Gültekin. 1984; Ersöz. 2001; Kılıç. 2002;) araştırmadan elde edilen bulguları desteklerken bazıları ise (Balcı. 1992; Boran. 2003; Yumrutaş. 2006) desteklememektedir. Yurt dışında benzer bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Sınıf rehber öğretmenlerinin yönetmelikteki rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının, öğretmenlik eğitiminde rehberlik dersi alma durumuna göre farklılaşmaması araştırmaya katılan örneklemin rehberlik hizmetlerine karşı olum bir tutum içerisinde olmalarından veya ders almamalarına rağmen hizmetle ilgili hizmetiçi eğitim almış olmalarından kaynaklanabilir.

Bazı araştırmalarda (Balcı. 1992; Boran. 2003; Yumrutaş. 2006) fark bulunmuştur. Doğan (2000b), öğretmenlerin büyük bir bölümünün rehberlik konusunda yeterli formasyona sahip olmamaları kapsamlı rehberlik modelinin uygulanabilirliğini ve işlerliğini engelleyebilecek niteliktedir demektedir. Buna göre öğretmenlerden rehberlik dersi almayanların, rehberlik dersi alanlara göre rehberlik hizmetleriyle ilgili görüşlerinin farklılık göstermesi normaldir. Ayrıca bu araştırmadaki rehberlik dersi almayan öğretmenler, rehberlik hizmetleriyle ilgili farklı bir kaynaktan bilgi almamış da olabilir. Yani rehberlik hizmetleriyle ilgili hiçbir bilgi sahibi olmayabilirler. Bu durum da ortaya çıkan farkı açıklar niteliktedir.

2.0. Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Yönetmelikteki Rehberlik Hizmetleri İle İlgili Görevleri Kabul Durumlarının Bazı Değişkenlere Değişip Değişmediğine İlişkin Bulgu Ve Yorumlar.

Bu bölümde, ilköğretim okullarındaki psikolojik danışmanların yönetmelikteki rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının; okul psikolojik danışmanlarının cinsiyetine, kıdem yılına ve rehberlik hizmetleriyle ilgi hizmetiçi eğitim alma durumlarına göre, değişip değişmediğine ilişkin veriler üzerinde yapılan istatistiksel analizler sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiş ve bu bulgular araştırmanın alt problemlerindeki sıraya uygun olarak tartışılıp yorumlanmıştır.

2.1. Okul Psikolojik Danışmanlarının Cinsiyetine Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu Ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt boyutunda okul psikolojik danışmanlarının cinsiyetine göre, “Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon”, “Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma”, “Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama, Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme”, “Yönlendirme” ve “Paydaşlarla İşbirliği Sağlama” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanları ortalamaları arasında fark olup olmadığı sorulmaktadır. Bu probleme cevap verebilmek amacıyla kadın ve erkek okul psikolojik danışmanlarının “Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon”, “Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma”, “Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama, Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme”, “Yönlendirme” ve “Paydaşlarla İşbirliği Sağlama” alt ölçeklerinden

aldıkları görev kabul puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve t değerleri hesaplanmış ve Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13

Okul Psikolojik Danışmanlarının Cinsiyetlerine Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t değerleri

		n	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Görev Alanları	Cinsiyet						
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon	Kadın	66	4.63	0.55	140	-.15	.878
	Erkek	76	4.64	0.34			
Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma	Kadın	66	4.72	0.94	140	-1.82	.071
	Erkek	76	4.83	1.13			
Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama, Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme	Kadın	66	3.90	1.07	140	.53	.596
	Erkek	76	3.80	1.08			
Yönlendirme	Kadın	66	3.64	2.42	140	.83	.409
	Erkek	76	3.39	0.99			
Paydaşlarla İşbirliği Sağlama	Kadın	66	3.85	0.93	140	-.36	.719
	Erkek	76	3.92	1.45			

Tablo 13'te görüldüğü gibi kadın ve erkek okul psikolojik danışmanlarının, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon ($t=-.15$, $p>.05$), Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma ($t=-1.82$, $p>.05$),

Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme ($t=.53$, $p>.05$), Yönlendirme ($t=.83$, $p>.05$) ve Paydaşlarla İşbirliği Sağlama ($t=-.36$, $p>.05$) alt ölçeklerinden aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu okul psikolojik danışmanlarının yönetmelikteki rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının, cinsiyetlerine göre farklılaşmadığını göstermektedir.

Yurt içinde yapılan araştırmalar (Kalın. 1999; Karakuş. 2008) sonucu desteklerken; birin de (Korkut. 2007) kadın okul psikolojik danışmanları lehine fark bulunmuştur. Yurt dışında benzer bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Araştırmada fark bulunamaması, okul psikolojik danışmanlarının rehberlik hizmetleriyle ilgili görevleri kabul durumlarının, okul psikolojik danışmanının cinsiyeti ne olursa olsun, değişmediğini göstermektedir. Bu durum eğitimleri sırasında cinsiyet ayrımı gözetilmeden benzer bir anlayışla yetişmelerinin sonucu olabilir. Ya da örnekleme katılan rehber öğretmenlerin görev ve sorumluluk bilincinin benzer olmasından kaynaklanabilir.

Korkut (2007), psikolojik danışmanların mesleki rehberlik uygulamaları ile ilgili düşüncelerini ve yaptıklarını ortaya koyduğu araştırmasında kadın psikolojik danışmanların mesleki rehberlik konusunda daha duyarlı olduklarını ortaya koymuştur. Örnekleme katılan kadın okul psikolojik danışmanlarının mesleki rehberliğe daha yatkın olmaları ve rehberlik etkinliklerini uygulanabilir bulmaları mesleki rehberlikle ilgili böyle bir sonuç ortaya çıkarmış olabilir.

2.2. Okul Psikolojik Danışmanlarının Kıdem Yılına Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu Ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt boyutunda okul psikolojik danışmanlarının kıdem yılına göre, “Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon”, “Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma”, “Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama, Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme”, “Yönlendirme” ve “Paydaşlarla İşbirliği Sağlama” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanları ortalamaları arasında fark olup olmadığı sorulmaktadır. Verilerin tek yönlü varyans

analizine uygun olup olmadığını anlamak için yapılan varyans homojenliği testi sonucunda, kıdemlerin dağılımı arasında, .05 düzeyinde ($p=.663$, $p>.05$) anlamlı bir fark olmadığı ve tek yönlü varyans analizinin yapılabileceği sonucuna varılmıştır. Bu probleme cevap verebilmek amacıyla 1 – 5 yıl, 6 – 10 yıl, 11 – 15 yıl, 16 – 20 yıl, 21 yıl ve üzeri kıdemi olan okul psikolojik danışmanlarının, “Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon”, “Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma”, “Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama, Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme”, “Yönlendirme” ve “Paydaşlarla İşbirliği Sağlama” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış ve Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14

Okul Psikolojik Danışmanlarının Kıdem Yıllarına Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Görev Alanları	Kıdem Yılı	İstatistik		
		n	$\bar{X}$	S
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon	0 - 5 Yıl	86	4.62	0.50
	6 - 10 Yıl	33	4.67	0.35
	11 ve üstü yıl	23	4.62	0.37
	Toplam	142	4.63	0.45
Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma	0 - 5 Yıl	86	4.8	0.35
	6 - 10 Yıl	33	4.81	0.44
	11 ve üstü yıl	23	4.66	0.36
	Toplam	142	4.78	0.37
Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama, Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme	0 - 5 Yıl	86	3.84	1.02
	6 - 10 Yıl	33	3.9	1.15
	11 ve yukarısı	23	3.8	1.24
	Toplam	142	3.85	1.07
Yönlendirme	0 - 5 Yıl	86	3.61	2.15
	6 - 10 Yıl	33	3.49	1.10
	11 ve üstü yıl	23	3.17	0.98
	Toplam	142	3.51	1.80
Paydaşlarla İşbirliği Sağlama	0 - 5 Yıl	86	3.94	1.40
	6 - 10 Yıl	33	3.92	0.89
	11 ve üstü yıl	23	3.63	0.93
	Toplam	142	3.89	1.23

Tablo 14'te görüldüğü gibi, okul psikolojik danışmanlarının kıdem yıllarına göre Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon, Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma, Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama, Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme, Yönlendirme ve Paydaşlarla İşbirliği Sağlama ile ilgili görevleri kabul puan ortalamaları arasında farklılık olduğu görülmektedir. Ortalamalar arasında görülen farklılıkların önemli olup olmadığını test etmek için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15

Okul Psikolojik Danışmanlarının Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların, Kıdem Yıllarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		KT	sd	KO	F	p
Görev Alanları	Varyans Kaynağı					
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon	Gruplar Arası	.07	2	.03		
	Gruplar İçi	28.35	139	.20	.16	.849
	Toplam	28.42	141			
Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma	Gruplar Arası	.38	2	.19		
	Gruplar İçi	19.27	139	.14	1.38	.255
	Toplam	19.66	141			
Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama. Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme	Gruplar Arası	.15	2	.08		
	Gruplar İçi	162.66	139	1.17	.06	.938
	Toplam	162.81	141			
Yönlendirme	Gruplar Arası	3.39	2	1.69		
	Gruplar İçi	453.66	139	3.26	.52	.596
	Toplam	457.05	141			
Paydaşlarla İşbirliği Sağlama	Gruplar Arası	1.82	2	.91		
	Gruplar İçi	211.38	139	1.52	.60	.551
	Toplam	213.2	141			

Tablo 15'te görüldüğü gibi okul psikolojik danışmanlarının kıdem yıllarına göre, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon [$F_{(2/139)}=.16$, $p>.05$], Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma [$F_{(2/139)}=1.38$, $p>.05$],

Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme [$F_{(2/139)}=.06$, $p>.05$], Yönlendirme [$F_{(2/139)}=.52$, $p>.05$] ve Paydaşlarla İşbirliği Sağlama [$F_{(2/139)}=.60$, $p>.05$] alt ölçeklerinden aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu okul psikolojik danışmanlarının yönetmelikteki rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının, kıdem yıllarına göre değişmediğini göstermiştir.

Yurt içinde yapılan araştırmalar (Bıçak. 2006; Karakuş. 2008) araştırmanın sonucunu desteklemektedir. Yurt dışında benzer bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Bıçak (2006), ilköğretim okulu psikolojik danışmanlarının Mesleki Danışma, Psikolojik Danışma ve Bireyi Tanıma alt ölçeklerindeki görevlerini gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşlerde, kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark bulamamıştır. Karakuş (2008), konsültasyon çalışmaları hakkındaki görüşleri araştırdığı çalışmasında okuldaki çalışma süresi değişkenine göre bir fark bulamamıştır.

Bu sonuçlar okul psikolojik danışmanlarının rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının, meslekteki kıdemleri değişse de rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının değişmediğini göstermektedir. Meslekte yeni olan psikolojik danışman da, eski olan da aynı görev algısına sahip denilebilir. Bu benzerlikler araştırmada fark çıkmamasına sebep olmuş olabilir.

2.3. Okul Psikolojik Danışmanlarının Rehberlik Hizmetleriyle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçekleri Puanlarına İlişkin Bulgu Ve Yorumlar

Araştırmanın beşinci alt boyutunda okul psikolojik danışmanlarının Rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumuna göre, “Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon”, “Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma”, “Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama, Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme”, “Yönlendirme” ve “Paydaşlarla İşbirliği Sağlama” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanları ortalamaları arasında fark olup olmadığı sorulmaktadır. Bu probleme cevap verebilmek amacıyla okul psikolojik danışmanlarının rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumlarına göre, “Rehberlik ve Psikolojik

Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon”, “Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma”, “Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama, Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme”, “Yönlendirme” ve “Paydaşlarla İşbirliği Sağlama” alt ölçeklerinden aldıkları görev kabul puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve t değerleri hesaplanmış ve Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16

Okul Psikolojik Danışmanlarının Rehberlik Hizmetleriyle İlgili Hizmetİçi Eğitim Alma Durumuna Göre, Görev Kabul Durumları Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t değerleri

Görev Alanları	Hizmet İçi Eğitim Alma	n	$\bar{x}$	S	sd	t	p																																												
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon	Evet	101	4.64	0.49	140	.51	.613																																												
	Hayır	41	4.61	0.33				Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma	Evet	101	4.77	0.38	140	-.44	.661	Hayır	41	4.8	0.36	Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama. Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme	Evet	101	3.89	1.01	140	.76	.449	Hayır	41	3.74	1.22	Yönlendirme	Evet	101	3.41	1.04	140	-.98	.328	Hayır	41	3.74	2.94	Paydaşlarla İşbirliği Sağlama	Evet	101	3.96	1.31	140	1.16	.249
Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma	Evet	101	4.77	0.38	140	-.44	.661																																												
	Hayır	41	4.8	0.36				Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama. Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme	Evet	101	3.89	1.01	140	.76	.449	Hayır	41	3.74	1.22	Yönlendirme	Evet	101	3.41	1.04	140	-.98	.328	Hayır	41	3.74	2.94	Paydaşlarla İşbirliği Sağlama	Evet	101	3.96	1.31	140	1.16	.249	Hayır	41	3.72	1								
Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama. Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme	Evet	101	3.89	1.01	140	.76	.449																																												
	Hayır	41	3.74	1.22				Yönlendirme	Evet	101	3.41	1.04	140	-.98	.328	Hayır	41	3.74	2.94	Paydaşlarla İşbirliği Sağlama	Evet	101	3.96	1.31	140	1.16	.249	Hayır	41	3.72	1																				
Yönlendirme	Evet	101	3.41	1.04	140	-.98	.328																																												
	Hayır	41	3.74	2.94				Paydaşlarla İşbirliği Sağlama	Evet	101	3.96	1.31	140	1.16	.249	Hayır	41	3.72	1																																
Paydaşlarla İşbirliği Sağlama	Evet	101	3.96	1.31	140	1.16	.249																																												
	Hayır	41	3.72	1																																															

Tablo 16’da görüldüğü gibi okul psikolojik danışmanlarının rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumlarına göre, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerini Yürütme ve Konsültasyon ($t=.51, p>.05$), Rehberlik Programı Geliştirme ve Komisyonlara Katılma ($t=-.44, p>.05$), Öğrenci Gelişim Dosyaları Hazırlama, Kayıtlar Tutma ve Değerlendirme ($t=.76, p>.05$), Yönlendirme ($t=-.98, p>.05$) ve Paydaşlarla İşbirliği Sağlama ($t=1.16, p>.05$) alt ölçeklerinden aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu okul psikolojik danışmanlarının yönetmelikteki rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının, rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumlarına göre farklılaşmadığını göstermektedir.

Yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalar (Graham, 1997; Bıçak, 2006) sonucu desteklememektedir.

Graham (1997) Buffalo Şehri Okul Bölgesindeki okul danışmanlarının rollerine ve işlevlerine ilişkin algıları ve bu algılarının sebeplerini belirlemek amacıyla yaptığı araştırmasında, “Okul danışmanlarının rol ve işlevleriyle ilgili algıları danışman eğitim programlarında aldıkları eğitimden ve öğrencilerle günlük karşılaştıkları tecrübelerden çok etkilenmektedir” sonucunu bulmuştur.

Okul psikolojik danışmanlarının alanlarında alacakları hizmetiçi eğitimlerin kendilerini geliştireceği yukarıda anlatılan bulgularla da sabitlenmiştir. Ancak yapılan araştırmada rehberlik hizmetleriyle ilgili görevleri kabul durumları açısından hizmetiçi eğitim alan okul psikolojik danışmanlarıyla almayan okul psikolojik danışmanları arasında fark olmadığı görülmüştür. Buna göre okul psikolojik danışmanlarının rehberlik hizmetleriyle ilgili görevleri kabul durumlarını, alınan hizmetiçi eğitimlerin etkilemediği söylenebilir. Bunun nedeni de okul psikolojik danışmanlarının “lisans eğitimlerinin” doğrudan rehberlik hizmetlerine yönelik olması ve rehberlik anlayışıyla ilgili gerekli tutumu zaten eğitim sürecinde edinmiş olmaları olabilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan genel sonuçlar ile bu sonuçlar kapsamında geliştirilen bazı öneriler sunulmuştur.

Sonuçlar

Bu araştırma resmi ilköğretim okullarında görevli sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının, okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde kendilerine atfedilen görevleri kabul durumlarının bazı değişkenlere incelenmiştir. Araştırmanın bulguları iki bölümden oluşmuştur. Araştırmadan elde edilen bulguların betimlemesine yönelik şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde kendilerine atfedilen görevleri kabul durumları, öğretmenlerin yetenek alanına, cinsiyetine, kıdem yılına ve öğretmenlik eğitiminde rehberlik dersi alma durumlarına göre değişmemektedir. Bu bulgu, sınıf rehber öğretmenlerinin yetenek alanı, cinsiyeti, kıdem yılı ve öğretmenlik eğitiminde rehberlik dersi alma durumları değişse de, rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde kendilerine atfedilen görevleri kabul durumlarının benzer olduğunu ortaya koyar niteliktedir.

Ancak, rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görüp görmeme durumu, rehberlik hizmetlerini yararlı görenlerin lehine anlamlı düzeyde değişmektedir. Bu bulgu yapılan hizmetin yararına inanmanın, rehberlik hizmetleriyle hedeflenen amaçlara ulaşmada verilen görevlerin daha çok benimsendiği sonucunu ortaya koymaktadır.

Rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alıp almama durumu da hizmetiçi eğitim alanların lehine değişmektedir. Bu durum rehberlik hizmetleriyle ilgili kazandırılmak istenen rehberlik anlayışının hizmetiçi eğitimlerle artırılabilirdiğini göstermektedir.

2. Okul Psikolojik Danışmanlarının rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde kendilerine atfedilen görevleri kabul durumları, cinsiyete, kıdem yılına ve rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumlarına göre değişmemektedir. Bu bulgu, okul psikolojik danışmanlarının cinsiyeti, kıdem yılı ve rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumları değişse de, rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğinde kendilerine atfedilen görevleri kabul durumlarının benzer olduğunu ortaya koyar niteliktedir.

Öneriler

Resmi ilköğretim okullarındaki sınıf rehber öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının yönetmelikteki rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabul durumlarının bazı değişkenler açısından betimlemeye yönelik olarak yapılmış bir çalışmadır. Buna göre konu ile ilgili yapılacak bundan sonraki araştırmacıların yönünü belirlemeye yönelik bazı öneriler aşağıda sunulmuştur.

Araştırma bulgularından yararlanılmasına ilişkin bulgular.

1. Milli eğitim bakanlığı rehberlik hizmetlerine yönelik hizmetiçi eğitimleri artırabilir ya da bütün öğretmenlerin bu konuda hizmetiçi eğitim almasını zorunlu hale getirebilir. Bu konuda verilecek eğitimler okullardaki eğitimin verimini ve kalitesini artırabilir.
2. Okul psikolojik danışmanları okullarındaki sınıf rehber öğretmenlere yönelik rehberlik hizmetleri hakkında seminer, konferans v.b. etkinlikler düzenleyebilirler. Okullarda rehberlik hizmetleri hakkında hizmetiçi eğitim almayan öğretmenlere düzenlenecek eğitimler sayesinde okul rehberlik programının planlanmasında ve uygulanmasındaki sıkıntılar giderilebilir.

3. Rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı gören sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik ve psikolojik danışmanlıkla ilgili görevlerini daha çok kabullendikleri görülmüştür. Rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı görmeyen sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik hizmetlerine ilişkin görüşlerinin nedenlerinin bilinmesi, bu şekilde düşünen öğretmenlerin kazanılması açısından yürütülecek çalışmalara yön verebilir. Bu şekilde rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin kalitesi ve işlerliği artırılabilir.
4. Sınıf rehber öğretmenleri için düzenlenen eğitimlerde, Okul psikolojik danışmanlarının müşavirlik görevine ilişkin tanıtıma öncelik verilebilir.

Yeni yapılacak araştırmalar için öneriler.

1. Konya'nın 4 ilçesinde yapılan bu çalışma genişletilerek Konya il sınırlarında yapılabilir. İl genelinde uygulamalara ilişkin bulgular sağlanabilir.
2. Araştırma sınıf rehber ve rehber öğretmenler üzerinde yapılmıştır. Gelecekte bu konuyla ilgili Okul müdürleri, müdür yardımcıları ve diğer personel üzerinde de bir çalışma yürütülebilir.
3. Rehberlik hizmetlerine ilişkin düzenlenen hizmetiçi eğitim kursları, eğitimlerin kalitesi, öğretmenlere kazandırdıkları, gerekliliği, yeri ve süresi, kimler tarafından verilmesi gerektiği gibi çeşitli boyutlarla araştırılabilir.
4. Okul personelin rehberlik hizmetlerindeki işbirliği anlayış ve tutumları üzerine bir araştırma yapılabilir.
5. Sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik hizmetleriyle ilgili görevlerini yerine getirirken karşılaştıkları güçlükler araştırılabilir.
6. Sınıf öğretmenlerinin okullardaki rehberlik saatlerine ilişkin uygulamaları, tutumları ve sorunlarına ilişkin çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Abaş, K. (1987). *Okullarında Rehber Öğretmen Bulunmayan Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Rehberlik Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi
- Ada, S. (1990). *Trabzon İli Ortaöğretim Okullarında Yürütülmekte Olan Rehberlik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akboy, R. ve İkiz, E. (2007). *Psikolojik Danışma ve Rehberlikte Çağdaş Bir anlayış: Yaşamla İç İçe, Yaşam Boyunca*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Akkoyun, F. (1994), İlkokullarda Rehberlik Üzerine Bir Kritik, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Sayı:27 (19-29), Ankara
- Akman, Y. (1982), İlköğretimde Rehberliğin Yeri ve Önemi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:8 (317-320), Ankara.
- Asan, C. (1987). *Bağımsız Resmi Okullarda, İlköğretim Okullarında Ve İlköğretim Yatılı Bölge Okullarında Rehberlik Faaliyetleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aslan, A.K. (2003). Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılmalarına İlişkin Bir Değerlendirme. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt:6, Sayı:9 (23 – 37), Balıkesir.
- Balcı, S. (1992). Meslek Liselerinde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinden Beklentiler. *19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı:7 (11 – 18), Samsun.
- Baymur, F. (1980). *Okullarda Önemli Bir Sorun: Rehberlik*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basımevi.

- Bıçak, A. (2006). *Resmi İlköğretim Okulu Rehber Öğretmenlerinin Görevlerini Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Bir Çalışma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Boran, S. (2003). *İlköğretim Birinci Kademedeki Sınıf Öğretmenlerinin Rehberlik Görevleriyle İlgili Görüşleri ve Uygulamalarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Büyükkaragöz, S.S. (1985). *Temel Eğitim (İlköğretim Okulu) II. Kademe Bağımsız Ortaokul ve Ortaöğretim Kurumlarında Sınıf Öğretmenliği ile Ders Dışı Öğretici Çalışmaların Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Büyükkaragöz, S. S. ve Kesici, Ş. (1998). Eğitimde Öğretmenin Rolü ve Öğretmen Tutumlarının Öğrenci Davranışları Üzerindeki Etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:137 (68-73).
- Can, Gürhan. (1998). İlköğretimde Rehberlik. *Eğitim Bilimlerinde Yenilikler*. (Ed. Ayhan Hakan) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları. No:559.
- Carroll, B. W. (1993). Perceived roles and preparation experiences of elementary counselors: Suggestions for change. *Elementary School Guidance & Counseling*; Feb93, Vol. 27 Issue 3, p216, 11p <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=a9h&AN=9606200073&site=ehost-live> adresinden 22 Nisan 2009 tarihinde alınmıştır.
- Doğan, S. (2000a). Okul Rehberliği ve Danışmanlığı Alanında Çağdaş Bir Yaklaşım: Kapsamlı Rehberlik Programı Modeli. *Türk Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Dergisi*. Cilt: 2, Sayı:13 (56 – 64), Ankara.
- _____ (2000b). Öğretmenlerin Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerine İlişkin Yeni Rol ve İşlevleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt: 1, Sayı:1 (216-232), Isparta.

Erkan, S. (1995) "Kapsamlı Rehberlik Programları", *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:128 (39-44).

_____ (2003). *Rehberlik nedir? İlköğretimde Rehberlik*. Kuzgun, Y. (Ed.)(Dördüncü Baskı). Ankara: Nobel yayın dağıtım.

Erözkan, A. (1997). İlköğretim Okullarında Görevli Yöneticiler ile Öğretmenlerin P.D.R. Hizmetlerine İlişkin Değerlendirmelerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ersöz, H. (2001). *Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Rehberlik Görevlerine İlişkin Rol Algıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Esmer, A. (1985). *Orta Dereceli Okullarımızda Rehberlik Programının Uygulanmasına İlişkin Problemler "Kütahya İlinde Bir İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Hatunoğlu, A. ve Hatunoğlu, Y. (2006), Okullarda Verilen Rehberlik Hizmetlerinin Problem Alanları, *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:14, No:1 (333-338), Kastamonu.

House, R. M., Hayes, R. L. (2002). School Counselors: Becoming Key Players in School Reform. *Professional School Counseling*. Vol. 5:4, p249-257. <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=a9h&AN=6617776&site=ehost-live> adresinden 30 Ağustos 2009 tarihinde alınmıştır.

Gibson, R.L. and Mitchell (1995). *Introduction to Counseling and Guidance*. (Fourth Edition). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall Inc.

Ginter, E.J. and Scalise, J. J. (1990). The elementary school counselor's role: Perceptions of teachers. *The School Counselor*. Vol. 38:1, p19-23. <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=pbh&AN=9608080313&site=ehost-live> adresinden 21 Mart 2009 tarihinde alınmıştır.

- Gültekin, İ. (1984). *Orta Dereceli Okullarda Sınıf Öğretmenlerinin Görev Algıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Gültekin, Ü.T. (2005). *Rehber Öğretmenlerin Görevlerini Yerine Getirme Düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güven, M. (1994). Okullardaki Rehberlik Hizmetleri İçinde Öğretmenin Yeri ve Önemi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*. 15(203) : 28-30
- Güvendi, M. (2000), İlköğretim Okulları İkinci Kademesinde Yürütülmekte Olan Rehberlik Etkinlikleri ve Öğrenci Beklentilerine İlişkin Bir Araştırma, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:8 (60-71), Denizli.
- Graham, J.R. (1997). *School Counselors Perceptions of Their Job Role and Functions*. Dissertation. DAI-A 58/12, p. 4565. Florida, ABD: University of Sarasota. <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=736832681&sid=3&Fmt=2&clientId=41522&RQT=309&VName=PQD> adresinden 10 Nisan 2009 tarihinde alınmıştır.
- Kalm, Ş. (1999). *Ankara İli İlköğretim Okullarında Görevli Rehber Öğretmenlerin "İlköğretimde Rehberlik" Konusundaki Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karakuş, S. (2008). *İlköğretim Okullarında Çalışan Psikolojik Danışmanların Sınıf Öğretmeni ve Sınıf Rehber Öğretmenleriyle Yaptığı Konsültasyon Çalışmalarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaya, A., Çivitçi, A. (2007). Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Geliştirilmesi. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Can, G. (Ed.). (Sekizinci Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Kayış, A. (2006). Güvenirlilik Analizi. *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Kalaycı, Ş. (Ed.). (İkinci Baskı). Ankara: Asil Yayıncılık.

Kepçeoğlu, M. (1978). *Orta Dereceli Okullarda Rehberlik Uzmanlarının Görevleri Algılar ve Beklentiler*. Yayınlanmamış Doçentlik Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

_____ (1982), Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Uygulamalarının Gelişimi ve Belli Başlı Sorunları, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:2 (264-272), Ankara.

_____ (2004). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. (Geliştirilmiş Yeni Baskı). İstanbul: Alkım Yayınevi.

Kılıç, A. (2001). *İlköğretim Birinci Kademesinde Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf İçi Rehberliğe İlişkin Görüş ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Korkut, F. (2007), Psikolojik Danışmanların Mesleki Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ile İlgili Düşünceleri ve Uygulamaları, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:32 (187-197), Ankara.

Korkut-Owen F. ve Owen W. D. (2008), Okul Psikolojik Danışmanlarının Rol ve İşlevleri: Yöneticiler ve Psikolojik Danışmanların Görüşleri, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt:41, Sayı:1 (207-221), Ankara.

M.E.B. (17 Nisan 2001). *Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri Yönetmeliği*. Resmi Gazete, Sayı: 24376, Ankara.

Monteiro. L., J., Asner S., Kimberly K. M., Cheryl, L., Dennis W. and Skelton, D. (2006). The Role of the Rural School Counselor: Counselor, Counselor-in-Training, and Principal Perceptions. *The Professional School Counseling*; Feb2006, Vol. 9 Issue 3, p248-251, 4p

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=pbh&AN=19767718&site=ehost-live> adresinden 25 Mart 2009 tarihinde alınmıştır.

- Morse, C.L.; Russell, T. (1988). How Elementary Counselors See Their Role: An Empirical Study. *Elementary School Guidance and Counseling*, v23:1 p54-62 <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=eric&AN=EJ386824&site=ehost-live> adresinden 17 Nisan 2009 tarihinde alınmıştır.
- Muro, J.J., Kottman, T. (1995). *Guidance and Counseling in the Elementary and Middle Schools*. ABD: WCB.
- Myrick, R.D. (1997). *Developmental guidance and counseling: a practical approach*. (Third Edition). Educational Media Corporation.
- Nazlı, S. (2008). *Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik Programları*. (Üçüncü Baskı). Ankara: Savaş Yayınları.
- Ök, M. (2000), 1950'den Günümüze Türkiye'de Rehberlik Hizmetleri (Yönetmelikler, Kararlar, Uygulamalar), *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:8 (48-59), Denizli.
- Öner, N., (1987) "Bir Deneme Rehberlik-Danışma Programı", *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim fakültesi Dergisi*, Cilt:12 (21-28) İstanbul.
- Özaydın, A. (2002). *Resmi İlköğretim Okullarında Yönetici, Rehber Öğretmen, Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Rehberlik Uygulamaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özdemir, İ. E. (2000) "Okulda Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Servisleri", *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt:20, Sayı:2 (55-64), Ankara.
- Özguven, İ. E. (2000). *Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. (İkinci Baskı). Ankara: PDREM yayınları.
- Öztürk, A. (1999). *Lise Öğretmenlerinin Rehberlik Hizmetlerini Algılamaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Pişkin, M. (1989). *Orta Dereceli Okullarda Görevli Yönetici, ğretmen Ve Danışmanların İdeal Ve Gerçek Danışmanlık Görevleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Poyraz, Ayper (1993). *Ankara Ortaöğretim Kurumlarında Personelin Rehberlik Hizmetleri İle İlgili Görevleri Kabullenme Durumu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Saylan, N. ve Grgan, U. (2002). *Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliğine Göre Rehberlik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi*. S.. VII. Eğitim Bilimleri Kongresinde Sunuldu, Isparta.
- Schmidt, J.J. (1999). *Counseling in Schools: Essential Services and Comprehensive Programs*. (Third Edition). East Carolina Universty.
- Suna, . (1998). *İlköğretim I. Kademe I. Devrede ğrenci Tanıma Tekniklerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sutton Jr., John M.; Fall, M. (1995). The Relationship of School Climate Factors to Counselor Self-Efficacy. *Journal of Counseling & Development*, Vol. 73 Issue 3, p331-336.
<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=tfh&AN=9505241066&lang=tr&site=ehost-live> adresinden 25 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.
- Tan, H., Baloğlu, M. (2006). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Teker, A. (2007). *İlköğretim I. Kademedede Görev Yapan Sınıf ğretmenlerinin Rehberlik Görevleri İle İlgili Görüşleri Ve Uygulamaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Thompson, R. (1992). *School counseling renewal: strategies for the twenty-first century*. Muncie, Indiana: Accelerated Development Inc.

- Türküm, S. (2007). Rehberlikte Örgüt ve Personel. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Can, G. (Ed.). (Sekizinci Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Uçar, H.İ. (2002). *İlköğretim okullarında sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik hizmetlerine bakışı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yalçın, İ. (2006). 21. Yüzyılda Psikolojik Danışman. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. Cilt: 39, Sayı:1, 117-133.
- Yeşilyaprak, B. (1999). Sınıf Öğretmenlerinin Rehberlik Açısından Rol ve İşlevleri. *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı:144: 27 – 30. Ankara.
- _____ (2003). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri: Gelişimsel Yaklaşım*. (Yedinci Baskı). Ankara: Nobel yayın dağıtım
- _____ (2007). *İlköğretimde Gelişimsel Rehberlik*. İstanbul: Morpa Yayın Dağıtım.
- Yıldız, M. (2006). *Sınıf Öğretmenleri İçin Öğrenciyi Tanıma Teknikleri ve Sınıf İçi Rehberlik Etkinlikleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yılmaz, H., Üre, Ö. (2002). *Rehberlik*. Konya: Çizgi Kitabevi
- Yılmaz, R. (2008). *Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Rehberlik Çalışmaları İle İlgili Uygulamalarının Araştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yöndem, D. Z. (1999) “Liselerdeki Yönetici ve Öğretmenlerin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine İlişkin Beklentileri”, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, Cilt: 24, Sayı: 257 (23-27), Ankara.
- Yumrutaş, A. (2006). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Rehberlik Görevleriyle İlgili Görüş Ve Uygulamalarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER

1. Görev Kabul Durum Ölçeği Sınıf Rehber Öğretmeni Formu
2. Görev Kabul Durum Ölçeği Okul Psikolojik Danışmanı Formu
3. Ölçek Uygulama İzni

EK.1

GÖREV KABUL DURUM ÖLÇEĞİ
"SINIF REHBER ÖĞRETMENİ FORMU"

Açıklama: Bu ölçek sınıf rehber öğretmeninin okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğindeki görevleri ne derecede görevi olarak kabul ettiğini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ölçek 2 bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin birinci bölümünde demografik bilgiler, ikinci bölümünde de görev kabul durumu ölçeği yer almaktadır.

Kadir GÜR
 Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
 Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık AB
 Yüksek Lisans Öğrencisi

1. BÖLÜM

Bu bölüm sizinle ilgili demografik bilgiler yer almaktadır. Aşağıdaki sorulara, size uyan cevabın yanındaki kutucuğa (X) işareti koyarak cevabınızı belirtiniz.

1) Cinsiyetiniz?	A) Kadın	( )	B) Erkek	( )
2) Branşınız?	A) Beden Eğitimi Öğrt.	( )	B) Bilişim Teknolojileri Öğrt.	( )
	C) Din Kültürü ve Ah. Bil. Öğrt.	( )	D) Fen ve Tek. Öğrt.	( )
	E) Görsel Sanatlar Öğrt.	( )	F) İngilizce Öğrt.	( )
	G) Matematik Öğrt.	( )	H) Müzik Öğretmeni	( )
	I) Sınıf Öğretmeni.	( )	J) Sosyal Bilgiler Öğrt.	( )
	K) Teknoloji ve Tas. Öğrt.	( )	L) Türkçe Öğretmeni	( )
3) Kıdem Yılıınız?	A) 0 - 5	( )	B) 6 - 10	( )
	C) 11 - 15	( )	D) 16 - 20	( )
	E) 21 veya yukarısı	( )		( )
4) Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetleriyle İlgili Herhangi bir hizmet içi eğitim aldınız mı?	A) Evet	( )	B) Hayır	( )
5) Öğretmenlik eğitiminiz süresi içinde rehberlik hizmetleriyle ilgili dersi aldınız mı?	A) Evet	( )	B) Hayır	( )
6) Rehberlik hizmetlerini öğrenciler için yararlı bir hizmet olarak görüyor musunuz?	A) Evet	( )	B) Hayır	( )

2. BÖLÜM

Açıklama: Aşağıda bazı görevler verilmiştir. Bu görevlerin, sizin göreviniz olduğunu düşünüyorsanız, "**Benim Görevimdir**" kutusuna (X) işareti, oldukça sizin göreviniz olduğunu düşünüyorsanız, "**Oldukça Benim Görevimdir**" kutusuna (X) işareti; kararsızsanız, "**Kararsızım**" kutusuna (X) işareti; biraz sizin göreviniz olduğunu düşünüyorsanız, "**Biraz Benim Görevimdir**" kutusuna (X) işareti; sizin göreviniz olmadığını düşünüyorsanız, "**Benim Görevim Değildir**" kutusuna (X) işareti koyunuz.

GÖREV KABUL DERECESESİ		Benim Görevim Değildir	Biraz Benim Görevimdir	Kararsızım	Oldukça Benim Görevimdir	Benim Görevimdir
GÖREVLER						
1	Okulun rehberlik ve psikolojik danışma programı çerçevesinde sınıfın yıllık çalışmalarını plânlama					
2	Hazırlanan plânın bir örneğini rehberlik ve psikolojik danışma servisine verme					
3	Rehberlik için ayrılan sürede sınıfa girme					
4	Sınıf rehberlik çalışmaları kapsamında eğitsel rehberlik etkinliklerini, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisinin organizasyonu ve rehberliğinde yürütme					
5	Sınıf rehberlik çalışmaları kapsamında mesleki rehberlik etkinliklerini, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisinin organizasyonu ve rehberliğinde yürütme					
6	Sınıftaki öğrencilerin öğrenci gelişim dosyalarının tutulmasında, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisiyle iş birliği yapma					
7	Sınıfa yeni gelen öğrencilerin gelişim dosyalarını rehberlik ve psikolojik danışma servisi ile iş birliği içinde inceleyip, değerlendirme					
8	Çalışmalarda öğrenci hakkında topladığı bilgilerden özel ve kişisel olanların gizliliğini koruma					
9	Sınıfıyla ilgili çalışmalarını, ihtiyaç ve önerilerini belirten bir raporu ders yılı sonunda ilk hafta içinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisine iletme					
10	Öğrencilerin ilgi, yetenek ve akademik başarıları doğrultusunda eğitsel kollara yönettirmeleri konusunda psikolojik danışmanla iş birliği yapma					
11	Okul müdürünün vereceği, rehberlik hizmetleriyle ilgili diğer görevleri yapma					

EK.2

GÖREV KABUL DURUM ÖLÇEĞİ
"OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANI FORMU"

Açıklama: Bu ölçek okul psikolojik danışmanının okul rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri yönetmeliğindeki görevleri ne derecede görevi olarak kabul ettiğini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ölçek 2 bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin birinci bölümünde demografik bilgiler, ikinci bölümünde de görev kabul durumu ölçeği yer almaktadır.

Kadir GÜR

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık AB

Yüksek Lisans Öğrencisi

1. BÖLÜM

Bu bölüm sizinle ilgili demografik bilgiler yer almaktadır. Aşağıdaki sorulara, size uyan cevabın yanındaki kutucuğa (X) işareti koyarak cevabınızı belirtiniz.

1) Cinsiyetiniz?	A) Kadın	( )	B) Erkek	( )
2) Kıdem Yılıınız?	A) 0 - 5	( )	B) 6 - 10	( )
	C) 11 - 15	( )	D) 16 - 20	( )
	E) 21 veya yukarı	( )		
3) Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetleriyle İlgili Herhangi bir hizmet içi eğitim aldınız mı?	A) Evet	( )	B) Hayır	( )

2. BÖLÜM

Açıklama: Aşağıda bazı görevler verilmiştir. Bu görevlerin, sizin göreviniz olduğunu düşünüyorsanız, "**Benim Görevimdir**" kutusuna (X) işareti, oldukça sizin göreviniz olduğunu düşünüyorsanız, "**Oldukça Benim Görevimdir**" kutusuna (X) işareti; kararsızsanız, "**Kararsızım**" kutusuna (X) işareti; biraz sizin göreviniz olduğunu düşünüyorsanız, "**Biraz Benim Görevimdir**" kutusuna (X) işareti; sizin göreviniz olmadığını düşünüyorsanız, "**Benim Görevim Değildir**" kutusuna (X) işareti koyunuz.

GÖREV KABUL DERECESESİ		Benim Görevim Değildir	Biraz Benim Görevimdir	Kararsızım	Oldukça Benim Görevimdir	Benim Görevimdir
GÖREVLER						
1	İl çerçeve programını temel alarak, okulunun rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri programını sınıf düzeylerine, okulun türüne ve öğrencilerin ihtiyaçlarına göre hazırlama					
2	Rehberlik programının ilgili kısmının uygulanmasında sınıf öğretmenlerine rehberlik etme					
3	Okulunun tür ve özelliklerine göre gerekli eğitsel ve meslekî rehberlik etkinliklerini plânlama, programlaştırarak uygulama veya uygulanmasına rehberlik etme					
4	Bireysel rehberlik hizmetlerini alanın ilke ve standartlarına uygun biçimde yürütme					
5	Bireysel rehberlik hizmetleri kapsamında psikolojik danışma yapma					
6	Sınıflarda yürütülen eğitsel ve meslekî rehberlik etkinliklerinden, uygulanması rehberlik ve psikolojik danışma alanında özel bilgi ve beceri gerektirenleri uygulama					
7	Okulda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleriyle ilgili konularda yaptığı araştırmaların sonuçlarından yararlanma ve ya yararlanılmasını sağlama					
8	Son sınıf öğrencilerinin, yönlendirilmesi açısından gelişimini, önemli özelliklerini ve bu konudaki kendi önerilerini içeren bir değerlendirme raporunu sınıf rehber öğretmeni, veli, öğrenci ve okul yönetiminin iş birliğiyle hazırlama					
9	Öğrenci yönlendirme raporun aslını öğrenci gelişim dosyasında saklama					
10	Öğrenci yönlendirme raporunun bir örneğini de öğrenciye veya velisine verme					

GÖREV KABUL DERECESESİ		Benim Görevim Değildir	Biraz Benim Görevimdir	Kararsızım	Oldukça Benim Görevimdir	Benim Görevimdir
11	Seçmeli derslerin zümre öğretmenlerince gerçekleştirilecek program çalışmalarında alanı ile ilgili görüşlerini bildirme					
12	Okulda özel eğitim gerektiren öğrenci varsa veya kaynaştırma eğitimi sürdürülüyorsa, bu kapsamdaki öğrencilere ve ailelerine gerekli rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini rehberlik ve araştırma merkezinin iş birliğiyle verme					
13	Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin öğrenci gelişim dosyalarını ve diğer gerekli kayıtları tutma					
14	Öğrenci gelişim dosyalarıyla ilgili yazışmaları hazırlama ve istenen raporları düzenleme					
15	Okula bir alt öğrenim kademesinden veya nakil yoluyla gelen öğrencilerin gelişim dosyalarını inceleyerek sınıf rehber öğretmeniyle iş birliği içinde değerlendirme					
16	Gerektiğinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde kullanılacak ölçme araçları, doküman ve kaynakları hazırlama ve geliştirme çalışmalarına katılma					
17	Öğrencilerin ilgi, yetenek ve akademik başarıları doğrultusunda eğitsel kollara yöneltilmesi konusunda branş ve sınıf rehber öğretmenine bilgi verme ve iş birliği yapma					
18	Ailelere, öğrencilere, sınıf rehber öğretmenlerine ve gerektiğinde diğer okul personeline yönelik hizmet alanına uygun toplantı, konferans ve panel gibi etkinlikler düzenleme					
19	Okulda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin komisyonlara ve toplantılara katılma					
20	Okulda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin komisyon ve toplantılarda gerekli bilgileri vererek görüşlerini belirleme					

EK.3

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

06-10-2009

Sayı : B.08.4.MEM.4.42.00.19/ 2920
Konu : Araştırma izni

GAZİ ÜNİVERSİTESİNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : 12/08/2009 tarihli ve B.30.2.GÜN.0:44.72.00 / 7024 sayılı yazı

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi Kadir GÜR' ün " Resmi İlköğretim Okullarındaki Sınıf Rehber ve Rehber Öğretmenlerinin Yönetmelikteki Rehberlik Hizmetleri ile ilgili Görevleri Kabul Durumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi " konulu araştırmasını uygulama talebi incelenmiştir.

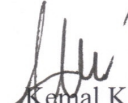
Üniversiteniz tarafından kabul edilen ve onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen araştırmanın, Konya İli Cihanbeyli, Kulu, Meram ve Selçuklu İlçelerindeki İlköğretim Kurumlarında uygulanmasında sakınca görülmemektedir

Araştırmada Müdürlüğümüz tarafından onaylanarak gönderilen nüshalar kullanılacak olup sonucun CD ortamında iki nüsha olarak Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve adı geçene tebliğini rica ederim.

EK:

1- Görev kabul durum ölçeği (6 sayfa)

Kemal KARADAĞ
Vali a.
Vali Yardımcısı